

§ 21

Dnr 2012/KS 0356 001

Svar på motion "Oberoende forskningsförankrad utvärdering av 2012 års folkomröstning"

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

- Motionen avslås.

Reservation

Marie Åkesdotter (MP) reserverar sig (bilaga).

Anita Mattsson (S) reserverar sig.

Beskrivning av ärendet

Miljöpartiet lämnade in en motion till kommunfullmäktige den 11 oktober 2012 om en oberoende forskningsförankrad utvärdering av 2012 års folkomröstning. Motionen remitterades till valnämnden och demokratiberedningen, vilka föreslår att motionen avslås.

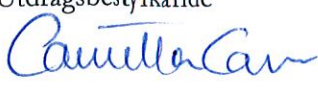
På kommunfullmäktiges sammanträde den 12 september 2013 behandlades motionen men återremitterades med motiveringen att kommunstyrelsen ska invänta Sveriges Kommuner och Landstings då pågående utvärdering av folkomröstningar.

Sveriges Kommuner och Landsting har nu färdigställt rapporten "Det reformerade folkinitiativet – Erfarenheter 2011-2013" (bifogas).

Kommunledningskontorets bedömning efter att ha läst rapporten är densamma som tidigare då motionen behandlades, vid sammanträdet den 12 september 2013.

Ordförandeförslag

Jag föreslår att kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att motionen avslås.

Justerandes sign 		Utdragsbestyrkande
---	---	--

Yrkande

Marie Åkesdotter (MP) yrkar bifall till motionen. Anita Mattsson (S) stödjer Marie Åkesdotters (MP) yrkande.

Beslutsgång

Ordföranden ställer proposition på ordförandeförslaget. Ordföranden ställer proposition på Marie Åkesdotters (MP) yrkande. Kommunstyrelsen beslutar enligt ordförandeförslaget.

Bilagor

§ 91 Motion Oberoende forskningsförankrad utvärdering av 2012 års folkomröstning (MP).doc.pdf

Tjänste skrivelse motion om folkomröstningen.pdf

Protokollsutdrag kommunfullmäktige 2013-09-12 § 103.pdf

Sveriges Kommuner och Landstings rapport Det reformerade folkinitiativet - Erfarenheter 2011-2013.pdf

Tjänsteskrivelse motion om oberoende forskningsförankrad utvärdering av 2012 års folkomröstning.pdf

Justerandes sign 			Utdragsbestyrkande
---	---	--	--------------------

RESERVATION

Kommunstyrelsen 28 januari 2014

Ärende 21: Svar på motion "Oberoende forskningsförankrad utvärdering av 2012 års folkomröstning"

Miljöpartiets motion behandlades i kommunfullmäktige 12 september 2013, men återremitterades med anledning av att invänta Sveriges Kommuner och Landstings (SKL) rapport och utvärdering av folkomröstningar, "Det reformerade folkinitiativet – Erfarenheter 2011-2013", där Tyresös folkomröstning skulle ingå.

Många problem, konflikter och frågeställningar uppstod i samband med folkomröstningen om de ökade äldreomsorgsavgifterna år 2012 i Tyresö. SKLs rapport ger inte på långa vägar svar på de frågeställningar som ställs i motionen och som miljöpartiet anser att oberoende forskning skulle kunna bidra med. Det kan finnas goda skäl att forska vidare kring folkomröstningsinstitutet för eventuella lagförstärkningar kring:

1. Formulering av frågeställningen – Vilket mandat har kommunfullmäktige att ändra på folkinitiativets fråga? Hur stor frihet har kommunfullmäktige att ändra inriktningen av folkinitiativet?
2. I vilken utsträckning ska kommunen informera invånarna om vad folkomröstningen handlar om utan att det riskerar att bli partisk för någon av de olika sidorna?
3. Hur ska det gå till när kommunen tar fram en kommunikationsplan/information som ska förmedlas till invånarna? Ska det t.ex. vara samma process som vid formuleringen av frågeställningen – att kommunfullmäktige ger valnämnden i uppdrag att formulera en fråga som sedan processas och beslutas i kommunstyrelsen och kommunfullmäktige?
4. Folkomröstningar är rådgivande – men kan det behövas riktlinjer och rekommendationer kring storleken av valdeltagandet och hänsyn till majoriteten för ett visst förslag?

Det är märkligt och tråkigt att alliansen inte är intresserade av att få frågeställningarna belysta och klargjorda. Tyresö kommun skulle på detta sätt kunna bidra till att i förlängningen förtydliga lagen (om så behövs) och på så sätt ge andra kommuner bättre förutsättningar att inte hamna i samma bryderier som Tyresö kommun gjorde vid folkomröstningen.

för Miljöpartiet de Gröna i Tyresö

Marie Åkesdotter, ledamot

Peter Bylund, ersättare

Tyresö kommun
Kommunledningskontoret
Rebecca Berlin
Handläggare kommunkansliet
08-578 295 38
rebecca.berlin@tyreso.se

TJÄNSTESKRIVELSE

2014-01-09

1 (3)

Diarienummer
2012/KS 0356 001

Kommunstyrelsen

Motion om oberoende forskningsförankrad utvärdering av 2012 års folkomröstning

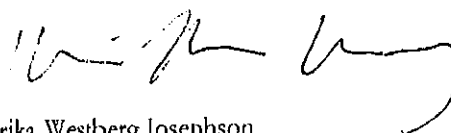
Förslag till beslut

- Motionen avslås.

Kommunledningskontoret

Bo Renman
Kommundirektör

Ulrika Westberg Josephson
Chef kommunkansliet

Beskrivning av ärendet

Marie Åkesdotter (MP), Peter Bylund (MP), Peter Söderlund (MP), och Lilian Nylinder (MP) lämnade in en motion till kommunfullmäktige den 11 oktober 2012. I motionen föreslås en oberoende forskningsförankrad utvärdering av 2012 års folkomröstning.

Motionen behandlades på kommunfullmäktiges sammanträde den 12 september 2013. Motionen återremitterades på sammanträdet, via minoritetsåterremiss, med motiveringen att kommunstyrelsen ska invänta Sveriges Kommuner och Landstings då pågående utvärdering av folkomröstningar för att kunna införa de slutsatser från utvärderingen som är relevanta för Tyresö i bedömningen utav motionen.

Sveriges Kommuner och Landsting har nu färdigställt rapporten "Det reformerade folkinitiativet – Erfarenheter 2011-2013". Rapporten redogör för en del erfarenheter från olika folkinitiativ som har tagits och folkomröstningar som har genomförts under åren 2011-2013. Rapporten behandlar inte samtliga frågor som Miljöpartiet har tagit upp i sin motion. Informationsinsatser, kommunikation och formulering av frågor i samband med folkomröstningar behandlas inte direkt i rapporten. I viss mån diskuteras problematiken med att folkomröstningar är rådgivande.

En slutsats i rapporten är att det reformerade folkinitiativet har resulterat i flera initiativ till folkomröstningar och ett ökat antal folkomröstningar. Däremot anses folkomröstningarna ha haft liten betydelse för det faktiska politiska beslutsfattandet. Många kommuner har valt att inte följa resultaten i folkomröstningarna med hänvisning till lågt valdeltagande.

Att det saknas formell reglering om hur valresultat ska tolkas och att det kan anses finnas två legitima folkviljor kan ses som problematiskt. I nuläget är det upp till respektive kommun att hantera denna problematik. Att fastställa riktlinjer och rekommendationer kring storleken av valdeltagandet och hänsyn till majoriteten för ett visst förslag, som Miljöpartiet tar upp som ett alternativ i sin motion, är värt att fundera kring inför en eventuell kommande folkomröstning. Kommunala riktlinjer skulle tydliggöra för medborgarna vad deras röst kan få för konsekvens.

Kommunledningskontoret står dock fast vid bedömningen att behovet av riktlinjer för folkomröstningar i Tyresö kommun inte behöver formuleras i nuläget men kan diskuteras inför en eventuell kommande folkomröstning.

Vid en eventuell kommande folkomröstning anser även kommunledningskontoret att ett utvecklingsområde är att samråda mer i ett tidigare skede i processen. Informationsenheten bör kopplas in mycket tidigt i förberedelserna och samråd med initiativtagarna om frågeställningen bör ske i ett tidigt skede inför en eventuell kommande folkomröstning.

Kommunledningskontorets bedömning efter att ha läst rapporten är densamma som tidigare då motionen behandlades, vid sammanträdet den 12 september 2013. Därav hänvisas till tidigare tjänsteskrivelse, daterad 2013-01-15. I den tidigare tjänsteskrivelsen besvaras sakfrågorna i motionen.

Det reformerade folkinitiativet

ERFARENHETER 2011 - 2013

Sveriges
Kommuner
och Landsting

Förord

Den 1 januari 2011 förstärktes medborgarnas möjligheter att initiera en folkomröstning genom folkinitiativ. Om 10 procent av den röstberättigande befolkningen i en kommun kräver en folkomröstning genom namnunderskrifter räcker det med att en tredjedel av fullmäktige stöder initiativet för att en folkomröstning ska hållas. Denna förändring har lett till att antalet kommunala folkomröstningar ökat och några kommuner står inför en folkomröstning de närmaste åren.

Folkinitiativet kan ge medborgarna större inflytande över den politiska dagordningen och öka deras intresse och engagemang för kommunpolitiska frågor. Men det har funnits invändningar mot folkinitiativet som uttrycker en oro för att den representativa demokratin försvagas om en relativt liten andel av befolkningen kan tvinga fram folkomröstningar i olika frågor. Det kan också vara oklart vem som egentligen har ansvaret för det beslut som fattas med ledning av en folkomröstning.

För att få en bild av hur det förstärkta folkinitiativet fungerat har forskaren Ann-Cathrine Jungar på Södertörns högskola fått i uppdrag av Sveriges Kommuner och Landsting att kartlägga de folkinitiativ som har genomförts från den 1 januari 2011 fram till idag.

Rapporten redogör för erfarenheterna från de initiativ som har tagits och de folkomröstningar som har genomförts sedan reformen trädde i kraft. Det är vår förhoppning att denna rapport både ska kunna användas som kunskapsunderlag och bidra till fortsatta diskussioner om kommunala folkinitiativ.

Stockholm i november 2013

Lennart Hansson
Sektionschef

*Avdelning för ekonomi och styrning
Sektionen för demokrati och självstyrelse*

Inledning	5
Kommunal direktdemokrati	6
Faktaruta om det reformerade folkinitiativet.....	8
Fler folkinitiativ och folkomröstningar	9
Faktaruta om inkomna folkinitiativ.....	10
De tio folkomröstningarna	10
Tabell 1. Genomförda folkomröstningar sedan 2011.....	11
Folkinitiativens frågor och initiativtagare	12
Initiativtagarna	12
Tabell 2. Initiativtagare och antal initiativ, andel initiativ som uppnått mer än 10 procent namnunderskrifter, andel som resulterat i folkomröstning	13
Initiativens frågeställningar.....	14
Tabell 3. Folkinitiativens frågeställningar (andel totalt, andel godkända och andel som lett till folkomröstning).....	15
Frågornas fas i beslutsprocessen	16
Från initiativ till folkomröstning	18
Tabell 4. Voteringar och beslut om folkomröstning i kommunfullmäktige. Beslut om folkomröstning (bifall/avslag), antalet ja och nej-röster, och den andelen nej-röster.	19
Valresultat, deltagande, utfall.	21
Tabell 5. Genomförda folkomröstningar: Frågor, valresultat och deltagande ..	23
Tabell 6. Omfång, spridning och skillnader i valdeltagande (på distriktsnivå) ..	23
Varför respekteras inte folkomröstningen?	24
Tabell 7. Kommunfullmäktiges beslut efter folkomröstning	26
Sammanfattning och avslutande kommentarer	27
Mer deltagande, men inflytande?.....	28
Två legitima folkviljor?	28
Den direkta demokratis roll i den representativa demokratin	29
Appendix. Avslutade folkinitiativ 2011-2013 (2013-11-08)	30

Inledning

I den här rapporten kartläggs erfarenheterna av det reformerade folkinitiativet från det att det trädde i kraft i januari 2011 fram till idag. Flera initiativ har tagits och flera folkomröstningar har genomförts under de tre år som reformen har varit i kraft. Efter en kort inledning om de kommunala direktdemokratiska erfarenheterna, följer en kort presentation av de tio genomförda folkomröstningarna och valadministrationen av dessa. Därefter beskrivs initiativen – initiativtagarna och frågeställningar – och i vilken utsträckning namnsamlingarna för initiativ varit framgångsrika. Kommunfullmäktiges behandling av de folkinitiativ som erhållit en tillräcklig mängd underskrifter, följer därefter: I vilken utsträckning har initiativen avslagits respektive bifallits? Folkomröstningarnas resultat och valdeltagande, samt huruvida de haft konsekvenser för det politiska beslutsfattandet analyseras avslutningsvis. Rapporten avslutas med en sammanfattning av resultaten och avslutande kommentarer kring folkomröstningens roll i den kommunala representativa demokratin.

Material från olika källor har använts för kartläggningen t.ex. offentligt material och pressmaterial. En enkät tillsändes samtliga svenska kommuner från SKL i juni 2013 med frågor om folkomröstningar (svarsfrekvens 92 procent).

Kommunal direktdemokrati

Sverige har i en internationell jämförelse haft få landsomfattande folkomröstningar. 1921 blev det möjligt att genomföra nationella folkomröstningar och sex folkomröstningar har hållits under drygt 90 år.¹ Folkomröstningsinstitutet har med jämna mellanrum varit föremål för livlig politisk diskussion och utredningar, men det politiska intresset att utvidga eller stärka de direktdemokratiska instrumenten har varit avvaktande. Internationellt har det uttryckts en viss förvåning över att folkomröstningar varit jämförelsevis ovanliga i de nordiska länderna. Historiskt har medborgarnas politiska deltagande i val, politiska partier och organisationer varit omfattande. Inom de politiska partierna skapades strukturer för aktiva partimedlemmar och intresseorganisationer integrerades i det politiska beslutsfattandet. Den svenska demokratiska traditionen har präglats av en principiell uppslutning och stora faktiska inslag av deltagardemokrati. Däremot har direktdemokratiska inslag setts som svårförenliga med representativ demokrati, men även som överflödiga mot bakgrund av det omfattande deltagandet i övrigt.

Den kommunala arenan har däremot haft större inslag av direktdemokrati både historiskt och i nutid. På den kommunala nivån står flera direktdemokratiska instrument till förfogande: Folkomröstningar kan utlösas av kommunfullmäktige (institutionellt initiativ) eller om ett bestämt antal av medborgarna önskar det och kommunfullmäktige tillstyrker det (folkinitiativ). Sammanlagt har 110 folkomröstningar hållits sedan 1977 (Valmyndigheten).

Därtill finns möjligheter för enskilda medborgare att lämna in förslag, så kallade medborgarförslag, på åtgärd i en fråga till kommunfullmäktige. Tre av fyra svenska kommuner har introducerat medborgarförslag sedan 2002. De kommunala direktdemokratiska instrumenten är av olika karaktär. Trots att de kommunala folkomröstningarna formellt sett är rådgivande (och kommunfullmäktige har sista ordet) inbjuds väljarna till att ta ställning i en specifik fråga. Folkinitiativ och medborgarförslag är agendasättande instrument då medborgarna kan föreslå att en fråga ska göras till föremål för folkomröstning eller behandlas av de valda kommunala representanterna i kommunfullmäktige.

Direktdemokrati har en lång kommunal historia. Kommunstämorna – direktdemokratiska organ bestående av myndiga och röstberättigade kommuninvånare – utgjorde många mindre kommuners beslutande organ fram till början av 1900-talet. Så sent som 1944 hade en fjärdedel av de svenska kommunerna fortsatt på ett stämmsystem istället för valda kommunfullmäktige. Kommunala

¹ Alkoholförbud (1922), införande av högertrafik (1955), arbets- och tjänstepension (1957), kärnkraft (1980), EU-medlemskap (1994) och EMU/euro (2003).

folkomröstningar infördes i kommunallagen 1977. Under 1990-talet intensifierades debatten om en stärkt kommunal demokrati och som ett led i detta utvidgades det kommunala folkomröstningsinstitutet 1994 med bestämmelser om folkinitiativ. Om fem procent av de röstberättigade i en kommun eller ett landsting begär folkomröstning ska kommun- eller landstingsfullmäktige ta ställning till om medborgarnas förfrågan ska tillstryka eller avslås. Beslut om folkomröstning fattas med enkel majoritet och kommunfullmäktige formulerar den fråga som medborgarna ska ta ställning till i folkomröstningen. De kommunala folkomröstningarna, oberoende om de är initierade av kommunfullmäktige eller tillkommit genom ett folkinitiativ, är alltid rådgivande.

Det kommunala folkinitiativet från 1994 utsattes snabbt för stark kritik eftersom medborgarnas begäran om folkomröstning i regel avlogs av de folkvalda politiska representanterna i kommunfullmäktige. Nio av tio initiativ avlogs mellan 1994 och 2004². Redan 1996 beskrev demokrati- utvecklingskommittén folkinitiativet som en "skendemokratisk" reform. Kommundemokrati-kommittén (2001) kallade reformen ett misslyckande då politikerna enbart i undantagsfall beslöt att hålla folkomröstning på basen av medborgarinitiativ. Det fanns två alternativ: Att ta bort folkinitiativet eller att förstärka det. I Kommundemokrati-kommitténs (SOU 2001:48) betänkande från 2001 föreslogs en förstärkning av det kommunala folkinitiativet (något även demokratiutvecklingskommittén föreslog 1996): Om tio procent av de röstberättigade i en kommun krävde folkomröstning måste kommunfullmäktige genomföra en folkomröstning, det vill säga, ett direktinitiativ föreslogs. Detta förslag ansågs vara för radikalt och som ett hot mot den representativa demokratin då en minoritet av medborgarna skulle få en möjlighet att påverka den politiska dagordningen som de folkvalda genom val fått mandat att hantera. Förslaget lämnades utan åtgärd.

I samband med den senaste grundlagsutredningen reformerades det kommunala folkinitiativet. Beslutet motiverades med att folkinitiativet från 1994 var ett misslyckande då det inte resulterat i flera folkomröstningar och fått avsedda effekter i form av ett ökat medborgerligt deltagande, utan snarare bidragit till ett ökat missnöje: *"Syftet var att det skulle bli fler kommunala folkomröstningar. Så har emellertid inte blivit fallet. Istället finns det mycket som tyder på att möjligheten till folkinitiativ försvagat den kommunala demokratin genom att medborgare som engagerat sig och samlat in ett tillräckligt stort antal namnunderskrifter fått sina initiativ till folkomröstning avslagna i fullmäktige. En sådan ordning riskerar att skapa besvikelse och missnöje bland medborgarna samt en känsla av att inte bli tagna på allvar.*(SOU 2008:125):

Med det "nya" reformerade folkinitiativet försvärades de valda kommunala representanternas möjlighet att förhindra att en folkomröstning till följd av ett folkinitiativ. En kvalificerad majoritet eller tvåtredjedelar av de närvarande kommunfullmäktigeledamöterna måste motsätta sig en folkomröstning för att ett folkinitiativ inte ska utlösa folkomröstning. I praktiken är det en politisk minoritet i kommunfullmäktige som avgör om folkomröstning kommer till stånd på basen av ett folkinitiativ. Samtidigt höjdes kravet på antalet namnunderskrifter för att ett folkinitiativ ska beaktas: Minst tio procent av de röstberättigade i kommunen måste ge sitt stöd. Därutöver tillkom två nya villkor för folkinitiativet: Den fråga som man önskar hålla folkomröstning om ska vara en fråga som ligger i den kommunala beslutskompetensen. Skälet till denna nya reglering var att kommunala folkomröstningar tidigare hade hållits för frågor där berörda kommun inte har beslutskompetens, till exempel

² Wallin, Gunnar, 2007, *Direkt demokrati Det kommunala experimentalfältet*, Stockholm, Stockholms universitet.

folkomröstningar om biltullar i Stockholms kranskommuner och vargjakt. Dessa folkomröstningar hade karaktären av opinionsbildande medborgaryttringar gentemot dem som ägde besluten. Dessutom har den tidsrymd under vilken insamlingen av namnunderskrifter kan ske begränsats till sex månader och kraven på hur namnunderskrifterna ska registreras har skärpts.

Faktaruta om det reformerade folkinitiativet

23§ Ärende om att hålla en folkomröstning i en viss fråga får i fullmäktige också väckas av minst tio procent av de röstberättigade kommun- eller landstingsmedlemmarna enligt lagen (1994:692) om kommunala folkomröstningar (folkinitiativ). Initiativet ska vara skriftligt, ange den aktuella frågan samt innehålla initiativtagarnas egenhändiga namnteckningar, uppgifter om när namnteckningarna gjorts, namnförtydligande, personnummer och uppgift om deras adresser.

Vid beräkningen av antalet initiativtagare ska endast de räknas med som har skrivit under initiativet under den sexmånadersperiod som föregått inlämnandet.

34a§ Har ett folkinitiativ väckts enligt 23§ andra stycket ska fullmäktige besluta att folkomröstning ska hållas, om

1. den fråga som initiativet avser är sådan att fullmäktige kan besluta om den, och
2. inte minst två tredjedelar av de närvarande ledamöterna röstar mot förslaget

Fler folkinitiativ och folk- omröstningar

Antalet folkinitiativ, samt även folkomröstningar har ökat under de år det nya reformerade folkinitiativet varit i kraft. För hälften av de folkinitiativ, som erhållit ett tillräckligt antal namnunderskrifter har kommunfullmäktige fattat beslut om att folkomröstning ska hållas. 44 folkinitiativ har lämnats in till kommunfullmäktige och av dessa har 31 bedömts uppfyllt de krav som ställs om underskrifternas antal och korrekthet, samt att den fråga för vilken folkomröstning önskas tillhör den kommunala kompetensen. Anledningarna till att folkinitiativ inte godkänts är att de vid kontrollräkning inte haft ett tillräckligt antal godkända underskrifter eller haft formfel, till exempel att personnummer saknats. I den här rapporten beaktas inte namnsamlingar som påbörjats och inte överlämnats till kommunfullmäktige.

För 15 av de 31 godkända initiativen har kommunfullmäktige fattat beslut om folkomröstning. Närmare bestämt, en 2/3-majoritet av de närvarande ledamöterna i kommunfullmäktige har inte motsatt sig en folkomröstning. Tio folkomröstningar, varav en på landstingsnivå, har hållits under perioden. Fyra är planerade att hållas i samband med riksdags/landstings/kommunalvalen i september 2014, och en folkomröstning samtidigt med Europaparlamentsvalen i maj 2014. Senareläggningen av folkomröstningarna motiveras med att ett högre valdeltagande förväntas och de valadministrativa kostnaderna hålls nere. Valdeltagandet i kommunala folkomröstningar har i allmänhet varit högre då de hållits i samband med reguljära val. Dessutom är det kostnadseffektivt att samordna folkomröstningar med andra val eftersom valadministrationen kan samordnas.

Faktaruta om inkomna folkinitiativ

- **44** initiativ har lämnats in till kommunfullmäktige (en landstingsfullmäktige).
- **31** folkinitiativ har erhållit ett tillräckligt antal korrekta underskrifter.
- **15** beslut har tagits av kommunfullmäktige att folkomröstning ska hållas (i två fall har kommunfullmäktige ännu inte fattat beslut).
- **10** folkomröstningar är genomförda
- **5** folkomröstningar är beslutade att hållas i samband med riksdags- och Europaparlamentsval 2014.

De tio folkomröstningarna

Tio folkomröstningar har hållits efter det att folkinitiativet reformerades. Den *första* folkomröstningen hölls i Ängelholm i 2011 och gällde en trafikomläggning. 2012 hölls folkomröstningar i fyra kommuner: I Ljungby och Sunne gällde folkomröstningarna nedläggning av skolor, i Ekerö tog kommuninvånarna ställning till utförsäljning av allmännyttan och i Tyresö handlade det om vårdavgifter för äldre. Under 2013 har fem kommunala folkomröstningar hållits på basen av folkinitiativ: Fyra av dessa har handlat om skolnedläggningar och skolorganisation - Laxå, Grums, Strängnäs och Årjängs kommun – och i Västerbottens läns landsting handlade folkomröstningen om sjukvården. (Trosa har haft en av kommunfullmäktige initierad folkomröstning om länsbyte 2013 – och behandlas inte här.) Fem folkomröstningar ska hållas i samband med valen 2014: Folkomröstningar hålls om kommunindelning i Botkyrka, biltullar i Göteborg, nedläggning av skola i Surahammar, nytt bostadsområde i Väsby Sjöstad och skolorganisationen i Värmdö.

Tabell 1. Genomförda folkomröstningar sedan 2011

Kommun/län	Ämne	Datum	Beräknad kostnad (kr)
Ängelholms kommun	Infrastruktur	27 nov 2011	870 000
Ekerö kommun	Allmännyttan	25 mar 2012	1 250 000
Ljungby kommun	Skola	25 mar 2012	500 000
Sunne kommun	Skola	23 sep 2012	200 000
Tyresö kommun	Vård/omsorg	23 sep 2012	870 000
Grums kommun	Skola	24 mar 2013	300 000
Laxå kommun	Skola	24 mar 2013	415 000
Strängnäs kommun	Skola	9 jun 2013	1 000 000
Årjängs kommun	Skola	9 jun 2013	360 000
Västerbottens län	Vård/omsorg	8 sep 2013	9 944 000

Kommentar: Kostnaden per medborgare för folkomröstningarna varierar från 18 kr (Ljungby) till 74 kr (Laxå) med ett genomsnitt på 34 kr

Med det ökade antalet initiativ och folkomröstningar har kommunerna i en ökad omfattning fått i uppgift att arrangera val och handha valadministration med vad det innebär att kontrollera och kontrollräkna namnunderskrifter, arrangera förtidsröstning och val, och slutligen handha rösträkningen. Från kommunernas sida efterlyses ett större (och lag reglerat) stöd för valadministrationen: *"Än så länge finns inte kompetensen bland kommunens valhandläggare om hur man ska gå tillväga och då behövs det stöd från Valmyndigheten och SKL"*. Man menar även att administrationen av en kommunal folkomröstning är tyngre än för reguljära val: *"Till skillnad från ett vanligt val är det mer administrativt arbete och ansvar. Alla blanketter ska produceras på egen hand. Inget bistånd från valmyndigheten med tidsplaner, checklista för vad som måste göras. Folkomröstningen var omdebatterad och välbevakad. Viktigt att formalia blev rätt men med mindre stöd än vid vanligt val. Positivt är att vi nu har en vältrimmad valorganisation inför valen 2014"*. Kommentarererna från de kommuner som haft folkomröstningar är samstämmiga härvidlag och man betonar även valnämndens ökade betydelse med mer frekventa folkomröstningar. Folkinitiativen och folkomröstningarna har inneburit en ökad administrativ belastning på kommunerna och därmed kostnader för att arrangera valen. I tabellen nedan framgår de beräknade kostnaderna för valadministration i de tio kommuner där folkomröstning genomförts. Uppgifterna är baserade på kommunernas egna beräkningar. Kostnaden varierar med kommunens storlek, men valadministrationen kostar i genomsnitt 34 kronor per medborgare och folkomröstning.

Folkinitiativens frågor och initiativtagare

Det reformerade folkinitiativet har åtföljts av en omfattande politisk aktivitet. Kommuninvånare har stått på torg och i köpcentrum, delat ut flygblad, skrivit debattartiklar och startat virtuella nätverksgrupper i syfte att samla in ett tillräckligt antal underskrifter för att kommunfullmäktige ska behandla en förfrågan om folkomröstning. Dessutom har politisk fingertoppskänsla krävts för att formulera en fråga som kan mobilisera kommuninvånarnas intresse att stödja en förfrågan om folkomröstning och inte minst administrativa kunskaper för att folkinitiativet inte ska underkännas på grund av formella fel.³ Kort sagt, en omfattande administration behövs från det att initiativet registreras (publiceras) tills att högarna med namnunderskrifter högtidligt lämnas in till kommunen för registrering och (kontroll)räkning. Här kartläggs de 44 folkinitiativ, som lämnats in till kommunfullmäktige för åtgärd med avseende på initiativtagarna och initiativens *frågeställningar*.

Initiativrättens utformning är central för folkomröstningsinstitutets funktion i en representativ demokrati. Den parlamentariska kontrollen säkerställs då enbart valda representanterna kan utlysa folkomröstning (i frågor de önskar konsultera medborgarna). Då initiativrätten utsträcks till medborgarna begränsas de folkvaldas möjligheter att själva bestämma den politiska dagordningen. Med introduktionen av det kommunala folkinitiativet 1994 gavs medborgarna en möjlighet att lägga upp en fråga på den politiska dagordningen och kräva folkomröstning. Då kommunfullmäktige med en enkel majoritet kunde avslå förfrågan om folkomröstning kunde en politisk majoritet effektivt agera grindvakt, vilket innebar att ett stort antal initiativ avsågs. Med det reformerade initiativet har de valda representanternas kontroll över vilka frågor som blir föremål för folkomröstning ytterligare begränsats då det krävs en 2/3 majoritet i fullmäktige för att förhindra folkomröstning.

Initiativtagarna

Det krävs resurser -- engagemang, tid, kunskap, nätverk och organisation -- för att starta ett folkinitiativ. Här presenteras fördelningen av initiativ med avseende på olika typer av initiativtagare. För det första, hur många namnsamlingar har påbörjats av enskilda, föreningar och politiska partier? För det andra, finns det

³ Ett medborgarinitiativ ska samlas in under en tidsperiod på sex månader. Stödförklaringarna ska innehålla namnteckning, datum för urdertecknandet, namnförtydligande, personnummer och adress.

någon skillnad mellan dessa i hur framgångsrika det är med att samla in ett tillräckligt antal namnunderskrifter? Och slutligen, finns det skillnader med avseende om de resulterar i folkomröstning?

Olika typer av aktörer står bakom de folkinitiativ som tagits sedan reformen 2011: Enskilda skolföräldrar, föräldraföreningar, byaråd, och lokala aktionsgrupper, men även etablerade föreningar som till exempel Naturskyddsföreningen, och politiska partier med nationell och lokal utbredning. Trots att ett initiativ formellt är initierat av enskilda personer kan de representera större grupper eller intressen. Till exempel, så har det bland politiska partier utvecklats en tämligen fast praxis att försöka dölja partiursprunget. En för de kommunala folkinitiativen ny och unik företeelse under perioden är att en aktör på mediemarknaden, kvällstidningen GT (Göteborgstidningen) initierat ett folkinitiativ. Eftersom en tidning inte kan stå som initiativtagare har detta initiativ klassificerats som ett initiativ gjort av enskilda medborgare då det inlämnats av redaktörer på tidningen i fråga. Kartläggningen av initiativtagarna grundar sig primärt på de uppgifter vi erhållit i den enkät som tillsändes till kommunerna.

I tidigare studier av kommunala folkinitiativ har tre olika grupper av initiativtagare identifierats: Aktionsgrupper, intresseorganisationer och politiska partier⁴. Aktionsgrupper bildas ofta som reaktioner på politiska förslag eller beslut, och de kan vara av tillfällig karaktär eller ha en mer beständig organisation. Intresseorganisationer och föreningar är mera permanenta, och ingår ofta i en central organisation med rikstäckande utbredning. Politiska partier kan använda sig av direktdemokratiska instrument för att göra sig synliga, uppmärksamma och skapa opinion i en fråga, och utmana den politiska majoriteten.

Tre olika typer av aktörer har initierat namninsamlingar för folkinitiativ under den period som studeras: Enskilda medborgare, föreningar och organisationer, samt politiska partier. Mer än hälften, eller 54 procent (22) av namninsamlingarna har initierats av enskilda medborgare. Föreningar och politiska partier står bakom 27 procent (11) respektive 24 procent (10) av initiativen. Föreningar och enskilda medborgare är mera framgångsrika med att få ihop ett tillräckligt antal namnunderskrifter: 91 procent (10) av föreningarnas och 86 procent (19) av enskilda medborgares namninsamlingar har fått stöd av minst 10 procent av de röstberättigade i kommunen. Politiska partier har däremot varit mindre framgångsrika med att få ihop ett tillräckligt antal underskrifter: Endast tre (30 procent) av de namninsamlingar politiska partier har initierat har fått ett tillräckligt antal signaturer på sina listor.

Tabell 2. Initiativtagare och antal initiativ, andel initiativ som uppnått mer än 10 procent namnunderskrifter, andel som resulterat i folkomröstning.

Typ av initiativtagare	Andel (antal) av inlämnade folkinitiativ	Andel (antal) initiativ som uppnått 10 % namninsamling	Andel (antal) initiativ som lett till folkomröstn.
Organisation/förening	27 % (11)	91 % (10)	55 % (6)
Politiskt parti	24 % (10)	30 % (3)	10 % (1)
Enskild medborgare	54 % (22)	86 % (19)	41 % (9)

Kommentar: Totalt 41 enskilda fall. För två fall saknas information och ett fall med annan typ av initiativtagare (personal på äldreboende) har exkluderats. Två fall har mer än en typ av initiativtagare, varför antal och andel inlämnade initiativ summerar till 43 och >100 %, samt att antalet folkomröstningar summerar till 16.

⁴ Wallin, Gunnar. 2007

Organisationernas och de enskilda medborgarnas folkinitiativ har även mött på mindre motstånd i kommunfullmäktige och därmed i högre grad resulterat i folkomröstningar. Hälften (55 procent) av organisationernas och 41 procent av de enskilda medborgarnas initiativ har resulterat i folkomröstning. Enbart ett initiativ (10 procent) initierat av politiska partier har lett till folkomröstning.

Kartläggningen pekar på att organisatoriskt och ekonomiskt resursstarka aktörer inte varit mer framgångsrika i att genomföra ett folkinitiativ fram till folkomröstning än aktörer med mindre resurser. Intresseorganisationer och politiska partier är sannolikt mer resursstarka med avseende på både organisation och ekonomi, än vad tillfälligt sammansatta grupper av individer är. Mest förvånande är att de politiska partierna både haft liten framgång i samla in ett tillräckligt antal namnunderskrifter och få stöd i kommunalfullmäktige för sina initiativ. Enbart det lokalt baserad Engelholmspartiet lyckades driva förslaget om den lokala trafikplanen i Ängelholm fram till folkomröstning. Möjliga förklaringar är att de lokala partierna inte haft tillräckligt starka organisationer för att effektivt samla in namnunderskrifter, eller att medborgarna är mindre benägna att stödja initiativ till folkomröstningar tagna av politiska partier då de kan uppfattas som led i partipolitiska dispyter som borde avgöras i kommunfullmäktige? Många av folkomröstningarna har hållits i mindre kommuner, vilket måhända innebär att grupper av individer (till exempel skolföräldrar) eller grupper med goda sociala nätverk kan vara framgångsrika i att mobilisera stöd.

En unik företeelse för det svenska kommunala folkomröstningsinstitutet är att en medieaktör för första gången tagit initiativ till samla in namnunderskrifter för att initiera en folkomröstning. Det är ett exempel på hur en resursstark aktör kan vara framgångsrika i att driva fram folkomröstningar vilket är en vanlig kritik av folkinitiativ. Initiativ kan bidra till politisk ojämlikhet då grupper med stora resurser – ekonomiskt, administrativt och med tillgång till mediekanaler – enklare kan mobilisera en opinion och administrera ett initiativ. Närmare bestämt, resursstarka minoriteter kan mera framgångsrikt genomföra kampanjer. Kvällstidningen GT publicerade en artikelserie om det västsvenska trafikpaketet och de där ingående biltullarna, som var del i ett mer omfattande regionalt trafikpaket, som fick stort genomslag hos läsarna. På redaktionen föddes idén om att initiera ett folkinitiativ. Enligt chefredaktören ville GT hjälpa göteborgarna att uttrycka sitt politiska missnöje med hur frågan skötts: "Våra läsare är enormt engagerade i sin stad och det finns ett stort politiskt intresse i Göteborg. Alla namnunderskrifter visar att läsarna känner sig överkörda av politikerna i den här frågan. Våra GT/Demoskopundersökningar visar att majoriteten av läsarna inte längre har ett förtroende för politiker i Göteborg" (Frida Boisen, chefredaktör för Kvällstidningen GT" intervjuad Medievärlden 2012-12-12). GT administrerade insamlingen av underskrifter, tryckte talonger för namnunderskrifter, hade ombud ute som samlade namnunderskrifter och kunde genom tidningens sidor skapa och mobilisera en opinion. Mer än 90 000 namnunderskrifter samlades in, varav 49 000 godkändes i den slutgiltiga sammanräkningen. Formellt lämnades folkinitiativet in av två personer i tidningens ledning då tidningar inte kan lämna in ett folkinitiativ.

Initiativens frågeställningar

Med undantag för att folkinitiativet måste beröra en fråga där kommunen har kompetens att fatta beslut finns inga begränsningar i vilka sakpolitiska frågor folkinitiativ kan tas. I ett flertal europeiska stater förekommer sakfrågemässiga

begränsningar i vilken typ av frågor folkomröstning kan hållas⁵. Frågor som i vissa länder inte anses vara lämpliga för folkomröstning är till exempel finansiella frågor (budget, skatter och offentliga utgifter), samt frågor som berör ingångna internationella avtal och demokratiska fri- och rättigheter.

Skola, trafik och infrastruktur samt vård- och omsorgsfrågor har varit föremål för de kommunala folkinitiativen mellan 2011 och 2013. En stor andel av folkinitiativen har haft skolfrågor som tema: 43 procent av namninsamlingarna (absolut antal) har berört nedläggning av skolor och skolorganisationens utformning. I jämförelseperioden 1994-2010 är detta en ökning då knappt tio procent av folkinitiativen handlade om skolfrågor⁶. Skolinitiativen har även varit bland de mest framgångsrika 17 initiativ (av totalt 19) som handlat om skola som fått ett tillräckligt stöd (89 procent). 42 procent eller knappt hälften av skolinitiativen resulterade i folkomröstningar.

14 procent av de inlämnade folkinitiativen har handlat om vård och omsorgsfrågor. Med vård- och omsorgsfrågor avses folkinitiativ om äldre- och barnomsorg, samt sjukvårdsrelaterade frågor (organisation, privatisering, taxor). Härvidlag finns ingen förändring jämfört med perioden 1994 och 2010 då även 14 procent berörde vård- och omsorg (15 av 105). Alla namninsamlingar för initiativ vad gäller vård och omsorg har erhållit ett tillräckligt antal namnunderskrifter, men enbart en tredjedel (2) fick ett tillräckligt stöd i fullmäktige för att folkomröstning skulle hållas.

13 initiativ (30 procent) har berört trafik- och infrastrukturfrågor. Däremot hade de trafikrelaterade frågorna – exploatering av mark och byggnationer – svårast att erhålla ett tillräckligt antal underskrifter och mötte även på större motstånd i kommunfullmäktige. Detta är i stort sett jämförbart med perioden mellan 1994 och 2010 då trafik- och infrastrukturfrågor utgjorde 32 procent av de totala initiativen. Allmännyttan, eller närmare bestämt utförsäljning av kommunala fastighetsbolag, har varit huvudfrågan för tre (7 procent) av initiativen. Två av dessa av fick stöd av mer än tio procent av de röstberättigade, och en ledde till folkomröstning.

Tabell 3. Folkinitiativens frågeställningar (andel totalt, andel godkända och andel som lett till folkomröstning).

Typ av fråga	Andel (antal) av inlämnade folkinitiativ	Andel (antal) initiativ som uppnått 10 % namninsamling	Andel (antal) initiativ som lett till folkomröstn.
Skola	43 % (19)	89 % (17)	42 % (8)
Infrastruktur	30 % (13)	38 % (5)	23 % (3)
Vård/omsorg	14 % (6)	100 % (6)	33 % (2)
Allmännyttan	7 % (3)	67 % (2)	33 % (1)
Övrigt	7 % (3)	67 % (2)	33 % (1)

⁵ Jungar, Ann-Cathrine, 2007, SOU 2007:94: *Folkomröstningar i Europa. Rättslig reglering och förekomst av folkomröstningar i 32 europeiska stater*, Stockholm, Fritzes.

⁶ Uträkningen baserar på de svenska kommunala folkinitiativ som presenteras i Eriksson, Peter & Kaufmann, 2010, *Folkinitiativ Handbok i direktdemokrati*, Stockholm, Premiss förlag, s. 50-56.

Anmärkningsvärt är den stora förekomsten av folkinitiativ som berör skola, och framförallt initiativ där man önskar ompröva eller hindra beslut om nedläggning av skolor och program. Sannolikt avspeglar de många initiativen pågående politiska förändringar i skolvärlden, och kan vara ett tidsbundet fenomen. Riksdagen har fattat beslut om nya och höjda krav på grund- och gymnasieskolan vilket i tillägg till pressade ekonomiska villkor kan utgöra problem för små skolenheter, vilket många av de skolrelaterade initiativen handlat om. Trots att man i det nya folkinitiativet reglerat den så kallade "nivåproblematiken" – att folkinitiativ enbart kan gälla fråga där kommunen har beslutskompetens – kan det komma på kommunpolitikerna att ta ansvar för politiska åtgärder som beslutits på nationell nivå. Skolfrågan indikerar att nivåproblematiken inte är helt glasklar då kommunpolitiker kan få stå till svars, förklara och motivera åtgärder, som är beroende av beslut fattade i riksdagen. Närmare bestämt, ansvar utkrävs på kommunal nivå för åtgärder som delvis kan emanera från centralt tagna beslut. En annan möjlig förklaring är att de folkvalda i kommuner där missnöjet med genomförda eller planerade skolreformer resulterat i folkinitiativ inte i tillräcklig grad informerat och samrått med berörda skolföräldrar och barn innan beslut. I det rika pressmaterialet vi tagit del av om de kommunala folkomröstningarna uttrycks ofta känslor hos initiativtagarna av att inte ha blivit lyssnad till eller att ha fått kommit till tals.

Frågornas fas i beslutsprocessen

Medborgarnas direkta deltagande i folkomröstningar syftar i regel till att påverka eller fatta politiska beslut. Vid rådgivande folkomröstningar har folkomröstningarna en beslutspåverkande eller stödjande funktion och vid beslutande folkomröstningar är de beslutsersättande i förhållande till de politiska representativa kanalerna. De kommunala folkomröstningarna är rådgivande och i kommunallagen uttrycks idén om folkomröstningsinstitutets beslutspåverkande funktion med att folkomröstningar är en del i beredningen av ett ärende som kommunen (eller landstinget) har att handlägga (Kommunallagen 5 kap 34 §). Detta kan tolkas som att medborgarna ska höras och tillfrågas i folkomröstning innan beslut är fattade.

Erfarenheterna av det reformerade folkinitiativet tyder på att folkomröstningarna fått en utvidgad funktion. Folkinitiativen har inte enbart syftat till att påverka beslut under beredning, utan även ompröva och förändra av kommunfullmäktige redan fattade beslut. Merparten av folkinitiativen under den studerade perioden gäller frågor där beslut redan är fattade, och i vissa fall även är genomförda. För hälften, det vill säga, 21 av 41 initiativ (51 procent) har kommunfullmäktige fattat beslut i den fråga som folkomröstning önskas, och 44 procent (18) av initiativen gäller en fråga som är under beredning, det vill säga, att slutgiltigt beslut inte är fattat. Ett initiativ har gällt en helt ny fråga.

Erfarenheten härvidlag avviker från den i kommunallagen formulerade avsikten för folkomröstningar inom ramen för den kommunala representativa demokratin. Närmare bestämt, förutom att vara beslutsstödjande och påverkande, tycks folkomröstningarna ha fått ett beslutskorrigeringssyfte. Det finns en speciell typ av folkomröstningar med vilka medborgarna kan ompröva – behålla eller omkullkasta – fattade beslut. I sådana så kallade "abrogativa" folkomröstningar ges medborgarna möjligheter att ändra på beslut som de folkvalda fattat. Abrogativa folkomröstningar är i regel bindande och ger medborgarna och den politiska oppositionen möjligheter att utmana makthavarna. Nu är de kommunala folkomröstningarna rådgivande och de folkvalda kan välja om de på basen av utslaget i en folkomröstning vill ompröva ett tidigare taget beslut eller inte. Eftersom det räcker att en minoritet i kommunfullmäktige stöder ett folkinitiativ

för att det ska resultera i folkomröstning ger det reformerade initiativet den politiska oppositionen ett konfliktutmanande redskap för att utmana den politiska majoriteten. Politiska partier kan genom att själva initiera eller stöjda pågående initiativ på nytt ta upp en fråga i vilken man är oenig med den politiska majoriteten, nu med en folkopinion, som uttryckts i folkomröstning i ryggen.

Från initiativ till folk- omröstning

När ett förslag till folkinitiativ uppfyllt de formella kraven på namnunderskrifter från minst 10 procent av de röstberättigade i en kommun och att initiativets frågeställning tillhör den kommunala beslutskompetensen ska kommunfullmäktige fatta beslut om folkomröstning. Det primära syftet med det reformerade folkinitiativet var att göra det svårare för de politiska representanterna att säga nej till folkomröstning. Tidigare kunde en enkel politisk majoritet kunnat förhindra folkomröstning till följd av folkinitiativ, nu måste en tvåtredjedels majoritet rösta emot för att förhindra folkomröstning, det vill säga minst 67 procent av de närvarande fullmäktige måste ge ett explicit nej.

Besluten över de 28 godkända initiativ har tillkommit på olika sätt: I sju (25 procent) kommuner togs besluten enhälligt av fullmäktige och i nitton kommuner (68 procent) gick man till omröstning. I två kommuner, Hallsberg och Ulricehamn, tog kommunfullmäktige beslut i linje med initiativtagarnas förslag, vilket gjorde en folkomröstning överflödig (se mera nedan).

I de nitton kommuner där kommunfullmäktige röstade bifölls elva (58 procent) och åtta initiativ avslogs (42 procent). Det är alltså något vanligare att KF bifaller än avslår. I Ekerö (utförsäljning av kommunalt bostadsbolag) och Ängelholm (trafikplan) bifölls folkomröstning med stor marginal och i Staffanstorp (utförsäljning av delar av kommunalt bostadsbolag), Lysekil (avveckling av äldreboende) och Åtvidaberg (nedläggning av skola) avslogs initiativen med bred marginal. I Ljungby, Årjäng (båda nedläggning av skolor) och Göteborg (biltullar) bifölls folkomröstning och i Vännäs avslogs folkomröstning med små marginaler. Nej-sidan var en röst kort från att få ihop en tvåtredjedels majoritet i Ljungby, Årjäng och Göteborg.

Tabell 4. Voteringar och beslut om folkomröstning i kommunfullmäktige. Beslut om folkomröstning (bifall/avslag), antalet ja och nej-röster, och den andelen nej-röster.

Kommun/län	Beslut	Ja	Nej	Andel nej	Kommentar
Botkyrka	Bifall				Enigt beslut utan votering
Ekerö	Bifall	41	0	0 %	
Grums	Bifall	17	12	41 %	
Göteborg	Bifall	28	53	65 %*	Enigt KF beslutar att inga skolor läggs ner
Hallsberg	Annat				Enigt beslut utan votering
Kramfors	Avslag				
Laxå	Bifall	19	12	39 %	
Lidingö	Avslag	15	35	70 %	
Ljungby	Bifall	17	32	65 %*	
Lomma	Avslag	11	31	74 %	
Lysekil	Avslag	2	9	82 %	
Norberg	Avslag				Enigt beslut utan votering
Nässjö	Avslag	15	41	73 %	
Oskarshamn	Beslut ej fattat	-	-	-	
Robertsfors	Avslag	9	22	71 %	
Skellefteå	Beslut ej fattat	-	-	-	
Staffanstorps	Avslag	3	31	91 %	
Strängnäs	Bifall	26	29	53 %	
Sunne	Bifall				Enigt beslut utan votering
Surahammar	Bifall	15	19	56 %	Enigt beslut utan votering
Söderköping	Avslag				
Tyresö	Bifall	22	5	19 %	
Ulricehamn	Annat				KF avslog förslaget att lägga ner skolor Enigt beslut utan votering
Upplands Väsby	Bifall				
Vännäs	Avslag	11	23	68 %	Enigt beslut utan votering
Värmdö	Bifall				
Västerbotten	Bifall	33	35	51 %	
Årjäng	Bifall	14	27	66 %*	
Åtvidaberg	Avslag	6	28	82 %	
Ängelholm	Bifall	49	2	4 %	
Östra Göinge	Beslut ej fattat	-	-	-	

* Nejsidan var en röst från att vinna voteringen

I Göteborg var stadsfullmäktiges omröstning ovisst in i det sista då Moderata Samlingspartiet splittrades i frågan om folkomröstning. Både i Årjäng och Ljungby var partileden splittrade i kommunfullmäktige i omröstningarna.

I de sju kommuner där beslut om folkomröstning togs av ett enhälligt kommunfullmäktige blev det fyra bifall (57 procent) och tre avslag (43 procent). I Sunne (skolnedläggning), Botkyrka (kommundelning) och Upplands Väsby (nytt bostadsområde) och Värmdö (skolororganisation) var KF enat om att höra kommuninvånarna i folkomröstning. I tre kommuner var kommunfullmäktige enhälligt emot att hålla folkomröstning i Kramfors (nedläggning av skola), Norberg (placering av lekpark) och Söderköping (nedläggning av korttidsboende). Trots att kommunfullmäktige i Norberg tog ställning mot folkomröstning fick initiativet konsekvenser: Beslut om placeringen av lekpark skulle tas senare och KS ordförande Åsa Eriksson "vill involvera norbergarna i valet av plats. Hur det ska gå till det återkommer vi till... Folkomröstning tycker hon är ett dåligt

alternativ. Det ska bara användas vid ytterst strategiska frågor, som till exempel kommunsammanslagningar” (Fagerstaposten 2012-09-17). I stället för folkomröstning resulterade folkinitiativet i ett samråd.

Folkinitiativen om skolnedläggningar i Ulricehamn och Hallsberg är exempel på initiativ som blev framgångsrika trots att de inte gick till folkomröstning. I Hallsberg tog kommunfullmäktige tillbaka sitt beslut om att lägga ner skolor och *”genom besluten är de frågor som avses i folkinitiativet inte längre aktuella för en folkomröstning”* (KF 2013-01-28). Genom att gå initiativtagarna till mötes undveks en folkomröstning. Kommunstyrelsens ordförande hänvisade till de uppskattade kostnaderna för en folkomröstning och att det står fullmäktige fritt att ändra i tidigare fattade beslut (Nerikes Allehanda 2013-10-17). I Ulricehamn tog kommunstyrelsen tillbaka förslaget om nedläggning av skolor och frågan om folkomröstning försvann från dagordningen. I Hallsberg och Ulricehamn kunde aktiva individer och föreningar genom initiativet få till en förändring i linje med de tagna initiativen. Ett folkinitiativ kan således erbjuda en engagerad minoritet inflytande över det politiska beslutsfattandet då de valda representanterna till följd av hot om folkomröstning ändrar sin mening.

Valresultat, deltagande, utfall

I den här delen ska vi analysera folkomröstningarna med avseende på resultat, valdeltagande och om folkomröstningens konsekvenser på det politiska beslutsfattandet. För det första, vilket alternativ gick segrande ur folkomröstningen – initiativtagarnas eller den politiska majoritetens ståndpunkt? För det andra, hur många kommuninvånare deltog i folkomröstningarna? Och, för det tredje, hade folkomröstningarna några konsekvenser på det politiska beslutsfattandet?

Valdeltagandet har varit lågt i de genomförda folkomröstningarna. Det genomsnittliga valdeltagandet har legat på 37 procent, det vill säga, knappt fyra av tio röstberättigade har valt att ta del i folkomröstning. Skillnaderna är stora mellan folkomröstningarna i de olika kommunerna. I folkomröstningen om skolorganisation i Strängnäs återfinns det lägsta valdeltagandet på 17 procent. Sunne, som har det högsta valdeltagandet av de tio folkomröstningarna, röstade mer än hälften eller 54 procent av de röstberättigade i folkomröstningen om skolnedläggning. Även i Årjäng valde en knapp majoritet, 51 procent, av de röstberättigade att delta. Spannet på valdeltagandet är mellan 28 och 38 procent i sex av de tio folkomröstningarna.

Valdeltagandet i de tio folkomröstningarna, som hållits efter det att folkinitiativet reformerades är lägre än i tidigare kommunala folkomröstningar. I en studie av de kommunala folkomröstningarna mellan 1994 och 2004 uppskattades det genomsnittliga valdeltagandet till ungefär 60 procent, med stora variationer mellan kommuner och om folkomröstning hållits i samband med ordinarie val.⁷ Då konstaterades även "att deltagande i de folkomröstningar som tillkommit som följd av folkinitiativ haft ett betydligt lägre deltagande än de som härrört från institutionella initiativ (*folkomröstningar utlysta av kommunalfullmäktige*)" (Wallin 2007:195). Då uppskattades det genomsnittliga valdeltagandet till 40 procent i de folkomröstningar som tillkommit genom initiativ, vilket motsvarar valdeltagandet mellan 2011-2013.

Valdeltagandet skiljer sig åt beroende på om folkomröstningen gäller en fråga som är under beredning eller ett redan fattat beslut. Valdeltagandet är högre i frågor under beredning och där kommun fullmäktige inte ännu har tagit beslut i frågan. Det genomsnittliga valdeltagandet i de folkomröstningar där beslut ännu inte var fattat är 47 procent (Ängelholm, Ekerö, Sunne och Årjäng), medan det genomsnittliga deltagandet i de sex folkomröstningar där kommunfullmäktige

⁷ Wallin, Gunnar, 2007. Direkt demokrati. Det kommunala experimentfältet. Stockholm, Stockholms universitet Statsvetenskapliga institutionen.

redan har tagit ett beslut (och där beslutet i några fall redan var genomfört) är 32 procent (Grums, Laxå, Ljungby, Strängnäs, Tyresö och Västerbottens läns landsting). Ur detta samband kan man naturligtvis inte dra några entydiga slutsatser om i vilken omfattning frågeställningens status i den politiska beslutsprocessen förklarar väljares beslut att rösta eftersom det finns flera möjliga förklaringar till att man röstar. Däremot är det rimligt att anta att väljare, vars deltagande motiveras av att kunna påverka en fråga bedömer att de har en större möjlighet att påverka en fråga om beslut inte är taget.

Lågt valdeltagande är en ofta förekommande kritik av folkomröstningar, vilket ofta visat sig vara fallet om de är frekvent förekommande. Är det då viktigt med ett högt valdeltagande? Ett högt valdeltagande kan, för det första, ses som ett mått på att den demokratiska processen uppfattas som legitim av väljarna. För det andra, ett högt valdeltagande säkerställer både en bättre representation av åsikter och att resultatet avspeglar en ståndpunkt, som omfattas av en majoritet av väljarna. Majoritetsstyre är en allmän beslutsregel enligt många demokratiuppfattningar: Vid beslut vinner det alternativ som stöds av en absolut majoritet eller ett flertal. Då valdeltagandet är lågt finns en uppenbar risk att valresultatet avspeglar en minoritetsståndpunkt, det vill säga, att utfallet inte har stöd hos en majoritet hos väljarna.

Folkomröstningar kan vara omgärdade av kворum för att säkerställa ett majoritetsstöd: För att en folkomröstning ska vara giltig krävs då att en viss mängd av de röstberättigade ska rösta, så kallade deltagandekворum (vanligen 50 procent) eller att en viss andel av de röstberättigade ska stödja det alternativ som vinner, så kallade beslutskворum. Frågan om kворum har förekommit i debatterna om det kommunala folkomröstningsinstitutet, men har avfärdats. Krav på kворum kan utnyttjas strategiskt på ett sätt som gynnas status quo alternativet och kan trots reglering av ett nödvändigt antal röster för giltighet ge upphov till tolkningstvister om valresultatet.

I alla de tio folkomröstningar som hållits har initiativtagarnas ståndpunkt fått flest röster. I tabellen nedan framgår frågeställningen och fördelningen av röster i de genomförda folkomröstningarna. Frågeformuleringarna är återgivna såsom de ställdes till väljarna.⁸ Av differensen framgår skillnaden mellan andel ja- och nej-röster (i procent) mellan alternativen. I genomsnitt är skillnaden 46 procentenheter. Variationen är naturligtvis stor: I folkomröstningen i Västerbottens läns landsting fick alternativet att satsa på sjukvård i Dorotea och omgivning nästan nio av tio de avgivna rösterna (88 procent). Årjäng har den minsta procent differensen mellan de två alternativen (20 procent): 59 procent röstade nej till skolnedläggning och 39 procent röstade för.

⁸ Vissa av frågorna är förkortade av utrymmesskäl.

Tabell 5. Genomförda folkomröstningar: Frågor, valresultat och deltagande

Kommun/län	Fråga	Fördeln.	Diff.	Deltagande
Ängelholm	Ska kommunen bygga en ny trafikled i Klippavägens förlängning genom Pyttebroområdet.	Ja 37 % Nej 60 %	23 %	34 %
Ekerö	Ska Ekerö kommun sälja aktierna i Ekerö Bostäder AB?	Ja 33 % Nej 66 %	33 %	45 %
Ljungby	Ska skolorna i Kånna, Södra Ljunga och Torpa åter öppnas i kommunal regi?	Ja 60 % Nej 35 %	25 %	28 %
Sunne	Ska skolorna i Bäckalund, Rottneros och Stöpaforss läggas ner?	Ja 24 % Nej 69 %	45 %	54 %
Tyresö	Ja eller nej till höjd äldretaxa.	Ja 14 % Nej 84 %	70 %	29 %
Grums	Ska mellanstadieeleverna från Skruvstads och Slottbrons skolor flyttas till Jättestensskolan?	Ja 21 % Nej 77 %	56 %	38 %
Laxå	Ska årskurs 4-6 i ytterområdenas skolor flyttas till Laxå tätort?	Ja 27 % Nej 71 %	44 %	44 %
Strängnäs	Skolorganisationen i Strängnäs. A: Förskola-årskurs 3 och årskurs 4-9 B: Förskola-årskurs 6 och årskurs 7-9	A 18 % B 77 %	59 %	17 %
Årjäng	Ska skolorna i Östervallskog och Blomskog läggas ned?	Ja 39 % Nej 59 %	20 %	51 %
Västerbotten	Åtgärds paket som innebär att Dorotea får vårdplatser och att Åsele får en stationerad ambulans.	Ja 88 % Nej 7 %	81 %	31 %
Medel			46 %	37 %

Kommentar: Kolumnen "Diff" visar differensen i procentenheter mellan andelen röster på initiativtagarens alternativ och det motstående alternativet.

Tabell 6. Omfång, spridning och skillnader i valdeltagande (på distriktsnivå).

Kommun/län	Typ av fråga	Omfång valdelt.	Spridning (std.av.)	Max diff. valdelt.	Diff. spann	% distrikt nej>ja
Ängelholm	Infrastruktur	15-57 %	12,1	6,7 %	-5-65 %	5 %
Ekerö	Allmännyttan	37-43 %	4,9	2,6 %	10-65%	7 %
Sunne	Skola	46-73 %	9,1	8,2 %	18-85 %	0 %
Tyresö	Vård/omsorg	19-42 %	7,6	5,5 %	35-94 %	0 %
Laxå	Skola	30-52 %	15,7	26 %	-15-85 %	40 %
Årjäng	Skola	41-67 %	9,9	15 %	-64-90%	50 %
Västerbotten	Vård/omsorg	25-73 %	12,8	32 %	71-93 %	0 %

Medborgare som sympatiserar med den ståndpunkt folkinitiativet företräder tycks i högre utsträckning lägga en röst i folkomröstningen. En möjlig förklaring är de väljare som stöder det alternativ som utmanar den politiska majoriteten i kommunfullmäktige – finner det mer meningsfullt att ge uttryck sin åsikt i val. Benägenheten att rösta är större då man är oenig med den politiska majoritetens beslut eller förslag till beslut. Det är större skillnader i valdeltagandet för frågor som tydligt berör vissa valdistrikt mer än andra. Den lägsta spridningen av valdeltagandet finns i kommuner där folkomröstningen handlade om mer allmänna frågeställningar (allmännyttan i Ekerö och äldreomsorg i Tyresö). I Laxå (skolnedläggning) och Västerbottens läns landsting (tillgång till sjukvård) är valdeltagandet mellan 26 och 32 procentenheter större i de delar som är distrikt som är mest berörda av folkomröstningen. Även för infrastrukturfrågan i Ängelholm (trafikplan) finns en stor spridning i valdeltagandet, men det är jämförelsevis jämnt fördelat över de olika valdistrikten. Folkomröstningen i Årjäng uppvisar trots att den handlade om en partikulär fråga - skolnedläggning i en viss del av kommunen - ett jämnare valdeltagande över de distrikten. Däremot är det stora skillnader mellan valdistrikten i hur rösterna fördelats på folkomröstningens två alternativ. En möjlig förklaring kan vara att frågan var politiserad i den meningen att den politiska majoriteten utmanades av den politiska oppositionen i kommunen, bland annat var omröstningen i kommunfullmäktige om att hålla folkomröstning var mycket jämn (se tabell 6).

Det generellt låga valdeltagandet i kombination med stora skillnader i valdeltagandet inom distrikten och den stora övervikten av röster för ett av folkinitiativets alternativ tyder sammantaget på att det är väljare som delar folkinitiativets ståndpunkt som röstar i en större omfattning. Många av folkomröstningarna har gällt partikulära frågor som berör en viss verksamhet, en viss del av kommunen eller landstinget: Nedläggning av skolor eller förflyttning av klasser i en del av kommunen, eller tillgång till sjukvård i vissa delar av Västerbottens läns landsting. Som framgår av tabellen är valdeltagandet betydligt högre i de kommun-/landstingsdelar som folkomröstningsfrågan berör. Närmare bestämt, de kommuninvånare som är direkt berörda och som folkomröstningsfrågan gäller är mer benägna att ge uttryck för sin åsikt i folkomröstningen. Kort sagt, resultatet i folkomröstningarna speglar sannolikt en minoritetsopinion med starka preferenser i frågan. Vi kan naturligtvis inte med säkerhet säga något om preferenserna hos de kommuninvånare som inte röstade och inte heller säga något om anledningen till att de avstod från att ge uttryck för sin åsikt. Om man inte tycker att frågan är viktig och det redan finns en politisk majoritet i linje med den åsikt man har kan man anta att det upplevs som mindre angeläget att rösta.

Varför respekteras inte folkomröstningen?

Utformningen av det kommunala folkinitiativet med avseende på att en minoritet i kommunfullmäktige kan framtvunga en folkomröstning har gett upphov till situationer med två legitima folkviljor. Det vill säga, folkomröstningar hålls i frågor där det kanske finns en klar politisk majoritet i kommunfullmäktige. Ifall folkomröstningens resulterar i stöd för en annan ståndpunkt än den politiska majoritetens i kommunfullmäktige finns sålunda två demokratiskt legitima uttryck för medborgarna. Kommunfullmäktige representerar den folkvilja som uttrycks i de allmänna valen, medan folkomröstningen utfall avspeglar en folkets åsikter i en specifik fråga. Vilken ska väga tyngre?

I enbart en av de tio folkomröstningarna har folkomröstningens resultat respekterats av de politiska beslutsfattarna (Ekerö). I sex kommuner har den kommunala politiska majoriteten bortsett från folkomröstningens resultat och i tre kommuner har kommunfullmäktige inte ännu bestämt sig för hur man ska för-

hålla sig till folkomröstningens resultat. Den politiska majoriteten har vanligen motiverat besluten att inte följa folkomröstningens utslag med hänvisning till det låga valdeltagandet och att resultatet inte har stöd av en tillräcklig majoritet. I några fall har man delvis gått folkomröstningen till mötes genom att kompromissa (Tyresö om taxor i äldreomsorgen eller inbjudit till samtal med den politiska oppositionen Strängnäs).

När valdeltagandet är lågt och valutslaget är tydligt står de politiska representanterna inför ett val att prioritera demokratisk intensitet eller jämlikhet. Ska de som har de starkaste åsikterna och väljer att uttrycka dessa i en folkomröstning få avgöra en fråga, eller ska alla medborgares röster väga lika tungt trots att en majoritet av dessa inte väljer att rösta? I de förra fallet får en aktiv minoritet med starka preferenser fälla avgörandet i en fråga, och i det senare fallet utgår tanken från att beslut ska stödjas av en majoritet av de röstberättigade. Majoritetsprincipen är dominerande i hur de valda representanterna motiverar sina beslut, men tolkningarna av vad som utgör en tillräcklig majoritet skiljer sig åt. Närmare bestämt, i brist på reglering eller etablerad praxis innehar de politiska beslutsfattarna ett tolkningsutrymme i hur folkomröstningens resultat ska tolkas.

Ekerö är, som tidigare nämnts, den enda kommun där den politiska majoriteten avvek från sitt förslag att sälja ut det kommunala bostadsbolaget som en konsekvens av resultatet i folkomröstningen. Den politiska majoriteten hade innan folkomröstningen signalerat att ett valdeltagande på 50 procent vore önskvärt. Trots att valdeltagandet stannade vid 45 procent, valde den politiska ledningen att följa valresultatet då andelen väljare som lagt sin röst mot försäljning sågs som stor (66 procent): – *”Valdeltagandet var lägre än vad vi hade hoppats och trots, en majoritet av Ekeröborna har inte röstat. Å andra sidan blev det ett väldigt tydligt nej i sakfrågan”*, sade kommunalrådet Peter Carpelan (M) efter folkomröstningen (Dagens Nyheter 2012-03-27). Dessutom hade det funnits en stor uppslutning i kommunfullmäktige om att folkinitiativet skulle läggas fram för väljarnas avgörande. I någon mening hade politikerna på så sätt uttryckt en förpliktelse att lyssna på väljarna under förutsättning av ett tillräckligt högt valdeltagande.

Trots att valdeltagandet i Sunne och Årjäng överskred 50 procent (54 respektive 51 procent) valde den politiska majoriteten i de två kommunerna att bortse från folkomröstningarnas resultat. I Sunne röstade 69 procent nej till skolnedläggning och i Årjäng var andelen som motsatte sig den politiska majoritetens beslut 59 procent. Båda folkomröstningarna handlade om nedläggning av skolor, men medan beslut var fatta i Årjäng var frågan under beredning i Sunne. I Sunne hade ett enigt kommunfullmäktige tillstyrkt folkomröstning, medan beslut om folkomröstning kom till med en rösts övervikt i Årjäng. Frågan var mer konfliktartad och politiserad i Årjäng: Den politiska oppositionen hade gett ett öppet stöd till föräldraföreningens initiativ. Kommunledningen i Årjäng motiverade sitt beslut utifrån en princip som liknar ett godkännandekvorum, det vill säga en viss andel av röstberättigade måste stödja det vinnande alternativet för att det ska godtas: *”Vi har tittat på valdeltagandet och hur de röstberättigade har röstat och det är minoritet av de röstberättigade, 30 procent, som har röstat nej. Därför står vi fast vid nedläggningsbeslutet”* meddelade kommunalrådet Katarina Johannesson (Värmlands Folkblad 2013-06-13). Exempelen från Ekerö och Årjäng pekar på den politiska majoriteten har ett tolkningsutrymme för hur valresultaten ska tolkas. Trots ett högt valdeltagande och en klar majoritet röstade mot att lägga

Tabell 7. Kommunfullmäktiges beslut efter folkomröstning

Kommun/län	Fas i beslutsprocess	Votering KF (antal röster)	Andel nej	Valdeltag.	KF följer valresultat
Ängelholm	Under beredning	Ja 49 Nej 2	4 %	34 %	Nej
Ekerö	Under beredning	Ja 41 Nej 0	0 %	45 %	Ja
Ljungby	Fattat beslut	Ja 17 Nej 32	65 %*	28 %	Nej
Sunne	Under beredning	Ingen votering (enat KF)	0 %	54 %	Nej
Tyresö	Fattat beslut	Ja 22 Nej 5	19 %	29 %	Nej
Grums	Fattat beslut	Ja 17 Nej 12	41 %	38 %	Ej beslutat
Laxå	Fattat beslut	Ja 19 Nej 12	39 %	44 %	Nej
Strängnäs	Fattat beslut	Ja 26 Nej 29	53 %	17 %	Ej beslutat
Årjäng	Under beredning	Ja 14 Nej 27	66 %*	51 %	Nej
Västerbotten	Fattat beslut	Ja 33 Nej 35	51 %	31 %	Ej beslutat

* Nejsidan var en röst från att vinna voteringen.

ner skolorna i Sunne valde de politiska representanterna att stänga dem med hänvisning till att de valda representanterna har ett totalansvar för ekonomin: Det skulle bli för dyrt att behålla skolorna. Ett enhälligt kommunfullmäktige hade stött beslut om folkomröstning. Initiativtagarna till folkomröstningen var besvikna och ställde den retoriska frågan "Vad har man en folkomröstning till ifall inget händer. Detta är ett svek mot alla i Sunne" (Värmlands Folkblad 2013-06-18).

Då kriterierna för hur valresultatet ska tolkas uttrycks efter folkomröstningen ger de politiska partierna sig själva utrymme för strategiskt agerande, det vill säga, de kan tolka resultatet i enlighet med sina egna preferenser. Trots att det politiska handlingsutrymmet krymper om de politiska beslutsfattarna före valet inför väljarna formulerar under vilka villkor man avser att respektera folkomröstningens resultat skulle en sådan ordning bidra till större tydlighet och förutsägbarhet i förhållande till väljarna.

Sammanfattning och avslutande kommentarer

I den här rapporten har erfarenheter av det reformerade folkinitiativet kartlagts. Avslutningsvis sammanfattas och kommenteras rapportens resultat. Det reformerade folkinitiativet har åtföljts av ett större politiskt deltagande.

- Fler namninsamlingar har påbörjats för att initiera folkomröstning och flera folkomröstningar har genomförts: Av totalt 44 inlämnade initiativ har 31 godkänts. Kommunfullmäktige har bifallit drygt hälften av de godkända initiativen. 10 folkomröstningar har hållits och fem är planerade att genomföras i samband med ordinarie val 2014.
- Nästan hälften av initiativen och ett flertal av folkomröstningarna har handlat om skolan och i synnerhet skolnedläggning. Vård- och omsorg, samt trafik och infrastrukturella frågor är två andra vanliga teman för folkinitiativ. En majoritet av initiativen har gällt frågor där kommunfullmäktige redan fattat beslut.
- Enskilda medborgare, föreningar och politiska partier har tagit initiativ till folkomröstningar: Initiativ tagna av föreningar och organisationer är mera framgångsrika med att erhålla ett tillräckligt antal namnunderskrifter och resultera i folkomröstning.
- Det är vanligare att kommunfullmäktige bifaller än avslår initiativ. I regel fattar kommunfullmäktige beslut om folkomröstning under omröstning, men kommunfullmäktige har i en fjärdedel av initiativen enhälligt bifallit eller avslagit folkomröstning. I två kommuner anpassade sig kommunfullmäktige till folkinitiativets förslag till åtgärd och folkomröstning undveks.
- Det genomsnittliga valdeltagandet är 37 procent. Skillnaderna i valdeltagandet inom en kommun är i regel större då folkomröstningens fråga berör vissa kommundelar mer än andra.
- Kommunfullmäktige har inte följt folkomröstningarnas utfall. I enbart ett fall har de valda representanterna respekterat folkomröstningens resultat. I regel hänvisas till det låga valdeltagandet.

Mer deltagande, men inflytande?

Reformen av det kommunala folkinitiativet har resulterat i flera initiativ och folkomröstningar. Enligt grundlagsberedningen betänkande motiverades förändringen i det kommunala folkinitiativet med att den tidigare utformningen hade varit ett misslyckande. Kommunfullmäktige hade endast i undantagsfall gett sitt bifall till folkomröstning. Nu när en tvåtredjedels majoritet krävs för att förhindra att folkomröstning utlöses av ett folkinitiativ har antalet folkomröstningar radikalt ökat. Däremot visar två års erfarenhet att folkomröstningarna har haft liten betydelse för det politiska beslutsfattandet. I enbart en folkomröstning har folkomröstningens utfall respekterats, kort sagt, medborgarna har erbjudits möjligheter att ta initiativ och delta i folkomröstningar, men har i undantagsfall påverkat beslutsfattandet. Intressant nog har folkinitiativ som inte resulterat i folkomröstning även varit framgångsrika med avseende på inflytande. I två kommuner anpassade sig fullmäktige till initiativtagarnas förslag i syfte att undvika folkomröstning.

Det är tvivelaktigt om det reformerade folkinitiativet motverkat det politiska missnöje och misstroende som antogs följa av den tidigare utformningen då de valda representanterna i regel inte biföll folkomröstning på basen av folkinitiativ. Fler folkomröstningar har onekligen hållits, men folkomröstningens utslag har inte spelat någon större roll för det politiska beslutsfattandet. Dessutom har de valda representanterna i undantagsfall explicit meddelat före valet under vilka förutsättningar de kommer att följa folkomröstningen. Eftersom det saknas en formell reglering om hur valresultatet ska tolkas vore det ägnat att skapa tydlighet och klarhet om politikerna principiellt formulerade under vilka förutsättningar (nivå på valdeltagande och/eller fördelning av röster mellan folkomröstningens alternativ) folkomröstningen respekteras. Det tolkningsutrymme som den politiska majoriteten kan använda sig av öppnar för (strategiskt motiverade) tolkningar, vilket kan utgöra en grogrund för svekdebatter. Ett annat betydligt mer radikalt förslag – vore naturligtvis att göra folkomröstningen bindande och tillägga ett krav på kvorum, något som avvisats. De kommunala folkomröstningarnas funktion i den representativa demokratin har setts som beslutsstödjande, och inte beslutsersättande. Vid bindande folkomröstningar får medborgarna själva avgöra en fråga, och folkomröstningen har en beslutsersättande funktion.

Ett motargument vore att de valda representanterna skulle vara mindre benägna att utlysa folkomröstningar och skulle tvingas formulera argument för varför de bifaller eller avslår folkomröstning, och då även ta ansvar för besluten om folkomröstning. En komplikation härvidlag med det reformerade folkinitiativet är att en minoritet kan driva igenom folkomröstning.

Två legitima folkviljor?

Eftersom en minoritet i kommunfullmäktige kan framtvinga en folkomröstning mot majoritetens vilja kan folkomröstningarna användas (av den politiska oppositionen) för att utmana den politiska majoriteten. Flera folkomröstningar har handlat om redan fattade beslut och folkinitiativet har syftat till att tvinga den politiska majoriteten att ändra sina beslut. I kommunallagen anges att folkomröstningar kan hållas i beredningen av en politisk fråga. Det är oklart i vilken mån det faktum att folkomröstningar hållits i nyligen av KF fattade beslut överensstämmer med hur man föreställt sig folkomröstningsinstitutets funktion i den representativa demokratin. Ska en majoritet uttryckt i en folkomröstning, som är initierad av en minoritet, kunna utmana en befintlig politisk majoritet i kommunfullmäktige? Eftersom folkomröstningarna är rådgivande finns formellt sett

en hierarki där de valda representanterna slutligen har att ta ställning till om folkomröstningen ska respekteras eller inte. Däremot har de valda representanterna – om än en minoritet - genom att bifalla folkomröstning uttryckt en vilja att lyssna till medborgarna i kommunen, vilket skapar en förväntan om inflytande hos dessa.

Ett nytt "makt-delande" element har introducerats i den kommunala demokratin då folkomröstningar i en ökad omfattning handlat om att ompröva beslut tagna av en politisk majoritet i den representativa församlingen. En politisk minoritet har genom det reformerade folkinitiativet getts möjligheter att överpröva redan fattade beslut. Förhållandet mellan makt och ansvar har förskjutits: En minoritet har makt att få till en folkomröstning, men ansvaret för det politiska beslutsfattandet vilar på den politiska majoriteten. Det reformerade folkinitiativet har i realiteten gett upphov till så kallade "abrogativa folkomröstningar" där medborgarna erbjuds möjligheter att ompröva den politiska majoritetens beslut.

Den direkta demokratin i den representativa demokratin

I den svenska debatten har folkomröstningar setts som ett komplement till den representativa demokratin. Det kommunala folkomröstningsinstitutet som infördes 1977 hade en beslutsstödjande funktion i förhållande till de representativa kanalerna. De kommunala folkvalda kan utlysa folkomröstning i en fråga där de önskar höra folket och eftersom folkomröstningen är rådgivande kan de valda representanterna avgöra om de vill följa folkomröstningens resultat. Det kommunala folkomröstningsinstitutet fick en agendasättande roll när folkinitiativet infördes 1994. Medborgarna kan ta initiativ till folkomröstning och lyfta upp en fråga på den politiska dagordningen. De valda representanterna kunde kontrollera den politiska dagordningen genom att kommunfullmäktige med en enkel majoritet kunde avslå eller bifalla folkomröstning. Med det reformerade folkinitiativet har de folkvaldas kontroll över den politiska dagordningen försvagats. Som ett resultat har allt fler folkomröstningar genomförts och ett flertal av dessa har haft som syfte att ompröva tidigare fattade beslut. Mot bakgrund av detta kan det kommunala folkinitiativet i teorin ha en beslutskontrollerande roll, det vill säga, medborgarna kan lyfta upp en fråga där det finns ett majoritetsbeslut till folkomröstning. Eftersom folkomröstningarna är rådgivande kan de valda representanterna välja om de vill respektera folkomröstningens resultat.

Med det kommunala folkomröstningsinitiativet har en ny kommunal konstitutionell praxis utvecklats. De direktdemokratiska instrumenten har gradvis utvidgat medborgarnas möjligheter till deltagande. Däremot tycks deltagandet inte resulterat i ett ökat inflytande. Frågan om folkomröstningarnas roll i den kommunala demokratin är fortsättningsvis öppen.

Appendix. Avslutade folkinitiativ 2011-2013 (2013-11-08)

Organisation	Fråga	10 %	Folkomr.
Botkyrka kommun	Kommundelning	Ja	Ja
Botkyrka kommun	Försäljning av del av kommunalt bostadsbolags lägenheter		
Ekerö kommun	Försäljning av Ekerö kommuns aktier i Ekerö Bostäder AB	Ja	Ja
Gagnefs kommun	Privatisering av äldreården och försäljning av kommunala fastigheter		
Grums kommun	Flytt av mellanstadielever från Skruvstads och Slottsbrons skolor	Ja	Ja
Göteborgs stad	Trängselskatt	Ja	Ja
Hallsbergs kommun	Nedläggning av skolor	Ja	
Hofors kommun	Flytt av "Skänken" vid ombyggnation i Hofors centrum		
Kalmar kommun	Linneuniversitetets placering		
Kramfors kommun	Nedläggning av skolor	Ja	
Kristinehamns kommun	Regionstillhörighet		
Laxå kommun	Flytt av årskurs 4-6 från ytterskolorna till centralorten	Ja	Ja
Lidingö stad	Bevara två gymnasieskolor	Ja	
Ljungby kommun	Nedläggning av landsbygdsskolor	Ja	Ja
Lomma kommun	Upphandling av driftentreprenad av äldreomsorg	Ja	
Lysekils kommun	Avveckling äldreboende	Ja	
Norbergs kommun	Placering lekpark	Ja	
Nässjö kommun	Nedläggning av skola	Ja	
Olofströms kommun	Vattenförsörjning		
Oskarshamns kommun	Nedläggning av gymnasieprogram	Ja	
Robertfors kommun	Flytta åk 4-6 från Åkullsjön till Robertfors skola	Ja	
Salems kommun	Rönninge centrumets detaljplan		
Skellefteå kommun	Ska Skellefteå kommun bygga Centrumbron enligt fattat beslut?	Ja	
Skövde kommun	Byggnation i området Karstorp södra		
Sollentuna kommun	Bevarande av ett grönområde		
Staffanstorps kommun	Kommunalt fastighetsbolags försäljning av fastigheter	Ja	
Stenungsunds kommun	Pedagogisk omsorg		
Strängnäs kommun	Skolorganisationen Strängnäs stad	Ja	Ja
Sunne	Skolans organisation	Ja	Ja
Surahammars kommun	Högstadiets framtid på Virsboskolan	Ja	Ja
Söderköpings kommun	Nedläggning av ett korttidsboende	Ja	Ja
Tyresö kommun	Höjning av äldretaxa	Ja	
Ulricehamns kommun	Skolnedläggning	Ja	Ja
Upplands Väsby kommun	Anlägga ny stadsdel (Väsby sjöstad)	Ja	
Vännäs kommun	Skolnedläggning	Ja	Ja
Värmdö kommun	Skolans organisation	Ja	Ja
Västerbottens läns landsting	Åtgärds paket med sjukstuga i Dorotea och ambulans i Asele	Ja	Ja
Arjängs kommun	Nedläggning av skolor	Ja	Ja
Åtvidabergs kommun	Nedläggning av en skola	Ja	Ja
Ängelholms kommun	Trafikplanen		
Ängelholms kommun	Badhusets placering		
Örebro kommun	Gratis kollektivtrafik		
Östersunds kommun	Östersunds kommuns arenabygge	Ja	
Östra Göinge kommun	Nytt kommunhus		

Det reformerade folkinitiativet

I den här rapporten kartläggs erfarenheterna av det reformerade folkinitiativet från det att det trädde i kraft i januari 2011 fram till idag.

Den 1 januari 2011 förstärktes medborgarnas möjligheter att initiera en folkomröstning genom folkinitiativ. Om 10 procent av den röstberättigande befolkningen i en kommun kräver en folkomröstning genom namnunderskrifter räcker det med att en tredjedel av fullmäktige stöder initiativet för att en folkomröstning ska hållas. Denna förändring har lett till att antalet kommunala folkomröstningar ökat och flera kommuner står inför en folkomröstning de närmaste åren.

Upplysningar om innehållet
Björn Kullander, bjorn.kullander@skl.se
Lotta Liedberg, lotta.liedberg@skl.se

© Sveriges Kommuner och Landsting, 2013
ISBN/Beställningsnummer: 978-91-7585-011-5
Text: Ann-Cathrine Jungar, Södertörns högskola
Tryck: ABA

Beställ eller ladda ner på webbutik skl.se ISBN/r 978-91-7585-011-5

Tyresö kommun
Marit Andersson
Sekreterare
Valnämnden

TJÄNSTESKRIVELSE

2013-01-15

1 (2)

Diarienummer

2012/KS 0356 001

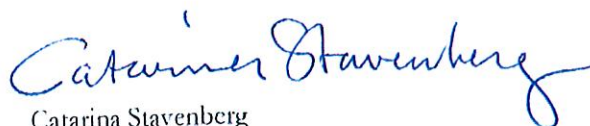
Valnämnden

Motion om oberoende forskningsförankrad utvärdering av 2012 års folkomröstning

Förslag till beslut:

Kommundirektörens stab föreslår att Miljöpartiets motion om en oberoende forskningsförankrad utvärdering av 2012 års folkomröstning avslås. En forskningsanknuten utvärdering ska genomföras av SKL, Sveriges Kommuner och Landsting.

Kommundirektörens stab

Catarina Stavenberg
Tf Kvalitetschef

Sammanfattning

Marie Åkesdotter (MP), Peter Bylund (MP), Peter Söderlund (MP) och Lilian Nylinder (MP) har lämnat in en motion med beslutsförslaget:

- Att omgående kontakta institutionen för valforskning på Göteborgs eller Stockholms universitet för en oberoende utvärdering av Tyresös folkomröstning 2012 i enlighet med motionens frågeställningar.

Kommundirektörens stab föreslår att motionen avslås. En forskningsanknuten utvärdering ska genomföras av SKL, Sveriges Kommuner och Landsting.

Beskrivning av ärendet

Sedan den 1 januari gäller nya bestämmelser för folkiniciativ om folkomröstning i kommuner och landsting. Tio procent av de röstberättigade ska stå bakom förslaget till folkomröstning. Samtidigt blir det svårare för fullmäktige att avvisa ett folkiniciativ. För detta krävs två tredjedelar av ledamöterna säger nej till att genomföra en folkomröstning. Den fråga som man vill ha folkomröstning om ska vara sådan som fullmäktige kan besluta om. Kommunfullmäktige i Tyresö kommun beslutade den 8 mars 2012 att genomföra en folkomröstning om taxan inom omsorgen om äldre och personer med funktionsnedsättning som beslutades i april 2011.

Motionärerna redovisar fyra olika frågeställningar.

- *Formulering av frågeställningen – vilket mandat har kommunfullmäktige att ändra på folkiniciativets fråga? Hur stor frihet har kommunfullmäktige att ändra inriktningen av folkiniciativet?*

Lag (1994:692) om kommunala folkomröstningar föreskriver i 2 § vilka frågor som ska beslutas av fullmäktige, bland annat ”den fråga och de svarsalternativ som ska ställas till de röstberättigade”.

Den 10 maj 2013 fattade kommunfullmäktige, efter att ärendet beretts i valnämnden och kommunstyrelsen, beslut om frågan skulle lyda: "Ska Tyresö kommun fortsätta tillämpa den nya taxan inom omsorgen för äldre och personer med funktionsnedsättning som beslutades i mars 2011?". Svartalternativen var "JA", "NEJ" och "BLANK".

Frågan om koppling till den ordalydelse som användes vid namnsamlingen regleras inte, men i faktablad nr 8 ("Det förstärkta folkinitiativet") från Sveriges kommuner och Landsting från september 2012 står att läsa "Det är viktigt att röstsedlarna utformas så att den fråga som väckts genom folkinitiativet också besvaras vid omröstningen".

Kommundirektörens stab gör bedömningen att ett utvecklingsområde inför nästa eventuella folkomröstning är att samråda med initiativtagarna i ett tidigare skede om frågeställningen.

- *I vilken utsträckning ska kommunen informera invånarna om vad folkomröstningen handlar om utan att riskera att bli partisk för någon av de olika sidorna?*

När folkomröstningar genomförs, har kommunerna mycket större frihet än vid val till riksdag, landsting och kommun att besluta om genomförandet. Lag (1994:692) om kommunala folkomröstningar reglerar frågan om information i 3 §: Kommunen (eller landstinget) ska på ett lämpligt sätt informera sina medlemmar om det som fullmäktige beslutat om enligt 2 § och om vad som i övrigt gäller för folkomröstningen".

Lagrummet ger ett stort utrymme för tolkningar. Kansliets uppfattning om hur lagrummet skulle efterlevas var att skicka ut information med röstkortet, ha information på hemsidan, anordna en utställning i kommunens Servicecenter samt att både ja- och nej-sidan fick framföra sina argument i kommunbilagan i Mitt-i Tyresö. Synpunkter framfördes att informationen var otydlig och partisk. Kommundirektörens stab gör bedömningen att full enighet i situationer som denna är svår att nå, då tolkningar ofta är subjektiva. Tjänstemännens fokus har varit att ge medborgarna saklig och korrekt information och både ja- och nej-sidan har haft möjlighet att påverka materialet.

- *"Hur ska det gå till när kommunen tar fram en kommunikationsplan/information som ska förmedlas till invånarna? Ska det t.ex. vara samma process som vid formuleringen av frågeställningen – att kommunfullmäktige ger valnämnden i uppdrag att formulera en fråga som sedan processas och beslutas i kommunstyrelsen och kommunfullmäktige?"*
Kommunallagen föreskriver i 26 § att alla ärenden ska beredas innan fullmäktige fattar sitt beslut. Av det skälet processades formuleringen av frågan i valnämnd och kommunstyrelse. När det gäller information till medborgarna finns det inte några regler, utan kommunen beslutar själv.

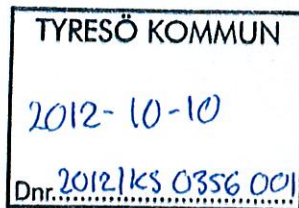
I och med att valnämnden är ansvarig för genomförandet av folkomröstningen, beslutade den om informationsbroschyren som gick ut tillsammans med röstkortet. Detta överklagades till förvaltningsrätten av (S) och (MP), men 2013-01-09 meddelade förvaltningsrätten i sin dom (2012/KS 0269 009) att överklagandet avslagits. I domskälen anges att rätten finner att det måste falla inom valnämndens kompetensområde att godkänna en informationsbroschyr som ska bifogas röstkortet. Kommundirektörens stab och kansliet gör bedömningen att det således är lämpligt att samma ordning används vid en eventuell framtida folkomröstning. Ett förbättringsområde är dock att informationsenheten kopplas in mycket tidigt i förberedelserna, så att en kommunikationsplan kan förankras bättre.

- *"Folkomröstningar är rådgivande – men kan det behövas riktlinjer och rekommendationer kring storleken av valdeltagandet och bänsyn till majoriteten för ett visst förslag?"*

Det är upp till varje kommun att fastställa eventuella riktlinjer i detta avseende. Frågan tas lämpligen upp om en folkomröstning skulle bli aktuell igen.

Sammanfattningsvis föreslår kommundirektörens stab att motionen ska avslås. Folkomröstningar har under 2012 genomförts på flera håll i landet och en forskningsanknuten utvärdering av dessa planeras av Sveriges kommuner och landsting. Tyresö kommun kommer att ta initiativ till att den folkomröstning som genomfördes den 23 september

2012 omfattas av utredningen. Utvärderingen beräknas bli klar i slutet av 2013.

Motion

Kommunfullmäktige 11 oktober 2012

Oberoende forskningsförankrad utvärdering av 2012 års folkomröstning

23 september 2012 gick Tyresö kommuns invånare till valurnorna för en kommunal folkomröstning. Folkomröstningen var ett folkinitiativ, där mer än 10 procent av de röstberättigade hade skrivit på för att få till en folkomröstning.

Genom grundlagsförändringar gäller sedan januari 2011 nya regler kring folkomröstningar. Minst tio procent av de röstberättigade i en kommun eller ett landsting ska stå bakom förslaget om folkomröstning. Tidsramen för att samla in de nödvändiga namnunderskrifterna är högst sex månader och initiativet ska handla om sådant som fullmäktige kan besluta om. Det har blivit svårare för fullmäktige att avvisa ett folkinitiativ, det krävs att två tredjedelar av ledamöterna säger nej till att genomföra en folkomröstning.

Stora meningsskiljaktigheter har uppstått inför folkomröstningen i Tyresö. Det handlar om:

- ifrågasättande av folkinitiativet och behandling av frågeställningen, där frågans karaktär förändrats och otydliggjorts och där folkomröstningen delvis också fått en annan innebörd än folkinitiativets avsikt.
- beslutsprocessen/hantering av kommuninformationen inför folkomröstningen. Vem/vilka ger uppdraget till vem/vilka och vem/vilka fattar beslut? Hur ska det gå till när kommunen informeras? Vad ska det informeras om? I vilken grad? Ska det göras skillnad på folkomröstningar och allmänna val?
- valmetoderna, där det bland annat hävdats att kommuninvånarna förvillats.

Efter folkomröstningen uppstod diskussioner om hänsyn till valresultatet i förhållande till valdeltagandet. Ska större hänsyn tas till dem som inte går och än till dem som faktiskt använder sin röst? (Om så är fallet kan de styrande politikerna ha som strategi att få till ett lågt valdeltagande.)

Grundlagsförändringarna till trots, kan det finnas goda skäl att forska vidare kring folkomröstningsinstitutet. Tyresö nyss genomförda folkomröstning innehåller en mängd intressanta frågeställningar. Eventuella förstärkningar i lagen kan behövas kring:

1. Formulering av frågeställningen - Vilket mandat har kommunfullmäktige att ändra på folkinitiativets fråga? Hur stor frihet har kommunfullmäktige att ändra inriktningen av folkinitiativet?
2. I vilken utsträckning ska kommunen informera invånarna om vad folkomröstningen handlar om utan att det riskerar att bli partisk för någon av de olika sidorna?

3. Hur ska det gå till när kommunen tar fram en kommunikationsplan/information som ska förmedlas till invånarna? Ska det t.ex. vara samma process som vid formuleringen av frågeställningen – att kommunfullmäktige ger valnämnden i uppdrag att formulera en fråga som sedan processas och beslutas i kommunstyrelsen och kommunfullmäktige?
4. Folkomröstningar är rådgivande – men kan det behövas riktlinjer och rekommendationer kring storleken av valdeltagandet och hänsyn till majoriteten för ett visst förslag?

Beslutsförslaget är att kommunfullmäktige uppdrar till kommunstyrelsen:

- att omgående kontakta institutionen med valforskning på Göteborgs eller Stockholms universitet för en oberoende utvärdering av Tyresös folkomröstning 2012, i enlighet med motionens frågeställningar.

För Miljöpartiet de gröna i Tyresö

Marie Åkesdotter

Peter Söderlund

Peter Bylund

Lilian Nylinder

§ 103

Dnr 2012/KS 0356 001

Svar på motion om oberoende forskningsförankrad utvärdering av 2012 års folkomröstning

Kommunfullmäktiges beslut

- Motionen återremitteras, via minoritetsåterremiss.

Beskrivning av ärendet

Miljöpartiet lämnade in en motion till kommunfullmäktige den 11 oktober 2012 om en oberoende forskningsförankrad utvärdering av 2012 års folkomröstning. Motionen remitterades till valnämnden och demokratiberedningen, vilka föreslår att motionen avslås.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

- Motionen avslås med hänvisning till SKL:s pågående utvärdering av lokala folkomröstningar.

Yttranden

Dick Bengtson (M), Martin Nilsson (S), Lilian Nylinder (MP), Anna Lund (FP), Elisabeth Hedlund (V) och Mats Larsson (FP) yttrar sig.

Yrkanden

Dick Bengtson (M) yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Martin Nilsson (S) yrkar att ärendet återremitteras med motiveringen att kommunstyrelsen bör invänta SKL:s utvärdering, innan motionen besvaras, för att kunna införa de slutsatser från utvärderingen som är relevanta för Tyresö i bedömningen utav motionen.

Lilian Nylinder (MP) och Elisabeth Hedlund (V) ställer sig bakom Martin Nilssons (S) yrkande.

Beslutsgång

Ordföranden ställer proposition på yrkandet om återremiss.

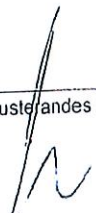
Ordföranden ställer proposition på yrkandet om att avgöra ärendet idag.

Kommunfullmäktige beslutar, via minoritetsåterremiss, att återremittera ärendet.

Bilagor

Protokollsutdrag från kommunfullmäktige den 22 augusti 2013

Juste/andes sign

Utdragsbestyrkande

UTDRAG

§ 92

Dnr 2012/KS 0356 001

Svar på motion om oberoende forskningsförankrad utvärdering av 2012 års folkomröstning

Kommunfullmäktiges beslut

- Ärendet bordläggs och kommer att behandlas vid ett senare sammanträde.

Beskrivning av ärendet

Miljöpartiet lämnade in en motion till kommunfullmäktige den 11 oktober 2012 om en oberoende forskningsförankrad utvärdering av 2012 års folkomröstning. Motionen remitterades till valnämnden och demokratiberedningen, vilka föreslår att motionen avslås.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

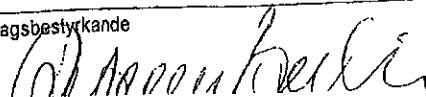
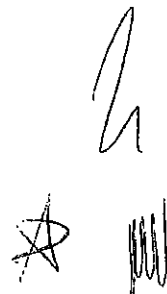
- Motionen avslås med hänvisning till SKL:s pågående utvärdering av lokala folkomröstningar.

Bilagor

Protokollsutdrag från kommunfullmäktige den 16 maj 2013

Justeraandes sign

Utdragsbestyrkande

UTDRAG

§ 66

Dnr 2012/KS 0356 001

Svar på motion om oberoende forskningsförankrad utvärdering av 2012 års folkomröstning

Kommunfullmäktiges beslut

- Ärendet bordläggs och kommer att behandlas vid ett senare sammanträde.

Beskrivning av ärendet

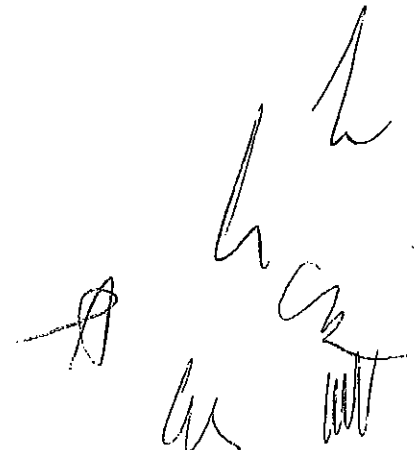
Miljöpartiet har lämnat in en motion till kommunfullmäktige 2012-10-11 om "Oberoende forskningsförankrad utvärdering av 2012 års folkomröstning". Motionen remitterades till valnämnden och demokratiberedningen, vilka föreslår att motionen avslås.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige:

- Motionen avslås med hänvisning till SKL:s pågående utvärdering av lokala folkomröstningar.

Bilagor

Protokollsutdrag från kommunstyrelsen den 26 mars 2013

Kommunfullmäktige

Dir 2012/KS 036 001

Svar på motion om oberoende forskningsförankrad utvärdering av 2012 års folkomröstning

Kommunfullmäktiges beslut

Ärendet bordläggs och kommer att behandlas vid en senare sammanträde

Beskrivning av ärendet

Miljöpartiet har lämnat in en motion till kommunfullmäktige 2012-10-11 om "Oberoende forskningsförankrad utvärdering av 2012 års folkomröstning". Motionen remitterades till valnämnden och demokratiutredningen, vilka föreslår att motionen avslås.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige: Motionen avslås med hänvisning till SKL:s pågående utvärdering av lokala folkomröstningar.

Bilagor

Protokollsutdrag från kommunstyrelsen den 26 mars 2013

UTDRAG

§57

Dnr 2012/KS 0356 001

Svar på motion om oberoende forskningsförankrad utvärdering av 2012 års folkomröstning

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

- Motionen avslås med hänvisning till SKL:s pågående utvärdering av lokala folkomröstningar.

Reservation

Marie Åkesdotter (MP) reserverar sig.

Anita Mattsson (S) reserverar sig med hänvisning till valnämndens beslut 2013-01-23 § 15.

Protokollsanteckning

Elisabet Hedlund (V) hade yrkat bifall till motionen om hon hade haft röstuätt.

Beskrivning av ärendet

Miljöpartiet har lämnat in en motion till kommunfullmäktige 2012-10-11 om "Oberoende forskningsförankrad utvärdering av 2012 års folkomröstning". Motionen remitterades till valnämnden och demokratiberedningen, vilka föreslår att motionen avslås.

Ordförandeutlåtande

Den lokala folkomröstningen som genomfördes i Tyresö under hösten 2012 har lett fram till Miljöpartiets motion kring att begära en forskningsbaserad utvärdering av folkomröstningen. I motionen listas ett antal intressanta frågor som säkert är rimliga att belysa i en utvärdering.

Sedan riksdagen ändrade lagen och underlättade för grupper som så önskar att driva igenom lokala folkomröstningar har antalet sådana ökat. Det har de senaste åren genomförts en rad omröstningar. Förutom i Tyresö har lokala folkomröstningar hållits i Ekerö, Sunne, Grums, Ängelholm, Ljungby och Laxå. Folkomröstningar kommer som vi känner till nu att behöva hållas i Upplands-Väsby och i Landstinget Västerbotten. De frågor som ställs i Miljöpartiets motion är mer eller mindre aktuella i samtliga dessa omröstningar.

Det ökande antalet lokala folkomröstningar har väckt intresse inom Sveriges Kommuner och Landsting (SKL). Frågan har där diskuterats i flera olika sammanhang, bland annat i SKL:s Demokratiberedning där undertecknad är ersättare. SKL har beslutat att genomföra en forskningsanknuten utvärdering av lokala folkomröstningar i samarbete med Södertörns Högskola. Utvärderingen förväntas vara klar hösten 2013. Den lokala folkomröstningen i Tyresö omfattas av denna.

Med anledning av ovanstående föreslås att motionen avslås med hänvisning till SKL:s pågående utvärdering.

Kommunstyrelsen

Ordförandeförslag

Jag föreslår att motionen avslås med hänvisning till SKL:s pågående utvärdering.

Yrkande

Marie Åkesdotter (MP) yrkar bifall till motionen.

Anita Mattsson (S) stödjer Marie Åkesdotters (MP) yrkande. I andra hand yrkar Anita Mattsson (S) att frågeställningarna i motionen ska skickas till SKL för vidare behandling.

Beslutsgång

Ordföranden ställer proposition på ordförandeförslaget.

Ordföranden ställer proposition på Marie Åkesdotters (MP) yrkande.

Ordföranden ställer proposition på Anita Mattssons (S) andrahandsyrkande.

Kommunstyrelsen beslutar enligt ordförandeförslaget.

Bilagor

- § 91 Protokollsutdrag kommunfullmäktige 2012-10-11.pdf
- Valnämndens svar på motion om oberoende utvärdering av folkomröstning.pdf
- Överklagat beslut 2012-06-18 § 8 Dom.pdf
- Faktablad 8 folkinitiativ sept 2011.pdf
- Tjänsteskrivelse demokratiberedningen svar på motion om oberoende utvärdering av folkomröstning.pdf
- Tjänsteskrivelse valnämnden svar på motion om oberoende utvärdering av folkomröstning.pdf
- Demokratiberedningens svar på motion om oberoende utvärdering av folkomröstningen.docx

Handwritten signatures and initials:
h h
c
As
h
A
K
W
y

Datum
2013-03-05

1 (3)

Protokoll från Demokratiberedningen möte den 5 Mars 2013

Närvarande ledamöter:

Anna Lund (KD), ordförande
Pål Keusch (S) 2 vice ordförande
Lillem Edberg (M)
Inger Gemicinglu (V)

Närvarande ersättare

Mikael Onegård (M)
Ann Sandin Lindgren (S)

Övriga närvarande

Helene Bergström (19.05)
Eva Svensson (19.05)

Per-Olof Lindfors, Sekreterare

Tid: 18.30 - 20.05

§ 1 Ungdomars inflytande

Rektorerna på gymnasiet Helene Bergström och Eva Svensson har bjudits in till demokratiberedningen för diskutera hur ungdomars inflytande kan utvecklas. Demokratiberedningen har planerat en ungdomskonferens såväl 2011 som 2012. Konferenserna har av olika anledningar ställts in. De elever och lärare som planerade att delta på konferensen blev besvikna.

Gymnasiet arbetar på olika sätt för att öka elevernas inflytande via exempelvis elevråd och programråd. Det går trögt intresset för kollektiva aktiviteter är inte lite stort som för 8-10 år. Endast en handfull elever är intresserade. Det är många aktiviteter som konkurrerar om elevernas tid.

Demokratiberedningen har inte planerat någon ny ungdomskonferens 2013 men kanske valåret 2014. Om man ordnar en konferens måste det bli riktigt bra. Tidigare kom representanter för partierna ut till gymnasiet och deltog på lektionerna. Erfarenheterna var blandade. Det tar också mycket tid.

Handwritten notes and signatures on the right side of the page, including a vertical line and several illegible signatures.

Ur gymnasiets perspektiv är besöken i klassrummen att föredra. Det är viktigt att det kommer in i planeringen för kommande läsår i ett tidigt skede. Tyresö gymnasium har många elever som kommer från andra kommuner så det får inte bli för lokalt präglat. Läroplan på samhällsprogrammet har uppskattat den gemensamma planeringen med politikererna. År 2014 då vi har såväl EU parlamentsval som val till riksdag, landsting och kommun kan det bli aktuellt att anordna en ny ungdomskonferens eller en debatt i aktuella frågor ur ungdomarnas perspektiv. De nationella valen är mest intressanta. Eleverna som går i årskurs 3 är förstagångsväljare.

Det är viktigt att vi klargör vad vi vill åstadkomma. Vill vi nå resultat eller skall vi pricka av ett antal aktiviteter.

Tidigare besökte de politiska ungdomsförbunden gymnasiet regelbundet men under de senaste åren har det begränsats till två gånger om året. Anledningen är att man fått ha polisbevakning och att nyanlända elever känts sig hotade. Av rädsla för främlingsfientliga organisationer har man begränsat tillgängligheten för samtliga partier. Nästa tillfälle är den 11 Mars. Tidpunkterna anslås på gymnasiets hemsida. De politiska ungdomsförbunden vill kunna besöka gymnasiet mer frekvent och inte vara begränsade till två gånger om året. En dialog om alternativa datum skall föras och när datumet är satt ska rektorerna se till att dessa mailas till demokratiberedningens ordförande.

§ 2 Motion om oberoende forskningsförankrad utvärdering av 2012 års folkomröstning

Miljöpartiet har lämnat in en motion om en oberoende forskningsförankrad utvärdering av Tyresös folkomröstning 2012. Ordföranden föreslår att motionen avslås. Socialdemokraterna och Vänsterpartiet yrkar bifall.

Demokratiberedningen beslutar att avslå motionen.

§ 3 Minnesanteckningar för demokratiberedningen 2012

Förslag till verksamhetsberättelse har tagits fram. Demokratiberedningen anser att skrivelsen ändras till Minnesanteckningar och inte skickas vidare till Kommunstyrelsen.

§ 4 Övriga frågor

Ann Sandin Lindgren tog på förra mötet upp att mörena i kommunfullmäktige är tråkiga och bemötandet dåligt. Denna fråga har därefter diskuterats internt i de olika paragrupperna. Slutsatsen är att detta i första hand är en fråga för partierna och kommunfullmäktiges presidium. Kommunfullmäktiges presidium bjuds in till nästa möte med

Handwritten signatures and initials on the right side of the page, including a large signature at the top and several smaller ones below.

Handwritten initials and marks, including a large 'K' and a star-like symbol, located below the main text.

demokratiberedningen. Sveriges kommuner och landsting har tagit fram en vägledning om god ton som kan vara en vägledning.

Motionen från Miljöpartiet om Demokrativecka 2013 kommer att behandlas på nästa möte i demokratiberedningen.

Sveriges Kommuner och Landsting anordnar en Demokratidagen, den 24 april på Folkets Hus i Stockholm. Anna går ut med en förfrågan om någon är intresserad.

§ 5 Vårens möten

Två möten är inbokade under våren den 15 april och 14 Maj klockan 18.00.

Per - Olof Lindfors
Per- Olof Lindfors
Sekreterare

Protokollet justeras

Anna Lund (KD), ordförande

Pål Keusch (S) 2 vice ordförande

h
ck
as
A
lar

h
as

ef

Motion om oberoende forskningsförankrad utvärdering av 2012 års folkomröstning

Ärendebeskrivning

Marie Åkesdotter (MP), Peter Bylund (MP), Peter Söderlund (MP) och Lilian Nylinder (MP) har lämnat in en motion med beslutsförslaget:

- Att omgående kontakta institutionen för valforskning på Göteborgs eller Stockholms universitet för en oberoende utvärdering av Tyresös folkomröstning 2012 i enlighet med motionens frågeställningar.

Ordförandes förslag:

- Demokratiberedningen föreslår kommunstyrelsen att Miljöpartiets motion om en oberoende forskningsförankrad utvärdering av 2012 års folkomröstning avslås.

Bilagor:

Motion om oberoende forskningsförankrad utvärdering av 2012 års folkomröstning
Tjänsteskrivelse om oberoende forskningsförankrad utvärdering av 2012 års folkomröstning
Faktablad nr 8 från Sveriges kommuner och landsting om Det förstärkta folkiniciativet
Dom från förvaltningsrätten om informationsbroschyr folkomröstning

h
L
as
as

L
A
R
W

Lysesö kommun
Maurit Andersson

TJÄNSTESKRIVELSE
2013-02-26
1 (2)
Datienummer
2012/KS 0356 001

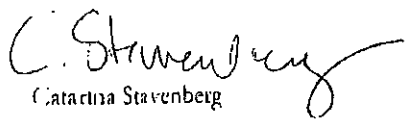
Demokratiutredningen

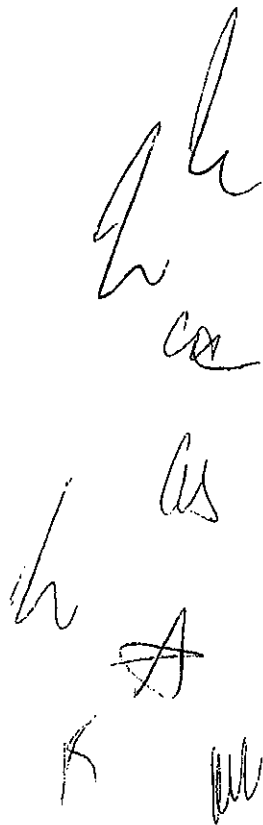
Motion om oberoende forskningsförankrad utvärdering av 2012 års folkomröstning

Förslag till beslut:

Kommundirektörens stab föreslår att Miljöpartiets motion om en oberoende forskningsförankrad utvärdering av 2012 års folkomröstning avslås. En forskningsanknuten utvärdering ska genomföras av Ann-Cathrine Jungar på Södertörns högskola på uppdrag av SKL, Sveriges Kommuner och Landsting. Utvärderingen skall vara klar i september 2013.

Kommundirektörens stab

Catarina Stavenberg
Tf Kvalitetschef

Sammanfattning

Marie Åkesdotter (MP), Peter Bylund (MP), Peter Söderlund (MP) och Lillian Nylinder (MP) har lämnat in en motion med beslutsförslaget:

Att omgående kontakta institutionen för valforskning på Göteborgs eller Stockholms universitet för en oberoende utvärdering av Tyresös folkomröstning 2012 i enlighet med motionens frågeställningar.

Kommundirektörens stab föreslår att motionen avslås. En forskningsanknuten utvärdering ska genomföras av Ann-Cathrine Jungar på Södertörns högskola på uppdrag av SKL, Sveriges Kommuner och Landsting. Utvärderingen skall vara klar i september 2013.

Beskrivning av ärendet

Sedan den 1 januari gäller nya bestämmelser för folkinitiativ om folkomröstning i kommuner och landsting. Tio procent av de röstberättigade ska stå bakom förslaget till folkomröstning. Samtidigt blir det svårare för fullmäktige att avvisa ett folkinitiativ. För detta krävs två tredjedelar av ledamöterna säger nej till att genomföra en folkomröstning. Den fråga som man vill ha folkomröstning om ska vara sådan som fullmäktige kan besluta om. Kommunfullmäktige i Tyresö kommun beslutade den 8 mars 2012 att genomföra en folkomröstning om taxan inom omsorgen om äldre och personer med funktionsnedsättning som beslutades i april 2011.

Motionärerna redovisar fyra olika frågeställningar.

Formulering av frågeställningen - vilket mandat har kommunfullmäktige att andra på folkinitiativets fråga? Hur stor frihet har kommunfullmäktige att andra inriktningen av folkinitiativet?

Lag (1994:692) om kommunala folkomröstningar föreskriver i 2 § vilka frågor som ska beslutas av fullmäktige, bland annat "den fråga och de svarsalternativ som ska ställas till de röstberättigade".

Den 10 maj 2013 fattade kommunfullmäktige, efter att ärendet beretts i valnämnden och kommunstyrelsen, beslut om frågan skulle lyda: "Ska Tyresö kommun fortsätta tillämpa den nya taxan inom omsorgen för äldre och personer med funktionsnedsättning som beslutades i mars 2011?" Svarsalternativen var "JA", "NEJ" och "BLANK".

Frågan om koppling till den ordalydelse som användes vid namnsamlingen regleras inte, men i faktablad nr 8 ("Det förstärkta folkinitiativet") från Sveriges kommuner och Landsting från september 2012 står att läsa "Det är viktigt att röstsedlarna utformas så att den fråga som väckts genom folkinitiativet också besvaras vid omröstningen".

Kommundirektörens stab gör bedömningen att ett utvecklingsområde inför nästa eventuella folkomröstning är att samråda med initiativtagarna i ett tidigare skede om frågeställningen.

I vilken utsträckning ska kommunen informera invånarna om vad folkomröstningen handlar om utan att riskera att bli partiska för någon av de olika sidorna?

När folkomröstningar genomförs, har kommunerna mycket större frihet än vid val till riksdag, landsting och kommun att besluta om genomförandet. Lag (1994:692) om kommunala folkomröstningar reglerar frågan om information i 3 §: Kommunen (eller landstinget) ska på ett lämpligt sätt informera sina medlemmar om det som fullmäktige beslutat om enligt 2 § och om vad som i övrigt gäller för folkomröstningen".

Lagrutrummet ger ett stort utrymme för tolkningar. Kansliets uppfattning om hur lagrummet skulle efterlevas var att skicka ut information med röstkortet, ha information på hemsidan, anordna en utställning i kommunens Servicecenter samt att både ja- och nej-sidan fick framföra sina argument i kommunbilagan i Mitt-i Tyresö. Synpunkter framfördes att informationen var otydlig och partisk. Kommunstyrelsens stab gör bedömningen att full enighet i situationer som

denna är svår att nå, då tolkningar ofta är subjektiva. Tjänstemännens fokus har varit att ge medborgarna saklig och korrekt information och både ja- och nej- sidan har haft möjlighet att påverka materialet.

"Hur ska det gå till när kommunen tar fram en kommunikationsplan/ information som ska firmedlas till invånarna? Ska det t.ex. vara samma process som vid formuleringen av frågeställningen - att kommunfullmäktige ger valnämnden i uppdrag att formulera en fråga som sedan processas och beslutas i kommunstyrelsen och kommunfullmäktige?"

Kommunallagen föreskriver i 26 § att alla ärenden ska beredas innan fullmäktige fattar sitt beslut. Av det skälet processades formuleringen av frågan i valnämnd och kommunstyrelse. När det gäller information till medborgarna finns det inte några regler, utan kommunen beslutar själv.

I och med att valnämnden är ansvarig för genomförandet av folkomröstningen, beslutade den om informationsbroschyren som gick ut tillsammans med röstkorten. Detta överklagades till förvaltningsrätten av (S) och (MP), men 2013-01-09 meddelade förvaltningsrätten i sin dom (2012/KS 0269 009) att överklagandet avslagits. I domskälen anges att rätten finner att det måste falla inom valnämndens kompetensområde att godkänna en informationsbroschyr som ska bifogas röstkorten. Kommundirektörens stab och kansliet gör bedömningen att det således är lämpligt att samma ordning används vid en eventuell framtida folkomröstning. Ett förbättringsområde är dock att informationsenheten kopplas in mycket tidigt i förberedelserna, så att en kommunikationsplan kan förankras bättre.

"Folkomröstningar är rådgivande - men kan det behövas riktlinjer och rekommendationer kring storleken av valdeltagandet och hänsyn till majoriteten för ett visst förslag?"

Det är upp till varje kommun att fastställa eventuella riktlinjer i detta avseende. Frågan tas lämpligen upp om en folkomröstning skulle bli aktuell igen

h
u

AS

h

A

h *B*

W

Sammnanfattningsvis föreslår kommundirektörens stab att motionen ska avslås. Folkomröstningar har under 2012 genomförts på flera håll i landet och en forskningsanknuten utvärdering av dessa genomförs av Ann-Cathrine Jungar på Södertörns högskola på uppdrag av Sveriges kommuner och landsting. Tyresö kommun har tagit initiativ till att den folkomröstning som genomfördes den 23 september 2012 omfattas av utredningen. Utvärderingen beräknas bli klar i september 2013.

lu
ca

us

h

B

A

1/3

1/1

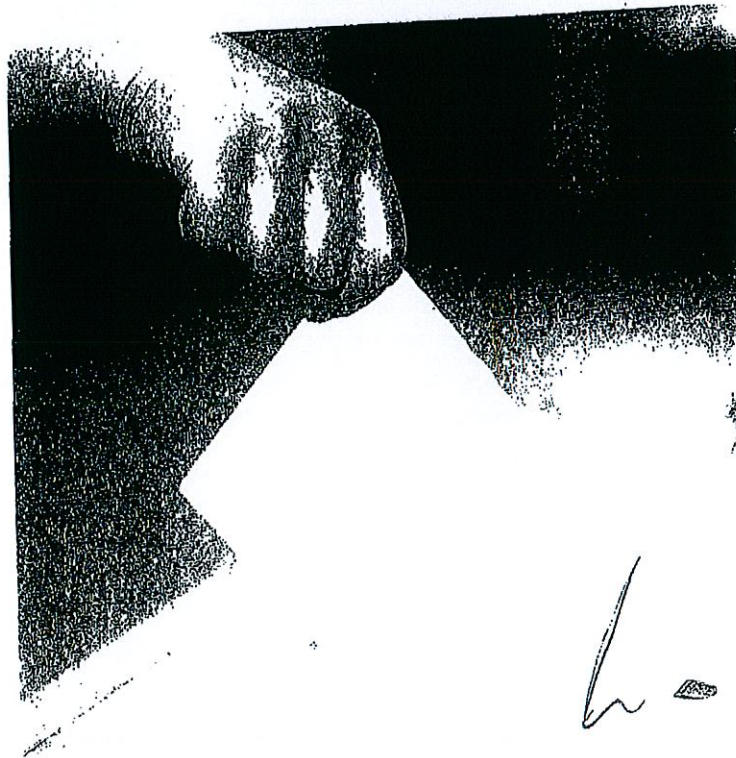

Sveriges
Kommuner
och Landsting

Det nya folkinitiativet

Den 1 januari 2011 gäller nya bestämmelser för folkinitiativ om folkomröstningar i kommuner och landsting. Reformen ingår i de förändringar i kommunallagen som Riksdagen hösten 2010 antog i samband med den reformerade grundlagen. Förändringarna innebär att fler måste stödja folkinitiativ och att kraven på initiativet preciseras: tio procent av de röstberättigade i en kommun eller ett landsting ska stå bakom förslaget om folkomröstning, tidsramen för att samla in de nödvändiga namnunderskrifterna är högst sex månader och initiativet ska handla om sådant som fullmäktige kan besluta om. Samtidigt blir det svårare för fullmäktige att avvisa ett folkinitiativ. För detta krävs att två tredjedelar av ledamöterna säger nej till att genomföra en folkomröstning.

Kommunallagen ger sedan 1977 fullmäktige möjligheter att utlysa folkomröstning i en fråga. Det kan handla om frågor där det är viktigt för de folkvalda att veta hur starkt stöd som olika alternativa förslag har bland medborgarna innan de fattar sitt beslut - till exempel om en kommun ska delas eller läggas samman med en annan kommun eller om vägdragningar. Det kan också finnas frågor där det inte finns några tydliga partipoliska skiljelinjer men där meningarna bland de berörda medborgarna går starkt åt olika håll - till exempel när det gäller vissa stads- och trafikplaneringsfrågor. Det finns också exempel på att en fråga har blivit infekterad eftersom partierna är delade i frågan på ett sätt som försvårar en vanlig beslutsprocess. I sådana situationer kan en folkomröstning ge fullmäktige tydlig vägledning om medborgarnas uppfattningar innan man fattar sitt beslut. En folkomröstning kan desutom innebära att ett beslut i en fråga som är starkt polariserad får högre legitimitet och att det blir lättare för människor att acceptera beslut som går dem emot.

Detta är ett faktablad från projektet medborgardialog som drivs av Sveriges Kommuner och Landsting. Förbundet kommer att ge ut ett antal faktablad under de kommande åren som rör frågor om medborgarnas möjlighet till deltagande i utvecklingen av det samhälle vi lever i.

Detta faktablad handlar om det förstärkte folkinitiativet som Riksdagen tog beslut om i november 2010.

Det innebär en förändring av kommunallagen och gäller för kommuner och landsting från och med den 1 januari 2011. Syftet med faktabladet är att ge mer kunskap om det förstärkte folkinitiativet och dess tillämpning.

Är du intresserad av att ta del av kommande faktablad kan du anmäla dig som prenumerant genom att skicka ett e-postmeddelande till lana.langlet@skl.se

lh
os
as

A

W

de

Folkomröstningar har dock inte fått någon framträdande roll i den kommunala demokratin. Det gäller i särskilt hög grad folkinitiativet som infördes 1994 och som gav fem procent av de röstberättigade i en kommun eller ett landsting rätt att föreslå fullmäktige att genomföra folkomröstning i en fråga. Över 150 folkinitiativ har endast resulterat i 15 folkomröstningar. I övriga fall beslutade fullmäktige att avslå initiativet och att inte genomföra någon folkomröstning.

Nu har dock riksdagen beslutat att från 2011 förändra bestämmelserna om folkinitiativ så att det ska bli lättare att få tillstånd en folkomröstning. Förändringarna innebär att folkinitiativet förstärks och att det blir lättare för fullmäktige att säga nej till ett initiativ. Samtidigt skärps kravet på stöd för ett initiativ och regelverket preciseras. Följande villkor måste uppfyllas för att ett initiativ ska leda till en folkomröstning:

- Initiativet måste undertecknas av minst 10 procent av de röstberättigade medborgarna i kommunen eller landstinget.

- Namnen måste samlas in under en tidsrymd om sex månader innan de lämnas in och förteckningen ska innehålla undertecknarnas namnteckning med datum för undertecknandet, namnförtydligande, personnummer och adress.
- Den fråga som man vill ha folkomröstning om ska vara sådan att fullmäktige kan besluta om den.
- Om en kvalificerad majoritet om två tredjedelar av ledamöterna anser att det är olämpligt att genomföra en folkomröstning så kan de stoppa denna.

Det har funnits olika invändningar mot folkinitiativet. En del av dessa invändningar är principiella och uttrycker en oro för att den representativa demokratin försvagas om en relativt liten andel av befolkningen kan tvinga fram folkomröstningar i olika frågor och det är oklart vem som egentligen har ansvaret för det beslut som fattas med ledning av en sådan folkomröstning. Andra invändningar handlar om att vissa frågor inte lämpar sig för en folkomröstning.

Folkinitiativets anhängare menar tvärtom att ett folkinitiativ kan ge medborgarna större inflytande över den politiska dagordningen och därmed öka deras intresse och engagemang för kommunpolitiska frågor. Man anser också att folkomröstningen kan ge kommunen ett bättre beslutsunderlag samtidigt som människors kunskaper i olika frågor ökar.

Oavsett om man bejakar eller är kritisk till folkinitiativet som sådant så finns det och måste hanteras på ett korrekt och konstruktivt sätt så att de nationella ambitionerna om att förena deltagardemokrati med den representativa demokratin kan förverkligas.

Lagtext om initiativrätt återfinns i Kommunallagen 5 kapitlet enligt följande:

23§

Varje medborgare har rätt att hålla en folkomröstning i en viss fråga får i fullmäktige också väckas av minst tio procent av de röstberättigade kommun- eller landstingsmedlemmarna enligt lagen (1994:692) om kommunala folkomröstningar (folkinitiativ). Initiativet ska vara skriftligt, ange den aktuella frågan samt innehålla initiativtagarens egenhändiga namnteckningar, uppgifter om när namnteckningarna gjorts, namnförtydligande, personnummer och uppgift om deras adresser.

Vid beräkningen av antalet initiativtagare ska endast de räknas med som har skrivit under initiativet under den sexmånadersperiod som föregått inlämnandet.

34a§

Har ett folkinitiativ väckts enligt 23§ andra stycket ska fullmäktige besluta att folkomröstning ska hållas, om

- den fråga som initiativet avser är sådan att fullmäktige kan besluta om den, och
- inte minst två tredjedelar av de närvarande ledamöterna röstar mot förslaget

[Handwritten signatures]

[Handwritten signatures]

Vanliga frågor om det förstärkta folkinitiativet

Vem kan lansera ett folkinitiativ?

Alla röstberättigade i en kommun eller ett landsting, dvs. alla invånare som också får rösta i kommun- och landstingsvalen. Det finns inte några specifika regler för om hur arbetet med att lansera ett folkinitiativ ska gå till. Det kan vara en enskild medborgare eller en mindre grupp av personer, som organiserar och koordinerar ett initiativ. Det är upp till initiativtagarna att avgöra vilka som ansvarar för kontakterna gentemot förvaltning, fullmäktige, media och allmänhet. Juridiska personer (som organisationer, facket) kan dock inte vara initiativtagare.

Vilket sätt kan namnen samlas in?

Enligt gällande lagstiftning kan namnunderskrifter endast samlas in med den traditionella pappersmetoden. Det är alltså inte möjligt att samla in namnunderskrifter via internet. Namnunderskrifter kan annars samlas in var som helst och när som helst (inom sex månader innan det att folkinitiativet har lämnats in till kommunens/landstingets förvaltning. Den som skriver på ska förutom namnunderskrift och uppgift om datum för undertecknandet ange förnamn, efternamn, adress och sitt siosiffriga personnummer. På detta sätt så har kommunen eller landstinget möjlighet att kontrollera att undertecknarna har rätt att delta i initiativet och att inte samma person skriver sitt namn flera gånger. Rent praktiskt kan detta ske genom stickprovskontroller.

Vilka frågor kan tas upp genom ett folkinitiativ?

Folkinitiativ kan ta upp exakt samma frågor som fullmäktige. Det betyder att frågorna måste ligga inom den kommunala kompetensen och var sådana kommunala frågor som kan beslutas av fullmäktige. Det betyder vidare att frågor som enligt lagstiftning kommer en kommunal nämnd inte kan bli föremål för folkomröstning men däremot frågor som fullmäktige beslutat delegera till nämnden. Fullmäktige får naturligtvis inte heller fatta beslut som skulle strida mot grundläggande mänskliga rättigheter eller gällande lagstiftning i övrigt - vilket utesluter folkomröstning utifrån folkinitiativ med sådan innebörd. Beslut om att avslå folkinitiativ som inte uppfyller lagens krav fattas av fullmäktige med enkel majoritet. Fullmäktige kan också avslå ett folkinitiativ som rör en fråga där man inte är formellt förhindrad att fatta beslut men där det av olika skäl är olämpligt att genomföra en folkomröstning. Det kan till exempel handla om anställningsärenden eller om enskilda personer skulle uppleva en folkomröstning som kränkande. I sådana fall krävs dock två tredjedels majoritet för att avslå initiativet.

Fullmäktige ska säga nej till ett folkinitiativ om en fråga som ligger utanför den kommunala kompetensen - t ex om rovdjursjakt efter om ett sådant beslut inte fattas i kommunen. Däremot kan t ex ett initiativ väckas om att kommunen riktar in skrivelse till regering eller riksdag i en sådan fråga. I sådana fall är det särskilt viktigt att man är tydlig när frågan formuleras så att inte medborgarna ges uppfattningen att det slutliga avgörandet ligger i kommunens händer.

Vad händer om ett folkinitiativ väcks i en fråga, där fullmäktige redan har tagit ett beslut?

Det förstärkta folkinitiativet är i första hand ett pro-aktivt verktyg för medborgarna att bli delaktiga i beslutsprocessen. Det vill säga att folkinitiativ i första hand bör ta upp nya frågor och lägga egna förslag. Samtidigt kan det naturligtvis inte uteslutas att folkinitiativ väcks som en reaktion på en fråga som diskuteras i fullmäktige. Det finns inte heller något hinder mot att väcka ett folkinitiativ i en fråga där beslutet redan verkställs - eller för fullmäktige att säga ja till att genomföra en sådan folkomröstning. Även när fullmäktige tar ställning till ett sådant initiativ krävs dock en kvalificerad majoritet för att nej till att genomföra en folkomröstning - t ex om man anser att initiativet kommer för sent för att kunna påverka en fråga.

Sannolikt kommer färre "retroaktiva" folkinitiativ att väckas om kommunen eller landstinget har en aktiv dialog med medborgarna och kontinuerligt inhämtar deras synpunkter i olika frågor - och till färre folkinitiativ överhuvud taget.

Vem formulerar frågan vid en folkomröstning?

När ett folkinitiativ leder till en folkomröstning så är det fullmäktige som ska besluta om den fråga som ska ställas till de röstberättigade och om hur svarsalternativen ska formuleras. Folkomröstningen ska ses som ett led i beredningen av ett ärende. Det är därför viktigt att röstsedlarna utformas så att den fråga som väcks genom folkinitiativet också besvaras vid omröstningen. Det är lämpligt att samråda med företrädare för initiativtagarna och söka komma överens om frågeformuleringar som är enkla att förstå och besvara för de röstande och om svarsalternativ vars innebörd är enkla att tolka inför den fortsatta beslutsprocessen.

Vad kostar ett folkinitiativ och vem bär dessa kostnader?

Initiativtagarna ansvarar för arbetet med att formulera ett folkinitiativ och att samla tillräckligt med stöd för att det ska kunna leda till en folkomröstning. Kostnaderna för att bereda det ärende som väcks genom initiativet kan variera men generellt är det själva folkomröstningen som kostar. Här är det stor skillnad om folkomröstningen genomförs i anslutning till ett allmänt val, ett val till Europaparlamentet eller en nationell folkomröstning eller om den genomförs vid ett annat tillfälle. I det första fallet handlar det om kostnader för information inför omröstningen och upprekning av röstsedlar. I det senare fallet handlar det om kostnaderna för att genomföra ett val med röstlängder, röstkort, röstsedlar, vallokaler, valförrätare, eventuell förtidsröstning o.s.v. Det är kommunen respektive landstinget som ansvarar för kostnaderna för att genomföra en folkomröstning även om kommunernas valnämnder ansvarar för genomförandet. Lagen om kommunala folkomröstningar innehåller detaljerade bestämmelser om vad som ska iakttas vid genomförandet.

Handwritten signatures and initials in the right margin, including a large signature at the top, followed by 'az', 'as', a star-like symbol, and 'W' at the bottom.

När ska folkomröstningen genomföras?

En folkomröstning ska hållas inom skälig tid. Det finns praktiska och ekonomiska fördelar med att hålla en folkomröstning i samband med allmänna val och framför allt gynnas valdeltagandet av detta. Men om en fråga väcks tidigt under en mandatperiod kan det vara orimligt att avvakta nästa allmänna val för att genomföra folkomröstningen. Det är fullmäktige som avgör tidpunkten för folkomröstningen med hänsyn till hur omständigheterna ser ut.

Är det risk för att den representativa demokratin försvagas genom det förstärkta folkiniciativet och ett stort antal folkomröstningar på lokal och regional nivå?

En grundlagsutredningen föreslog att folkiniciativet skulle förstärkas ansåg man att det var värdefullt för den lokala demokratin att möjligheten för en grupp kommun- eller landstingsmedlemmar med tyngd kunde framföra sina uppfattningar även mellan valen. Folkiniciativet skulle kunna föra in medborgarna i den politiska processen och erbjuda dem en kanal för direkt påverkan inom ramen för det representativa systemets beslutsformer. På så sätt skulle folkiniciativet bidra till att förena deltagardemokratin med den representativa demokratin. Riksdag och regering instämde senare i denna bedömning.

Det hindrar inte att folkiniciativet också kan innebära risker av olika slag eller att ett i grunden positivt instrument missbrukas. Det är därför viktigt att följa utvecklingen och att lära av såväl positiva som negativa erfarenheter som kommer fram under de närmaste åren. Det är också viktigt att fortsätta med att utveckla beslutsformer för medborgardialog som tillsammans med det nya folkiniciativet kan skapa goda förutsättningar för medborgarnas deltagande.

Måste fullmäktige följa ett folkomröstningsbeslut?

Formellt sett behöver de inte det. Till skillnad från allmänna val är lokala och regionala folkomröstningar endast "rådgivande". I praktiken har dock sedan stutet av 1980-talet folkomröstningsresultat så gott som alltid följts. Samtidigt är det fullmäktige som måste ta ansvar för det beslut som ska fattas och värdera utfallet av folkomröstningen. Ofta är det möjligt för ledamöterna att redan inför en folkomröstning deklarerar om de tänker respektera ett majoritetsbeslut i folkomröstningen och även ge en förklaring om de inte är beredda att göra en sådan uttåtelse.

Men det kan också finnas situationer där man vill avvakta utfallet. En faktor som kan tänkas påverka ledamöternas ställningstagande är valdeltagandet. I en del länder finns så kallade korumregler, dvs. bestämmelser om att det ska krävas ett visst deltagande för att resultatet ska bli giltigt. Ett motiv för att regering och riksdag valde att inte införa sådana regler är att kommunala folkomröstningar är rådgivande och att ledamöterna faktiskt kan ta hänsyn till deltagandet när man värderar resultatet.

En annan faktor är hur folkomröstningens frågeställning hänger samman med andra frågor och om utfallet i omröstningen skulle få konsekvenser som de röstande inte kunnat överblicka. Innebär t ex ett nej till nedläggning av en skola (kanske med ett lågt valdeltagande utanför den berörda kommundelen) att en annan skola måste läggas ned? Innebär ett ja till en skattesänkning att kommunen måste genomföra tuffa besparingsåtgärder som inte diskuteras? Det finns fler exempel på hur en folkomröstning i vissa situationer enbart ger svar på en del fråga uttryckt ur sitt ekonomiska eller verksamhetsmässiga sammanhang. Därför kan en folkomröstning utifrån ett folkiniciativ behöva kompletteras med en omröstning om ett "motalternativ" som kommunfullmäktige lanserar eller med en medborgardialog som kan bidra till en allsidig och nyanserad bild av medborgarnas åsikter.

Oavsett hur fullmäktiges ledamöter förhåller sig till en folkomröstning är det angeläget att man är tydlig och motiverar sitt ställningstagande - särskilt om man inte följer utslaget.

Litteratur och länkar

"Folkiniciativ - Handbok för direktdemokrati", Bruno Kaufmann och Peter Eriksson

Faktablad om folkomröstningar, www.skl.se/medborgardialog

FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I STOCKHOLM
Allmänna avdelningen

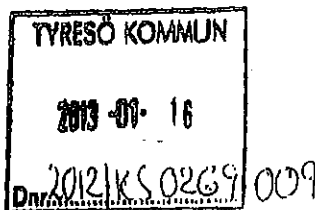
DOM
2013-01-09
Meddelad i
Stockholm

Mål nr
13904-12
Enhet 16

KLAGANDE

1. Anita Mattsson
Kullvägen 6 C
135 53 Tyresö

2. Marie Åkesdotter
Åvägen 39
135 49 Tyresö

MOTPART

Tyresö kommun
135 81 Tyresö

ÖVERKLAGAT BESLUT

Valnämndens i Tyresö kommun beslut 2012-06-18, § 8

SAKEN

Laglighetsprövning enligt kommunallagen (1991:900) - KL

DOMSLUT

Förvaltningsrätten avslår överklagandet.

h
has
as
A
h
W

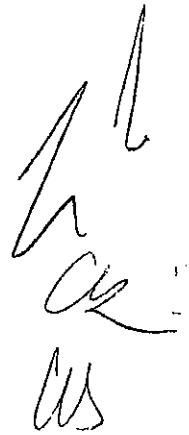
BAKGRUND

Valnämnden i Tyresö kommun beslutade den 18 juni 2012, § 8, att godkänna den informationsbroschyr som ska bifogas röstkorten vid kommunens kommande folkomröstning.

YRKANDE M.M.

Anita Mattsson och Marie Åkesdotter överklagar beslutet och anför bl.a. följande. Valnämnden har inte mandat att besluta om att ta fram informationsmaterial inför folkomröstningen. Vars sig kommunfullmäktige eller kommunstyrelsen har gett uppdraget åt valnämnden. Valnämndens uppgift är att ansvara för genomförandet av folkomröstningen, dvs. själva proceduren gällande röstningsförfarandet av folkomröstningen. Att producera en informationsbroschyr ingår inte i den uppgiften. Vidare anser de att den aktuella broschyren inte ger en neutral helhetsbild av vad valet rör sig om. Den är missvisande och kan istället ses som en partsinlaga för den ena sidans räkning.

Tyresö kommun anför bl.a. följande. I Tyresö har kommunfullmäktige fattat beslut i enlighet med vad lagen (1994:692) om kommunala folkomröstningar föreskriver. Enligt 3 kap. 10 § KL får fullmäktige uppdraga åt en nämnd att i fullmäktiges ställe besluta i ett visst ärende eller en viss grupp av ärenden. Kommunen ska enligt 3 § lagen om kommunala folkomröstningar på ett lämpligt sätt informera de röstberättigade om folkomröstningen. Informationsenheten har därför i samarbete med Socialförvaltningen tagit fram en broschyr som kortfattat redogör för bakgrunden till folkomröstningen och vad medborgarna ska ta ställning till. Valnämnden har sedan godkänt informationsbroschyren som ska bifogas röstkorten. Bifogandet av informationsbroschyren fyller endast en informativ funktion varför det bör falla inom Valnämnden kompetensområde. Det framgår även av

FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I STOCKHOLM
Allmänna avdelningen

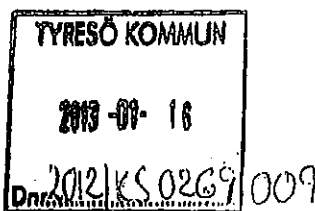
DOM
2013-01-09
Meddelad i
Stockholm

Mål nr
13904-12
Enhet 16

KLAGANDE

1. Anita Mattsson
Kullivägen 6 C
135 53 Tyresö

2. Marie Åkesdotter
Åvägen 39
135 49 Tyresö

MOTPART

Tyresö kommun
135 81 Tyresö

ÖVERKLAGAT BESLUT

Valnämndens i Tyresö kommun beslut 2012-06-18, § 8

SAKEN

Laglighetsprövning enligt kommunallagen (1991:900) - KL

DOMSLUT

Förvaltningsrätten avslår överklagandet.

[Handwritten signatures and initials]

[Handwritten signature]

[Handwritten initials]

BAKGRUND

Valnämnden i Tyresö kommun beslutade den 18 juni 2012, § 8, att godkänna den informationsbroschyr som ska bifogas röstkorten vid kommunens kommande folkomröstning.

YRKANDE M.M.

Anita Mattsson och Marie Åkesdotter överklagar beslutet och anför bl.a. följande. Valnämnden har inte mandat att besluta om att ta fram informationsmaterial inför folkomröstningen. Vare sig kommunfullmäktige eller kommunstyrelsen har gett uppdraget åt valnämnden. Valnämndens uppgift är att ansvara för genomförandet av folkomröstningen, dvs. själva proceduren gällande röstningsförfarandet av folkomröstningen. Att producera en informationsbroschyr ingår inte i den uppgiften. Vidare anser de att den aktuella broschyren inte ger en neutral helhetsbild av vad valet rör sig om. Den är missvisande och kan istället ses som en partsinlaga för den ena sidans räkning.

Tyresö kommun anför bl.a. följande. I Tyresö har kommunfullmäktige fattat beslut i enlighet med vad lagen (1994:692) om kommunala folkomröstningar föreskriver. Enligt 3 kap. 10 § KL får fullmäktige uppdraga åt en nämnd att i fullmäktiges ställe besluta i ett visst ärende eller en viss grupp av ärenden. Kommunen ska enligt 3 § lagen om kommunala folkomröstningar på ett lämpligt sätt informera de röstberättigade om folkomröstningen. Informationsenheten har därför i samarbete med Socialförvaltningen tagit fram en broschyr som kortfattat redogör för bakgrunden till folkomröstningen och vad medborgarna ska ta ställning till. Valnämnden har sedan godkänt informationsbroschyren som ska bifogas röstkorten. Bifogandet av informationsbroschyren fyller endast en informativ funktion varför det bör falla inom Valnämndens kompetensområde. Det framgår även av

[Handwritten signature]

[Handwritten signature]

[Handwritten signature]

[Handwritten signature]

[Handwritten signature]

[Handwritten signature]

Tyresö kommuns gemensamma reglemente för samtliga nämnder, fastställt av fullmäktige, att varje enskild nämnd är ansvarig för informationen inom sitt verksamhetsområde vilket vittnar för att informationsbroschyren måste anses vara kompetensenlig. Det måste sammantaget anses befogat och kompetensenligt att Valnämnden beslutar om bifogandet av en informationsbroschyr i samband med utskick av röstkort.

DOMSKÄL

Det överklagade beslutet kan endast prövas i den för laglighetsprövning bestämda ordningen enligt 10 kap. KL. Därvid kan rätten inte bedöma lämpligheten och skäligheten i beslutet utan prövning kan endast ske i den begränsade omfattning som anges i 8 § nämnda lag. Enligt 10 kap. 8 § KL ska ett överklagat beslut upphävas bl.a. om beslutet inte har kommit till i laga ordning. Något annat beslut får inte sättas i det överklagade beslutets ställe.

Av 3 kap. 9 § 8 p. KL framgår att det är exklusivt förbehållet fullmäktige att besluta om en folkomröstning ska hållas i viss fråga. Vilka beslut som måste fattas av fullmäktige i samband med en folkomröstning framgår av 2 § lagen om kommunala folkomröstningar. Det framgår vidare av samma lag att kommunen ska på ett lämpligt sätt informera de röstberättigade om folkomröstningen (3 §) samt att det är Valnämnden som svarar för genomförandet av folkomröstningen (4 §). Vidare framgår att fullmäktige får uppdraga åt en nämnd att i fullmäktiges ställe besluta i visst ärende eller viss grupp av ärenden som inte är av principiell beskaffenhet (3 kap. 10 § KL).

Det har i målet framkommit att det är Informationsenheten i samarbete med Socialförvaltningen som har tagit fram den broschyr som Valnämnden har godkänt ska bifogas till röstkortet. Förvaltningsrätten finner, med hänsyn till ovan angivna bestämmelser, att det måste anses falla inom Val-

h
h
cs

as

h

h

h

FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I STOCKHOLM
Allmänna avdelningen

DOM

nämndens kompetensområde att godkänna en informationsbroschyr som ska bifogas röstkortet. Det överklagade beslutet har därför tillkommit i laga ordning. Det har inte heller framkommit någon grund för att upphäva det överklagade beslutet i enlighet med 10 kap. 8 § KL. Överklagandet ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (Dv 3109/1A)

Kaija Hultquist
Kaija Hultquist
Rådman

Föredragande var Helena Lövvqvist.

Helena Lövvqvist

AS

SP

ML

4h

4h

UTDRAG

§ 15 Dnr 2012/KS 0356 001

Motion angående oberoende forskningsförankrad utvärdering av
2012 års folkomröstning

Ärendebeskrivning

Marie Åkesdotter (MP), Peter Bylund (MP), Peter Söderlund (MP) och
Lillian Nylinder (MP) har lämnat in en motion angående en oberoende
forskningsförankrad utvärdering av 2012 års folkomröstning.

Motionärernas beslutsförslag:

- Att omgående kontakta institutionen för valforskning på Göteborgs
eller Stockholms universitet för en oberoende utvärdering av
Tyresös folkomröstning 2012 i enlighet med de frågeställningar som
beskrivs i motionen.

Yrkanden i valnämnden

Carl-Johan Carlson (S) yrkar, med stöd av Barbro Nordlöf (S), bifall till
motionen. Ett andrahandsyrkande är att de fyra frågeställningarna i
motionen ska sändas till Sveriges kommuner och landsting för
besvarande om det är möjligt.

Beslutsgång i valnämnden

Valnämnden bifaller andrahandsyrkandet.
Förstahandsyrkandet ställs under proposition och ordföranden finner att
valnämnden avslagit detsamma.

Valnämndens beslut

- Att motionen avslås med motiveringen att Sveriges Kommuner och
Landsting ska göra en utvärdering av flera folkomröstningar som
genomförts i landet och att motionen överlämnas till
kommunstyrelsen.
- Att frågeställningarna i motionen skickas till SKL för vidare
behandling.

[Handwritten signature]

[Handwritten signature]

[Handwritten signature]

[Handwritten signature]

[Handwritten signature]

[Handwritten signature]

Reservation

Carl-Johan Karlson (S) lämnar, med stöd av Barbro Nordlöf (S),
skriftlig reservation mot beslutet.

[Handwritten signature]

[Handwritten initials]

[Handwritten initials]

[Handwritten initials]

[Handwritten initials]

[Handwritten initials]

[Handwritten initials]

[Handwritten initials]

Valnämndens i Tyresö kommun sammanträde 2013-01-23

Reservation och särskilt yttrande

Vi får härmed reservera oss mot beslutet att avslå förslaget - genom miljöpartiets lagda motion - att omgående kontakta institutionen för valforskning på Göteborgs eller Stockholms universitet för en oberoende utvärdering av Tyresö's folkomröstning 2012 i enlighet med motionens frågeställningar.

Valnämnden har i enlighet med framlagt förslag i tjänsteskrivelse beslutat att till Sveriges kommuner och landsting (SKL) framställa propå om att den i Tyresö den 23 september 2012 genomförda folkomröstningen ska omfattas av den utvärdering beträffande kommunala folkomröstningar som SKL planerar att påbörja inom kort.

Inifrån detta beslut framfördes av oss reservanter förslaget att de i motionen framlagda frågorna (kursiverade i tjänsteskrivelsen) ska medskickas till SKL att beaktas inom ramen för den planerade utvärderingen. Vi vill uttrycka vårt gillande över att valnämnden beslutat i enlighet med vårt förslag. Därmed kommer de i motionen formulerade frågorna enligt nedan att medskickas till SKL;

1. Formuleringen av frågeställningen - Vilket mandat har kommunfullmäktige att ändra på folkiniciativets fråga? Hur stor frihet har kommunfullmäktige att ändra inriktningen av folkiniciativet?
2. I vilken utsträckning ska kommunen informera invånarna om vad folkomröstningen handlar om utan att den riskerar att bli partisk för någon av de olika sidorna?
3. Hur ska det gå till när kommunen tar fram en kommunikationsplan/information som ska förmedlas till invånarna? Ska det t.ex. vara samma process som vid formuleringen av frågeställningen - att kommunfullmäktige ger valnämnden i uppdrag att formulera en fråga som sedan processas och beslutas i kommunstyrelsen och kommunfullmäktige?
4. Folkomröstningar är rådgivande - men kan det behövas riktlinjer och rekommendationer kring storleken av valdeltagandet och hänsyn till majoriteten för ett visst förslag?

Tyresö 2013-01-29

Carl Johan Karlson (s)

Barbro Nordlöf (s)

Barbro Nordlöf (s)

TYRESÖ KOMMUN

Valnämnden

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL
Sammanträdesdatum
2013-01-23

Side
1 (5)

Kommunhuset, sammanträdesrum Lindalen
Onsdag den 23 januari 2012, kl. 18:00-19:00

- Arne Wilhelmsson (M)
- Janis Salts (KD)
- Barbro Nordlöf (S)
- Carl-Thure Lindell (M)
- Nomi Lind (FP)
- Gerd Dufberg (M)
- Carl-Johan Karlson (S)

- Mats Rält (M)
- Göran Magnusson (C)

Barbro Nordlöf
Kommunhuset plan 1 onsdag den 30 januari
klockan 10:00

Paragrafer 13-15

Sekreterare

Marit Andersson
Marit Andersson

Ordförande

Arne Wilhelmsson
Arne Wilhelmsson

Justerande

Barbro Nordlöf
Barbro Nordlöf

ANSLAG/BEVIS

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag

Valnämnden

2013-01-23

Datum för anslags nedläggande

2013-02-21

Kommunkansliet

Marit Andersson

Ch
Ag
As
A
W

Ch

K

Ch

Tyresö kommun
Marit Andersson
Sekreterare
Valnämnden

TJÄNSTESKRIVELSE
2013-01-15
1 (2)

Diarienummer
2012/KS 0356 001

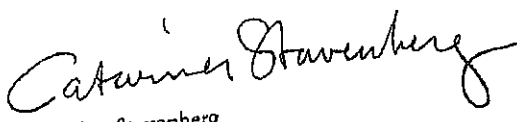
Valnämnden

Motion om oberoende forskningsförankrad utvärdering av 2012 års folkomröstning

Förslag till beslut:

Kommundirektörens stab föreslår att Miljöpartiets motion om en oberoende forskningsförankrad utvärdering av 2012 års folkomröstning avslås. En forskningsanknuten utvärdering ska genomföras av SKL, Sveriges Kommuner och Landsting.

Kommundirektörens stab

Catarina Stavenberg
Tf Kvalitetschef

Sammanfattning

Sedan den 1 januari gäller nya bestämmelser för folkinitiativ om folkomröstning i kommuner och landsting. Tio procent av de röstberättigade ska stå bakom förslaget till folkomröstning. Samtidigt blir det svårare för fullmäktige att avvisa ett folkinitiativ. För detta krävs två tredjedelar av ledamöterna säger nej till att genomföra en folkomröstning. Den fråga som man vill ha folkomröstning om ska vara sådan som fullmäktige kan besluta om. Kommunfullmäktige i Tyresö kommun beslutade den 8 mars 2012 att genomföra en folkomröstning.

Frågan var om kommunen skulle fortsätta att tillämpa den taxa för omsorgen om äldre och personer med funktionsnedsättning som beslutades i april 2011. Svartalternativen var "JA", "NEJ" och "BLANK".

Marie Åkesdotter (MP), Peter Bylund (MP), Peter Söderlund (MP) och Lilian Nylinder (MP) har lämnat in en motion med beslutsförslaget:
 - Att omgående kontakta institutionen för valforskning på Göteborgs eller Stockholms universitet för en oberoende utvärdering av Tyresös folkomröstning 2012 i enlighet med motionens frågeställningar.

Beskrivning av ärendet

Motionärerna redovisar fyra olika frågeställningar.

Formulering av frågeställningen - vilket mandat har kommunfullmäktige att ändra på folkinitiativets fråga? Hur stor frihet har kommunfullmäktige att ändra inriktningen av folkinitiativet?

Lag (1994:692) om kommunala folkomröstningar föreskriver i 2 § vilka frågor som ska beslutas av fullmäktige, bland annat "den fråga och de svartalternativ som ska ställas till de röstberättigade"

Handwritten signature

Handwritten signature

Handwritten signature

Handwritten signature

Handwritten signature

Handwritten signature

Handwritten signature

Handwritten signature

Den 10 maj 2013 fattade kommunfullmäktige, efter att ärendet beretts i valnämnden och kommunstyrelsen, beslut om frågan skulle lyda: "Ska Tyresö kommun fortsätta tillämpa den nya taxan inom omsorgen för äldre och personer med funktionsnedsättning som beslutades i mars 2011?"

Frågan om koppling till den ordalydelse som användes vid namninsamlingen regleras inte, men i faktablad nr 8 ("Det förstärkta folkiniciativet") från Sveriges kommuner och Landsting från september 2012 står att läsa "Det är viktigt att röstsedlarna utformas så att den fråga som väckts genom folkiniciativet också besvaras vid omröstningen".

Ett utvecklingsområde inför nästa eventuella folkomröstning är att samråda med initiativtagarna i ett tidigare skede om frågeställningen.

I vilken utsträckning ska kommunen informera invånarna om vad folkomröstningen handlar om utan att riskera att bli partisk för någon av de olika sidorna?

När folkomröstningar genomförs, har kommunerna mycket större frihet än vid val till riksdag, landsting och kommun att besluta om genomförandet. Lag (1994:692) om kommunala folkomröstningar reglerar frågan om information i 3 §: Kommunen (eller landstinget) ska på ett lämpligt sätt informera sina medlemmar om det som fullmäktige beslutat om enligt 2 § och om vad som i övrigt gäller för folkomröstningen".

Lagrummet ger ett stort utrymme för tolkningar. Kansliavdelningens uppfattning om hur lagrummet skulle efterlevas var att skicka ut information med röstkortet, ha information på hemsidan och att anordna en utställning i kommunens Servicecenter. Informationen tolkades av många som partisk och full enighet i situationer som denna är svår att nå, då tolkningar ofta är subjektiva

"Hur ska det gå till när kommunen tar fram en kommunikationsplan/information som ska förmedlas till invånarna? Ska det t.ex. vara samma process som vid formuleringen av frågeställninge" - att kommunfullmäktige ger valnämnden i uppdrag att formulera en fråga som sedan processas och beslutas i kommunstyrelsen och kommunfullmäktige?"

Kommunallagen föreskriver i 26 § att alla ärenden ska beredas innan fullmäktige fattar sitt beslut. Av det skälet processades frågeställningen i valberedning och kommunstyrelse. När det gäller information till medborgarna finns det inte några regler, utan kommunen beslutar själv.

I och med att valnämnden är ansvarig för genomförandet av folkomröstningen, beslutade den om informationsbroschyren som gick ut tillsammans med röstkortet. Detta överklagades till förvaltningsrätten av (S) och (MP), men 2013-01-09 meddelade förvaltningsrätten i sin dom (2012/KS 0269 009) att överklagandet avslagits. I domskälen anges att rätten finner att det måste falla inom valnämndens kompetensområde att godkänna en informationsbroschyr som ska bifogas röstkortet. Det är således lämpligt att samma ordning används vid en eventuell framtida folkomröstning. Ett definitivt förbättringsområde är dock att informationsenheten kopplas in mycket tidigt i förberedelserna, så att en kommunikationsplan kan förankras bättre.

"Folkomröstningar är rådgivande – men kan det behövas riktlinjer och rekommendationer kring storleken av valdeltagandet och hänsyn till majoriteten för ett visst förslag?"

Det är upp till varje kommun att fastställa eventuella riktlinjer i detta avseende. Frågan tas lämpligen upp om en folkomröstning skulle bli aktuell igen.

Sammanfattningsvis föreslås att motionen ska avslås. Folkomröstningar har under 2012 genomförts på flera håll i landet och utvärdering av dessa bör rimligtvis göras av Sveriges kommuner och landsting. Kommunen kommer att ta initiativ till att en sådan utvärdering kommer till stånd

Ch

ca

as

lv

B

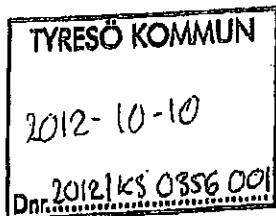
1/3

★

mt

miljöpartiet de gröna

Tyresö

Motion

Kommunfullmäktige 11 oktober 2012

Öberoende forskningsförankrad utvärdering av 2012 års Folkomröstning

23 september 2012 gick Tyresö kommuns invånare till valurnorna för en kommunal folkomröstning. Folkomröstningen var ett folkinitiativ, där mer än 10 procent av de röstberättigade hade skrivit på för att få till en folkomröstning.

Genom grundlagsförändringar gäller sedan januari 2011 nya regler kring folkomröstningar. Minst tio procent av de röstberättigade i en kommun eller ett landsting ska stå bakom förslaget om folkomröstning. Tidsramen för att samla in de nödvändiga namnunderskrifterna är högst sex månader och initiativet ska handla om sådant som fullmäktige kan besluta om. Det har blivit svårare för fullmäktige att avvisa ett folkinitiativ, det krävs att två tredjedelar av ledamöterna säger nej till att genomföra en folkomröstning.

Två meningsskiljaktigheter har uppstått inför folkomröstningen i Tyresö. Det handlar om:

- ifrågasättande av folkinitiativet och behandling av frågeställningen, där frågans karaktär förändrats och otydliggjorts och där folkomröstningen delvis också fått en annan innebörd än folkinitiativets avsikt.
- beslutsprocessen/hantering av kommuninformationen inför folkomröstningen. Vem/vilka ger uppdraget till vem/vilka fattar beslut? Hur ska det gå till när kommunen informeras? Vad ska det informeras om? I vilken grad? Ska det göras skillnad på folkomröstningar och allmänna val?
- valmetoderna, där det bland annat hävdats att kommuninvånarna förvillats.

Efter folkomröstningen uppstod diskussioner om hänsyn till valresultatet i förhållande till valdeltagandet. Ska större hänsyn tas till dem som inte går och än till dem som faktiskt använder sin röst? (Om så är fallet kan de styrande politikerna ha som strategi att få till ett lågt valdeltagande.)

Grundlagsförändringarna till trots, kan det finnas goda skäl att forska vidare kring folkomröstningsinstitutet. Tyresö nyss genomförda folkomröstning innehåller en mängd intressanta frågeställningar. Eventuella förstärkningar i lagen kan behövas kring:

1. Formulering av frågeställningen - Vilket mandat har kommunfullmäktige att ändra på folkinitiativets fråga? Hur stor frihet har kommunfullmäktige att ändra inriktningen av folkinitiativet?

... kommunen informera invånarna om vad folkomröstningen ...

Handwritten signatures and initials on the right side of the page.

Handwritten signatures and initials at the bottom right of the page.

3. Hur ska det gå till när kommunen tar fram en kommunikationsplan/information som ska förmedlas till invånarna? Ska det t.ex. vara samma process som vid formuleringen av frågeställningen – att kommunfullmäktige ger valnämnden i uppdrag att formulera en fråga som sedan processas och beslutas i kommunstyrelsen och kommunfullmäktige?
4. Folkomröstningar är rådgivande – men kan det behövas riktlinjer och rekommendationer kring storleken av valdeltagandet och hänsyn till majoriteten för ett visst förslag?

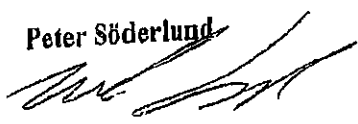
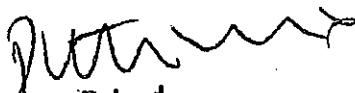
eslutsförslaget är att kommunfullmäktige uppdrar till kommunstyrelsen: att omgående kontakta institutionen med valforskning på Göteborgs eller Stockholms universitet för en oberoende utvärdering av Tyresös folkomröstning 2012, i enlighet med motionens frågeställningar.

För Miljöpartiet de gröna i Tyresö

Marie Åkesdotter

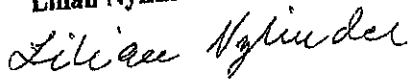

Peter Söderlund

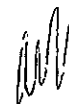
Peter Bylund

Lilian Nylinder

TYRESÖ KOMMUN
Kommunfullmäktige

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL
Sammanträdesdatum
2012-10-11

Sida
1 (18)

Plats och tid

Hörsalen Masten, C3L, Bollmora Gårdsväg
Torsdag 11 oktober 2012, kl. 18.00 - 21.15

Öses att justera

Justeringens plats och tid

Ann-Christine Svensson, Anita Mattsson
Kommunhuset plan 6, kl. 13.00

Underskrifter

Sekreterare

Rebecca Berlin
Rebecca Berlin

Ordförande

Jan Larsson
Jan Larsson

Justerande

Ann-Christine Svensson, Anita Mattsson
Ann-Christine Svensson, Anita Mattsson

Paragrafer 91 - 102

ANSLAG/BEVIS

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag

Kommunfullmäktige

Organ

2012-10-11

Sammanträdesdatum

2012-10-18

Datum för anslags nedtagande 2012-11-12

Datum för anslags uppsättande

Kommunhuset, arkivet plan 6

Förvaringsplats för protokollet

Rebecca Berlin

h

ck

as

A

ll

Närvarolista ledamöter:

Tyresö kommun
Kommunfullmäktige

Ordinarie:	Nr	Närv	Förh.	Tjänstgörande ersättare	Ersättare:
Fredrik Saweståhl (M)	1		X	Susanne Sohlberg (M)	
Ann-Christine Svensson (M)	2	X			Susanne Sohlberg (M)
Andreas Jonsson (M)	3	X			Gunilla Høllgren Lovén (M)
Dick Bangtson (M)	4	X			Sonja Gustafson (M)
Matilda Lundh (M)	5	X			Peter Odelvall (M)
Mikael Onegård (M)	6		X	Gunilla Høllgren Lovén (M)	Johan Engström (M)
Ida Antonsson (M)	7	X			Doris Letendrine Larsson (M)
Mats Fält (M)	8	X			Thomas Halvarsson (M)
Åster Flodfält (M)	9	X			Rolf Lovén (M)
Arkkki Vesa (M)	10	X			Carl-Thure Lindell (M)
Marianne Kronberg (M)	11	X			Mikael Danielsson (M)
Håll Frykman (M)	12		X	Peter Odelvall (M)	Hans Walner (M)
And Duberg (M)	13	X			
Åa Stjernfeldt (M)	14		X	Johan Engström (M)	
Ålian Edberg (M)	15	X			
Ålian Edberg (M)	16		X	Thomas Halvarsson (M)	
Åvan Bekking (M)	17		X	Rolf Lovén (M)	
ÅLena Arvidsson (M)	18	X			
ÅSven A Svensberg (M)	19	X		Till 20.20, från 20.30 Carl-Thure	
ÅJenny Jonsson (M)	20	X			
ÅMartin Johem (M)	21	X			
ÅGunilla Dahlberg (M)	22	X			Anita Mattsson (S)
ÅMartin Nilsson (S)	23	X			Thomas Henriksson (S)
ÅSusann Ronström (S)	24		X	Anita Mattsson (S)	Eija Råby (S)
ÅMathias Tegnér (S)	25		X	Thomas Henriksson (S)	Jerry Svensson (S)
ÅMarie Linder (S)	26	X			Ann Sandin-Lindgren (S)
ÅKristjan Vaigur (S)	27	X			Sarah Heidenborg (S)
ÅJosé Blanco Garcia (S)	28		X	Jerry Svensson (S)	Carl-Johan Karlson (S)
ÅSara Albornoz (S)	29	X			
ÅÅl Andersson (S)	30	X			
ÅÅrta Bertilsson (S)	31	X			
ÅÅnart Jönsson (S)	32	X			
ÅÅarin Ljung (S)	33	X			
ÅÅnders Linder (S)	34	X			
ÅÅstina Tallberg (S)	35	X			
ÅÅonso Morales (S)	36		X	Leif Lanke (FP)	Leif Lanke (FP)
ÅÅanna Steele (FP)	37	X			Christina Melzén (FP)
ÅÅats Larsson (FP)	38		X	Christina Melzén (FP)	Margareta Ternstedt (FP)
ÅÅats Lindblom (FP)	39	X			
ÅÅomi Lind (FP)	51	X			
ÅÅan Larsson (FP)	40	X			Mattias Eriksson (KD)
ÅÅLeif Kennerberg (KD)	41	X			Janis Salts (KD)
ÅÅAnna Lund (KD)	42	X			Lars Lagerstedt (C)
ÅÅUlrica Riis Pedersen (C)	43	X			Marianne Gustavsson (C)
ÅÅMarie Åkesdotter (MP)	44	X			Rickard Svensson (MP)
ÅÅPeter Bylund (MP)	45	X			Frida Bergtsdotter (MP)
ÅÅPeter Söderlund (MP)	46	X			
ÅÅLilian Nylinder (MP)	47		X	Gunilla Andersson (V)	Tuula Filikainen (V)
ÅÅElisabeth Hedlund (V)					Gunilla Andersson (V)

Handwritten notes and signatures on the right side of the page, including a large 'L' and 'A' and other illegible marks.

Tyresö kommun
Kommunfullmäktige

Närvarolista ersättare m fl

Namn:	Närvarande:	Närvarotid:
Susanne Schiberg (M)	X	
Gunilla Helligren Lovén (M)	X	
Sonja Gustafson (M)	X	
Peter Odelvall (M)	X	
Johan Engström (M)		
Yoris Letendrine Larsson (M)	X	
Thomas Halvarsson (M)	X	
Rolf Lovén (M)	X	
Carl-Thure Lindell (M)		
Mikaal Danielsson (M)		
ans Wallner (M)		
	X	
Anita Mattsson (S)	X	
Thomas Henriksson (S)		
Elija Rätty (S)	X	
Jerry Svensson (S)		
Ann-Sandin-Lindgren (S)		
Sarah Heidenborg (S)	X	Från 18.45
Carl-Johan Karlson (S)		
	X	
Leif Lanke (FP)	X	
Christina Melzén (FP)		
Margareta Ternstedt (FP)		
Mattias Eriksson (KD)		
nis Salts (KD)		
	X	
ars Lagerstedt (C)		
Marianne Gustavsson (C)		
ckard Svensson (MP)		
rida Bengtsdotter (MP)		
Tuula Tillikainen (V)	X	
Gunilla Andersson (V)		
	X	
Jörgen Bengtsson (SD)		
Närvarande tjänstemän:		
Bo Renman	X	
Anita Brynje		
Marit Andersson	X	
Dan Näsman		
Hillevi Elvhage	X	
Rebecca Berlin		
Anders Elfving		
Birgitta Wigren		

Handwritten notes:
 A large signature or set of initials, possibly "A. H.", written vertically.
 Below it, the letters "az" and "ad" are written.
 Further down, there are more initials, including what looks like "A" and "M".

UTDRAG

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL
Sammanträdesdatum
2012-10-11

Sida
2

§ 91

2012/KS 0355 001
2012/KS 0356 001

Anmälan av nya motioner

Ärendebeskrivning

Peter Bylund (MP), Marie Åkesdotter (MP), Peter Söderlund (MP) och Lilian Nylinder (MP) lämnar in en motion angående lokalt läsluft i Tyresö kommun (bilaga).

Peter Bylund (MP), Marie Åkesdotter (MP), Peter Söderlund (MP) och Lilian Nylinder (MP) lämnar in en motion "Oberoende forskningsförankrad utvärdering av 2012 års folkomröstning" (bilaga).

Kommunfullmäktiges beslut

Motionerna lämnas till kommunstyrelsen för beredning.

[Handwritten signatures and initials]

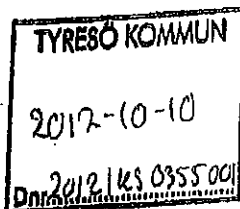
[Handwritten mark]

miljöpartiet de gröna

Tyresö

Motion ang. lokalt läsflyt i Tyresö kommun

Enligt PISA-undersökningen har läsningen försämrats hos samtliga grupper, pojkar, flickor, 15-åringar med invandrarbakgrund respektive utan invandrarbakgrund.

"Litteraturutredningens analys visar framförallt att det behövs kraftfulla åtgärder för att förbättra ungas läsförståelse och öka lusten att läsa" säger kommitténs ordförande Tomas Lidman.

Orsakerna är flera "nedgången i läsprestationerna bland 9- till 10-åringar i Sverige till stor del kan förklaras av förändrade läsvanor med minskat nöjesläsande och mindre intresse för läsning som en följd av ett ökat datoranvändande på fritiden."

Skolverket söker "förklara de försämrade resultaten i PISA och PIRLS undersökningarna" med hänvisningar "till förändringar i skolans struktur och styrning."

Alliansen i Tyresö har sparat på biblioteken och fortsätter samma politik enligt det förslag till nämndplan som behandlats i Kultur- och fritidsnämnden. Nedskärning av medieanslaget och minskat antal personalbemänskade arbetstider. Alliansen har också sänkt anslagen till studieförbunden.

Föräldrar, lärare, förskolelärare, bibliotekarier, fritidsledare, förenings- och utställningsledare är alla oerhört viktiga för att öka lusten att läsa. Många gör mycket viktiga insatser, och det finns redan idag samarbete mellan bibliotek och förskolor/skolor.

Vi i Miljöpartiet är övertygade om att detta kan utökas och bli ännu bättre samt att kommunstyrelsen måste kräva ökat samarbete mellan bibliotek och förskolor, skolor samt satsa mer för att höja läslusten och redan nu påbörja ett arbete om ett lokalt läsflytarbete i Tyresö i enlighet med utredningens förslag.

Kulturrådet har bla föreslagit ett läsfrämjande arbete genom ett ökat samarbete mellan bibliotek, förskola och skolan. Studieförbunden är också viktiga för att höja ambitionerna i det lässtödjande arbetet i Tyresö kommun.

Miljöpartiet föreslår därför att kommunfullmäktige beslutar

att Tyresö kommun inte ska vänta på det nationella läsflyt utan initiera ett lokalt läsflytarbete 2017 eller allra senast våren 2013.

Handwritten signature

Handwritten initials

Handwritten signature

Handwritten signature

Handwritten signature

Handwritten signature

att kommunstyrelsen ska ta initiativ och inspirera samt göra det ekonomiskt möjligt för berörda nämnder att göra mer för att förbättra ungas läsförståelse och öka lusten att läsa.

ör miljöpartiet de gröna

Peter Bylund

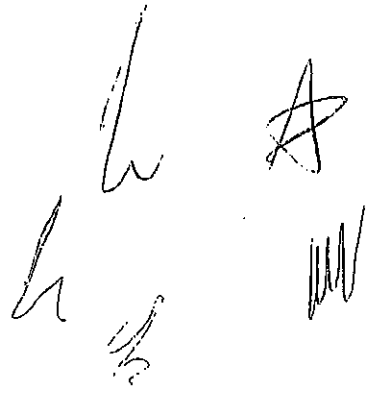

Marie Akesdotter

Peter Söderlund

Lilian Nylander

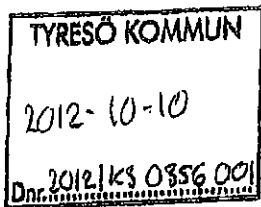
as

11 11

miljöpartiet de gröna

Tyresö

Motion

Kommunfullmäktige 11 oktober 2012

beroende forskningsförankrad utvärdering av 2012 års folkombestämning

23 september 2012 gick Tyresö kommuns invånare till valurnorna för en kommunal folkombestämning. Folkombestämningen var ett folkiniciativ, där mer än 10 procent av de röstberättigade hade skrivit på för att få till en folkombestämning.

Genom grundlagsförändringar gäller sedan januari 2011 nya regler kring folkombestämningar. Minst tio procent av de röstberättigade i en kommun eller ett landsting ska stå bakom förslaget om folkombestämning. Tidsramen för att samla in de nödvändiga namnunderskrifterna är högst sex månader och initiativet ska handla om sådant som fullmäktige kan besluta om. Det har blivit svårare för fullmäktige att avvisa ett folkiniciativ, det krävs att två tredjedelar av ledamöterna säger nej till att genomföra en folkombestämning.

- om meningsskiljaktigheter har uppstått inför folkombestämningen i Tyresö. Det handlar om:
 - ifrågasättande av folkiniciativet och behandling av frågeställningen, där frågans karaktär förändrats och otydliggjorts och där folkombestämningen delvis också fått en annan innebörd än folkiniciativets avsikt.
 - beslutsprocessen/hantering av kommuninformationen inför folkombestämningen. Vem/vilka ger uppdraget till vem/vilka och vem/vilka fattar beslut? Hur ska det gå till när kommunen informeras? Vad ska det informeras om? I vilken grad? Ska det göras skillnad på folkombestämningar och allmänna val?
 - valmetoderna, där det bland annat hävdats att kommuninvånarna förvillats.

Efter folkombestämningen uppstod diskussioner om hänsyn till valresultatet i förhållande till valdeltagandet. Ska större hänsyn tas till dem som inte går och än till dem som faktiskt använder sin röst? (Om så är fallet kan de styrande politikerna ha som strategi att få till ett lågt valdeltagande.)

Grundlagsförändringarna till trots, kan det finnas goda skäl att forska vidare kring folkombestämningens institut. Tyresö nyss genomförda folkombestämning innehåller en mängd intressanta frågeställningar. Eventuella förstärkningar i lagen kan behövas kring:

- 1 Formulering av frågeställningen - Vilket mandat har kommunfullmäktige att ändra på folkiniciativets fråga? Hur stor frihet har kommunfullmäktige att ändra inriktningen av folkiniciativet?
- 2 I vilken utsträckning ska kommunen informera invånarna om vad folkombestämningen innebär för någon av de olika siffrorna?

h
L
S
AS

k
A
↑
W

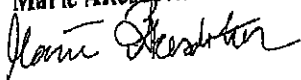
3. Hur ska det gå till när kommunen tar fram en kommunikationsplan/information som ska förmedlas till invånarna? Ska det t.ex. vara samma process som vid formuleringen av frågeställningen - att kommunfullmäktige ger valnämnden i uppdrag att formulera en fråga som sedan processas och beslutas i kommunstyrelsen och kommunfullmäktige?
4. Folkomröstningar är rådgivande - men kan det behövas riktlinjer och rekommendationer kring storleken av valdeltagandet och hänsyn till majoriteten för ett visst förslag?

Beslutsförslaget är att kommunfullmäktige uppdrar till kommunstyrelsen:

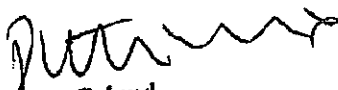
- att omgående kontakta institutionen med valforskning på Göteborgs eller Stockholms universitet för en oberoende utvärdering av Tyresös folkomröstning 2012, i enlighet med motionens frågeställningar.

För Miljöpartiet de gröna i Tyresö

Marie Åkesdotter

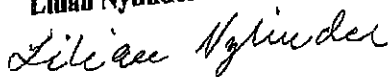

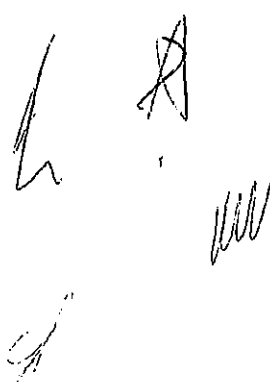
Peter Söderlund

Peter Bylund

Lillian Nylinder

TYRESÖ KOMMUN
Kommunfullmäktige

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL
Sammanträdesdatum
2012-10-11

Sida
1 (18)

Hörsalen Masten, C3L, Bollmora Gårdsväg
Torsdag 11 oktober 2012, kl. 18.00 - 21.15

Plats och tid

Ann-Christine Svensson, Anita Mattsson
Kommunhuset plan 6, kl. 13.00

ses att justera
Justeringens plats och tid

Teckningar

Sekreterare

Rebecca Berlin
Rebecca Berlin

Ordförande

Jan Larsson
Jan Larsson

Justerande

Ann-Christine Svensson *Anita Mattsson*
Ann-Christine Svensson, Anita Mattsson

Paragrafer 91 - 102

ANSLAG/BEVIS

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag

Kommunfullmäktige

Datum

2012-10-11

Datum för anslags uppsättande

2012-10-18

Datum för anslags nedtagande 2012-11-12

Varingsplats för protokollet

Kommunhuset, arkivet plan 6

Teckning

Rebecca Berlin

h
h
h
h
h
h

A

lll

h

Tyresö kommun
Kommunfullmäktige

Närvarolista ledamöter:

Ordinarie:	Nr	Närv	Förh.	Tjänstgörande ersättare	Ersättare:
Fredrik Sawestahl (M)	1		X	Susanne Söhlberg (M)	
Ann-Christine Svensson (M)	2	X			Susanne Söhlberg (M)
Andreas Jonsson (M)	3	X			Gunilla Heiligren Lovén (M)
Dick Bengtson (M)	4	X			Sonja Gustafson (M)
Matilda Lundh (M)	5	X			Peter Oddevall (M)
Mikael Onegård (M)	6		X	Gunilla Heiligren Lovén (M)	Johan Engström (M)
Antonsson (M)	7	X			Doris Löwendine Larsson (M)
Mats Fält (M)	8	X			Thomas Halvarsson (M)
Christer Flodfält (M)	9	X			Rolf Lovén (M)
Brickl Vasa (M)	10	X			Carl-Thure Lindell (M)
Marianna Krönberg (M)	11	X			Mikael Danielsson (M)
Is Frykman (M)	12		X	Peter Oddevall (M)	Hans Wallner (M)
Jerd Dufberg (M)	13	X			
Lotta Stjernfeldt (M)	14		X	Johan Engström (M)	
Lillian Edberg (M)	15	X			
Dan Bekking (M)	16		X	Thomas Halvarsson (M)	
Lena Arvidsson (M)	17		X	Rolf Lovén (M)	
Sven A Svennberg (M)	18	X			
Jenny Jonsson (M)	19	X		Till 20.20, från 20.30 Carl-Thure	
Martin Johen (M)	20	X			
Gunilla Dahlberg (M)	21	X			
Martin Nilsson (S)	22	X			Anita Mattsson (S)
Susann Ronström (S)	23	X			Thomas Henriksson (S)
Mathias Tegnér (S)	24		X	Anita Mattsson (S)	Elja Rätty (S)
Marie Linder (S)	25		X	Thomas Henriksson (S)	Jerry Svensson (S)
Kristjan Vaigur (S)	26	X			Ann Sandin-Lindgren (S)
Rosé Blanco Garcia (S)	27	X			Sarah Heldenborg (S)
Ja Albornoz (S)	28		X	Jerry Svensson (S)	Carl-Johan Karlson (S)
Kjell Andersson (S)	29	X			
Marita Bertilsson (S)	30	X			
Lennart Jönsson (S)	31	X			
Karin Ljung (S)	32	X			
Iders Linder (S)	33	X			
Christina Tallberg (S)	34	X			
Ilfonso Morales (S)	35	X			
Anna Steele (FP)	36		X	Leif Lanke (FP)	Leif Lanke (FP)
Mats Larsson (FP)	37	X			Christina Meizén (FP)
Mats Lindblom (FP)	38		X	Christina Meizén (FP)	Margareta Temstedt (FP)
Nomi Lind (FP)	39	X			
Jan Larsson (FP)	40	X			Mattias Eriksson (KD)
Leif Kennerberg (KD)	41	X			Janis Salts (KD)
Anna Lund (KD)	42	X			Lars Lagerstedt (C)
Ulrica Riis Pedersen (C)	43	X			Marianne Gustavsson (C)
Marie Akesdotter (MP)	44	X			Rickard Svensson (MP)
Peter Bylund (MP)	45	X			Frida Bengtsdotter (MP)
Peter Söderlund (MP)	46	X			
Lillian Nylinder (MP)	47		X	Gunilla Andersson (V)	Tutla Tillikainen (V)
Elisabeth Hedlund (V)	48	X			Gunilla Andersson (V)

Handwritten signatures and initials on the right side of the page, including a large signature that appears to be 'L. H.' and several other initials.

Tyresö kommun
Kommunfullmäktige

Närvarolista ersättare m fl

Namn:	Närvarande:	Närvarotid:
Susanne Sohlberg (M)	X	
Gunilla Helligren Lovén (M)	X	
Sonja Gustafson (M)	X	
Peter Odelvall (M)	X	
Johan Engström (M)		
Oris Letendrine Larsson (M)	X	
Thomas Halvarason (M)	X	
Rolf Lovén (M)	X	
Carl-Thure Lindell (M)		
Mikael Danielsson (M)		
Ins Wallner (M)		
	X	
Anita Mattsson (S)	X	
Thomas Henriksson (S)		
Elja Rätty (S)	X	
Jerry Svensson (S)		
Ann-Sandén-Lindgren (S)		
Sarah Heidenborg (S)	X	Från 18.45
Carl-Johan Karlsson (S)		
	X	
Leif Lanke (FP)	X	
Christina Melzén (FP)		
Margareta Ternstedt (FP)		
Mattias Eriksson (KD)		
Janis Salts (KD)		
	X	
ars Lagerstedt (C)		
Marianne Gustavsson (C)		
ickard Svensson (MP)		
erida Bengtsdotter (MP)		
Tuula Tiilikainen (V)	X	
Gunilla Andersson (V)		
	X	
Jörgen Bengtsson (SD)		
Närvarande tjänstemän:		
Bo Renman	X	
Anita Brynje		
Marit Andersson	X	
Dan Näsman		
	X	
Hillevi Blvhage		
Rebecca Berlin		
Anders Elfving		
Birgitta Wigren		

Lh
 ca
 as
 K
 A
 MW

1/1

Kommunstyrelsen

Plats och tid Sammanträdesrummet Bollmora, kommunhuset
2013-03-26 kl. 18:30 - 21:30

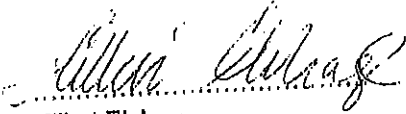
Beslutande Se närvarolista

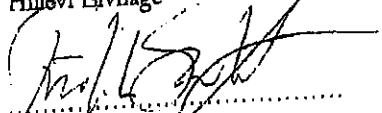
Övriga deltagare Se närvarolista

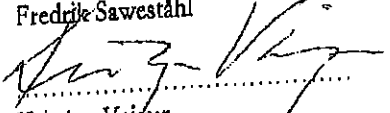
ans att justera Kristjan Vaigur

Justeringens plats och tid Kansliavdelningen 2013-04-03

Underskrifter

Sekreterare
Hillevi Elvhage

Ordförande
Fredrik Saweståhl

Justierande
Kristjan Vaigur

Paragrafer
37 - 66

ANSLAG/BEVIS

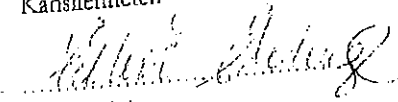
Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag.

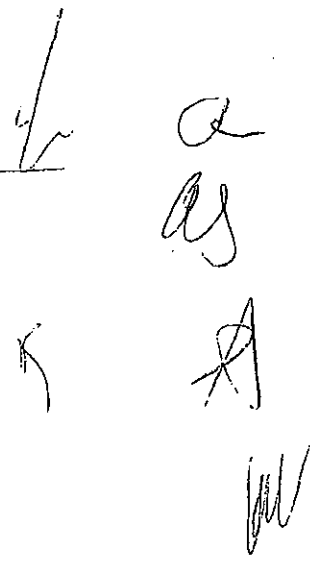
Organ Kommunstyrelsen

Sammanträdesdatum 2013-03-26

Datum för anslags uppsättande 2013-04-04 Datum för anslags nedtagande 2013-04-26

Förvaringsplats för protokollet Kanslienheten

Underskrift
Hillevi Elvhage

Kommunstyrelsen

Närvarolista

Beslutande

Fredrik Saweståhl (M)
Mats Larsson (FP)
Anita Mattsson (S)
Anki Svensson (M)
Andreas Jonsson (M)
Dick Bengtson (M)
Lotta Stjernfeldt (M)
Mathilda Lundh (M)
Mats Lindblom (FP)
Susann Ronström (S)
Kristjan Vaigur (S)
Jerry Svensson (S)
Marie Åkesdotter (MP)
Anna Lund (KD)

Anteckning

Ordförande

§§ 54-66 kl. 20.45 – 21.30
T.o.m. § 53

Ersättare

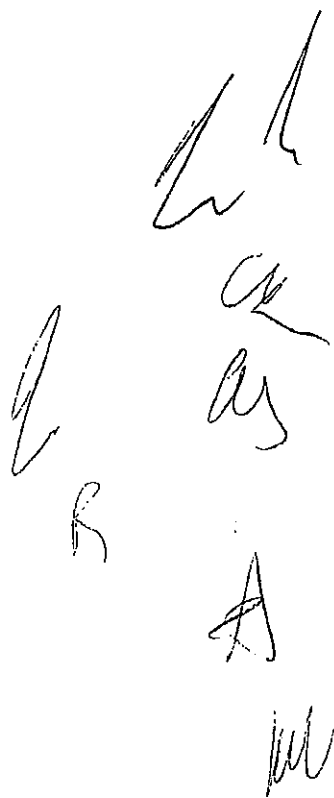
Leif Kennerberg (KD)
Elisabet Hedlund (V)
Lotta Stjernfeldt (M)
Margareta Ternstedt (FP)
Marita Bertilsson (S)
Martin Johem (M)
Peter Bylund (MP)
Ulrica Riis-Pedersen (C)
Lennart Jönsson (S)
Peter Odelvall (M)

Kl. 20.45 – 21.30

Övriga

Bo Renman
Dan Näsman
Åke Skoglund
Eva Nilsson
Karin Hassler
Maj Ingels Fagerlund

Kommundirektör
Ekonomichef
Förvaltningschef
Kommunjurist
Kommunikationschef
Säkerhetschef

Handwritten signatures and initials, including a large signature at the top right, and several smaller initials (L, R, A, M) scattered below.

Handwritten signature at the bottom of the page.

Kommunstyrelsen

Anders Elfving	Budgetchef
Robert Skölin	Politisk sekreterare M
Mikael Onegård	Politisk sekreterare M
Hillevi Elvhage	Kommunsekreterare
Björn Hellqvist	Enhetschef idrott/projektledare
Anders Lind	Mark- och exploateringschef
Sara Kopparberg	Planchef
Ulla Hoffmann (V)	Tyresö Bostäder § 37-38
Rickard Svensson (MP)	Tyresö Bostäder § 37-38
Anders Linder (S)	Tyresö Bostäder § 37-38
Bertil Axelsson (C)	Tyresö Bostäder § 37-38
Mathias Tegnéer (S)	Tyresö Bostäder § 37-38
Leif Lanke (FP)	Tyresö Bostäder § 37-38
Leif Kennerberg (KD)	Tyresö Bostäder § 37-38
Dick Bengtsson (M)	Tyresö Bostäder § 37-38
Maria Öberg	Tyresö Bostäder § 37-38
Olle Chevalier (M)	Tyresö Bostäder § 37-38
Peder Holmström (M)	Tyresö Bostäder § 37-38

Frånvarande

Christer Flodfält (M)
Marie Linder (S)
Thomas Holmberg (FP)

Plats och tid

Hörsalen Masten 7 30, Bollnäs kommun
torsdag 18 april 2013, kl 18:00 - 20:00

Utses att justera

Fredrik Saweståhl, Marita Bertilsson

Justeringens plats och tid

Kommunhuset plan 6, torsdag 23 april 2013 kl. 13:00

Underskrifter

Sekretärer

Rebecca Berlin
Rebecca Berlin

Paragrafer 29 - 17

Ordförande

Jan Larsson
Jan Larsson

Justerande

Fredrik Saweståhl, Marita Bertilsson
Fredrik Saweståhl, Marita Bertilsson

INSLAG/BEVIS

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag

Kommunfullmäktige

2013-04-18

2013-04-24

Datum för anslags nedläggande 2013-05-24

Kommunhuset, arkivet plan 6

Rebecca Berlin

Organ

Sammanträdesdatum

Datum för anslags uppsättande

Förvaringsplats för protokoll

Underskrift

Lucas
CS
A
MLL

Tyresö kommun
Kommunfullmäktige

Närvarolista ledamöter:
2013-04-18

Ordinarie:	Nr	Närv	Förh.	Tjänstgörande ersättare	Ersättare:
Fredrik Saweståhl (M)	1	x			
Ann-Christine Svensson (M)	2		x	Susanne Sohlberg (M)	
Andreas Jonsson (M)	3	x			Susanne Sohlberg (M)
Dick Bengtson (M)	4	x			Gunilla Helligren Lovén (M)
Matilda Lundh (M)	5		x	Gunilla Helligren Lovén (M)	Sonja Gustafson (M)
Mikael Onegård (M)	6	x			Peter Odelvall (M)
Ida Antonsson (M)	7	x			Johan Engström (M)
Mats Fält (M)	8	x			Doris Letendrine Larsson (M)
Christer Flodfält (M)	9	x			Thomas Halvarsson (M)
Erkki Vesa (M)	10	x			Rolf Lovén (M)
Marianne Kronberg (M)	11		x	Peter Odelvall (M)	Carl-Thure Lindell (M)
Jills Frykman (M)	12		x	Johan Engström (M)	Mikael Danielsson (M)
Gerd Dufberg (M)	13	x			Olle Chevalier (M)
Lotta Stjernfeldt (M)	14	x			
Lilian Edberg (M)	15	x			
Dan Bekking (M)	16		x	Rolf Lovén (M)	
ena Arvidsson (M)	17		x	Carl-Thure Lindell (M)	
Sven A Svennberg (M)	18		x		
Jenny Jonsson (M)	19	x			
Martin Johem (M)	20	x			
Gunilla Dahlberg (M)	21		x		
Martin Nilsson (S)	22	x			
Susann Renström (S)	23		x	Bjja Råty (S)	
Mathias Tegnér (S)	24		x	Jerry Svensson (S)	Bjja Råty (S)
Marie Linder (S)	25	x			Jerry Svensson (S)
Kristjan Vaigur (S)	26	x			Ann Sandin-Lindgren (S)
José Blanco Garcia (S)	27	x			Sarah Heidenborg (S)
Kjell Andersson (S)	28		x	Ann Sandin-Lindgren (S)	Carl-Johan Karlson (S)
Marita Bertilsson (S)	29	x			Markku Sandelin (S)
Lennart Jönsson (S)	30	x			Heléne Sundman (S)
Karin Ljung (S)	31	x			
nders Linder (S)	32	x			
Alfonso Morales (S)	33	x			
Anita Mattsson (S)	34	x			
Thomas Henriksson (S)	35		x	Carl-Johan Karlson (S)	
anna Steele (FP)	36		x	Christina Melzén (FP)	Leif Lanke (FP)
Mats Larsson (FP)	37	x			Christina Melzén (FP)
Mats Lindblom (FP)	38	x			Margareta Temstedt (FP)
Nomi Lind (FP)	39	x		Leif Lanke (FP)	
Jan Larsson (FP)	51	x			
Leif Kennerberg (KD)	40	x			Mattias Eriksson (KD)
Anna Lund (KD)	41	x			Janis Salts (KD)
Ulrica Riis Pedersen (C)	42	x			Lars Lagerstedt (C)
					Tommy Johannesson (C)
Marie Åkesdotter (MP)	43	x			Rickard Svensson (MP)
Peter Bylund (MP)	44	x			Luis Arias-Vera (MP)
Peter Söderlund (MP)	45	x			
Lilian Nylinder (MP)	46	x			
Elisabeth Hedlund (V)	47	x			Tuula Tiilikainen (V)
Anders Erixon (V)	48	x			Gunilla Andersson (V)
Per Carlberg (SD)	49		x	Jörgen Bengtsson (SD)	Jörgen Bengtsson (SD)

Namn:	Närvarande:	Närvarotid:
Susanne Sohlberg (M)	x	
Gunilla Hellgren Lovén (M)	x	
Sonja Gustafson (M)		
Peter Odellvall (M)	x	
Johan Engström (M)	x	
Doris Letendrine Larsson (M)		
Thomas Halvarsson (M)		
Rolf Lovén (M)	x	
Carl-Thure Lindell (M)	x	
Mikael Danielsson (M)		
Olle Chevalier (M)		
	x	
Eija Rätty (S)	x	
Jerry Svensson (S)	x	
Ann-Sandin-Lindgren (S)		
Sarah Heidenborg (S)	x	
Carl-Johan Karlson (S)	x	
Markku Sandelin (S)	x	
Heléne Sundman (S)		
	x	
Leif Lanke (FP)	x	
Christina Melzén (FP)	x	
Margareta Ternstedt (FP)		
Mattias Eriksson (KD)		
Janis Salts (KD)		
Lars Lagerstedt (C)		
Tommy Johannesson (C)		
Rickard Svensson (MP)	x	
Luis Arias-Vera (MP)		
Tuula Tillikainen (V)		
Gunilla Andersson (V)		
Jörgen Bengtsson (SD)	x	
Närvarande tjänstemän/övriga:	x	
Bo Renman	x	
Rebecca Berlin	x	
Palle Carlsson (S)	x	
Bengt Verlestam (M)	x	
Robert Skölin		

Handwritten signatures and initials on the right side of the table, including a large 'h' and 'v' at the top, and a star symbol below.

Handwritten initials 'g' and 'h' at the bottom of the page.

Plats och tid

Hörsalen Masten, C3L, Bollmora Gårdsväg
Torsdag 16 maj 2013, kl 18.00 – 22.30

Utses att justera

Justeringens plats och tid

Kommunhuset plan 6, tisdag 21 maj 2013 kl. 13.00

Underskrifter

Sekreterare

Rebecca Berlin

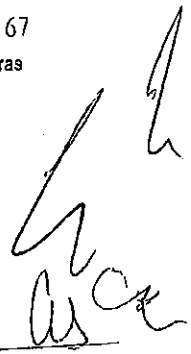
Ordförande

Jan Larsson

Justerande

Andreas Jonsson, Kristjan Vaigur

Paragrafer 48 – 67
(Paragraf 51 justeras
omedelbart)

ANSLAG/BEVIS

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag

Organ

Kommunfullmäktige

Sammanträdesdatum

2013-05-16

Datum för anslags uppsättande

2013-05-22

Datum för anslags nedtagande 2013-06-20

Förvaringsplats för protokollet

Kommunhuset, arkivet plan 6

Underskrift

Tyresö kommun
Kommunfullmäktige

Närvarolista ledamöter:
2013-05-16

Ordinarie:	Nr	Närv	Förh.	Tjänstgörande ersättare	Ersättare:
Fredrik Saweståhl (M)	1	X			
Ann-Christin Svensson (M)	2	X			
Andreas Jonsson (M)	3	X			
Dick Bengtson (M)	4	X			Gunilla Hellgren Lovén (M)
Matilda Lundh (M)	5	X			Sonia Gustafson (M)
Mikael Onegård (M)	6	X			Peter Odelvall (M)
Ida Antonsson (M)	7	X		Gustafson (M) under § 50, från 22.00	Johan Engström (M)
Mats Fält (M)	8	X			Doris Letendrine Larsson (M)
Christer Flodfält (M)	9	X			Thomas Halvarsson (M)
Erkki Vesa (M)	10	X			Rolf Lovén (M)
Marianne Kronberg (M)	11	X		Odelvall (M) under § 50, från 22.00	Carl-Thure Lindell (M)
Nils Frykman (M)	12		X	Gunilla Hellgren Lovén (M)	Mikael Danielsson (M)
Gerd Dufberg (M)	13	X			Olle Chevalier (M)
Lotta Stjernfeldt (M)	14	X			Julia Björk (M)
Lillian Edberg (M)	15	X			
Lena Arvidsson (M)	16	X			
Sven A Svennberg (M)	17	X		Lindell (M) under § 50, från 22.00	
Jenny Jonsson (M)	18	X			
Martin Johem (M)	19	X		Gick 22.00, tjänstgjorde ej under § 50	
Gunilla Dahlberg (M)	20	X		Gick 22.00, tjänstgjorde ej under § 50	
Susanne Sohlberg (M)	21	X			
Martin Nilsson (S)	22	X			
Susann Ronström (S)	23	X			
Mathias Tegnér (S)	24		X	Jerry Svensson (S)	Ejja Rätty (S)
Marie Linder (S)	25	X			Jerry Svensson (S)
Kristjan Vaigur (S)	26	X			Ann Sandin-Lindgren (S)
José Blanco Garcia (S)	27		X	Ann Sandin-Lindgren (S)	Sarah Heidenborg (S)
Kjell Andersson (S)	28	X			Carl-Johan Karlson (S)
Marita Bertilsson (S)	29	X			Markku Sandelin (S)
Lennart Jönsson (S)	30		X	Carl-Johan Karlson (S)	Heléne Sundman (S)
Karin Ljung (S)	31	X			
Anders Linder (S)	32	X			
Alfonso Morales (S)	33	X			
Anita Mattsson (S)	34	X			
Thomas Henriksson (S)	35		X	Heléne Sundman (S)	
Anna Steele (FP)	36	X		Ternstedt (FP) t.o.m. § 58, 19.55	Leif Lanke (FP)
Mats Larsson (FP)	37	X			Christina Melzén (FP)
Mats Lindblom (FP)	38	X		Ternstedt (FP) fr.o.m. § 59, 19.55	Margareta Ternstedt (FP)
Nomi Lind (FP)	39	X			
Jan Larsson (FP)	51	X			
Leif Kennerberg (KD)	40	X			Mattias Eriksson (KD)
Anna Lund (KD)	41	X			Janis Salts (KD)
Ulrica Riis Pedersen (C)	42	X			Lars Lagerstedt (C)
					Håkan R Ericsson (C)
Marie Åkesdotter (MP)	43	X			Rickard Svensson (MP)
Peter Bylund (MP)	44	X			Luis Arias-Vera (MP)
Peter Söderlund (MP)	45		X	Luis Arias-Vera (MP)	
Lilian Nylinder (MP)	46	X			
Elisabeth Hedlund (V)	47	X			Tuula Tillikainen (V)
Anders Erixon (V)	48	X			Gunilla Andersson (V)
					Jörgen Bengtsson (SD)
Per Carlberg (SD)	49	X			

Handwritten signatures and initials:
 L
 L
 C
 A
 M

Namn:	Närvarande:	Närvarotid:
Gunilla Hellgren Lovén (M)		
Sonja Gustafson (M)	X	
Peter Odelvall (M)	X	
Johan Engström (M)	X	Till 22.00 § 64
Doris Letendrine Larsson (M)		
Thomas Halvarsson (M)	X	
Rolf Lovén (M)	X	
Carl-Thure Lindell (M)	X	
Mikael Danielsson (M)		
Olle Chevallier (M)		
Julia Björk (M)		
Eija Rätty (S)		
Jerry Svensson (S)	X	
Ann-Sandin-Lindgren (S)	X	
Sarah Heidenborg (S)		
Carl-Johan Karlson (S)	X	
Markku Sandelin (S)		
Heléne Sundman (S)	X	
Leif Lanke (FP)		
Christina Melzén (FP)		
Margareta Ternstedt (FP)	X	
Mattias Eriksson (KD)		
Janis Salts (KD)		
Lars Lagerstedt (C)		
Håkan R Ericsson (C)		
Rickard Svensson (MP)		
Luis Arias-Vera (MP)	X	
Tuula Tiilikainen (V)		
Gunilla Andersson (V)		
Jörgen Bengtsson (SD)	X	
Närvarande tjänstemän:		
Bo Renman	X	
Rebecca Berlin	X	
Robert Skölin	X	
Eva Nilsson	X	
Stefan Rosengren		

[Handwritten signatures and initials]

[Handwritten initials]

Kommunfullmäktige

Plats och tid

Tyresö slott, Lagergrenska salen
Torsdag 22 juni 2013, kl 18.00 – 22.30

Utses att justera

Ann-Christin Svensson, Eija Rätty

Justeringens plats och tid

Kommunhuset plan 6, tisdag 27 augusti 2013 kl. 13.00

Underskrifter

Sekreterare

Rebecca Berlin
Rebecca Berlin

Paragrafer 82 – 95

Ordförande

Jan Larsson
Jan Larsson

Justerande

Ann-Christin Svensson, Eija Rätty
Ann-Christin Svensson, Eija Rätty

ANSLAG/BEVIS

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag.

Organ

Kommunfullmäktige

Sammanträdesdatum

2013-08-22

Datum för anslags uppsättande

2013-08-28

Datum för anslags nedtagande 2013-09-27

Förvaringsplats för protokollet

Kommunhuset, arkivet plan 6

Underskrift

Rebecca Berlin

Utfragsbestyrkande

Rebecca Berlin

Tyresö kommun
Kommunfullmäktige

Närvarolista ledamöter
2013-08-22

Ordinarie:	Nr	Närv	Förh.	Tjänstgörande ersättare:	Ersättare:
Fredrik Saweståhl (M)	1	x			
Ann-Christin Svensson (M)	2	x			
Andreas Jonsson (M)	3	x			
Dick Bengtson (M)	4	x			
Matilda Lundh (M)	5	x			
Mikael Onegård (M)	6	x			Sonja Gustafson (M)
Ida Antonsson (M)	7	x			Peter Odelvall (M)
Mats Fält (M)	8	x			Johan Engström (M)
Christer Flodfält (M)	9	x			Doris Letendrine Larsson (M)
Erkki Vesa (M)	10	x			Thomas Halvarsson (M)
Marianne Kronberg (M)	11	x	x	Engström (M) fr.o.m. 21.15, § 89	Rolf Lovén (M)
Gerd Dufberg (M)	12	x			Carl-Thure Lindell (M)
Lotta Stjernfeldt (M)	13	x			Mikael Danielsson (M)
Lilian Edberg (M)	14	x			Olle Chevalier (M)
Lena Arvidsson (M)	15	x			Julia Björk (M)
Sven A Svennberg (M)	16	x			Mikael Borgström (M)
Jenny Jonsson (M)	17	x			
Martin Johem (M)	18		x	Peter Odelvall (M)	
Gunilla Dahlberg (M)	19	x			
Susanne Sohlberg (M)	20	x			
Gunilla Helligren (M)	21	x			
Martin Nilsson (S)	22	x			
Susann Ronström (S)	23	x			
Mathias Tegnér (S)	24	x		Fr.o.m. 18.20, § 84	
Marie Linder (S)	25		x	Jerry Svensson (S)	Eija Rätty (S)
Kristjan Vaigur (S)	26	x			Jerry Svensson (S)
José Blanco Garcia (S)	27	x			Ann Sandin-Lindgren (S)
Kjell Andersson (S)	28	x			Sarah Heidenborg (S)
Marita Bertilsson (S)	29		x	Eija Rätty (S)	Carl-Johan Karlson (S)
Lennart Jönsson (S)	30	x			Markku Sandelin (S)
Karin Ljung (S)	31	x			Heléne Sundman (S)
Anders Linder (S)	32	x			
Alfonso Morales (S)	33	x			
Anita Mattsson (S)	34	x			
Thomas Henriksson (S)	35		x	Ann Sandin-Lindgren (S)	
Anna Steele (FP)	36		x	Leif Lanke (FP)	Leif Lanke (FP)
Mats Larsson (FP)	37	x			Christina Melzén (FP)
Mats Lindblom (FP)	38	x			Margareta Ternstedt (FP)
Nomi Lind (FP)	39	x			
Jan Larsson (FP)	51	x			
Leif Kennerberg (KD)	40	x			Mattias Eriksson (KD)
Anna Lund (KD)	41	x			Janis Salts (KD)
Ulrica Riis Pedersen (C)	42	x			Lars Lagerstedt (C)
					Håkan R Ericsson (C)
Marie Åkesdotter (MP)	43	x			Rickard Svensson (MP)
Peter Bylund (MP)	44	x			Luis Arias-Vera (MP)
Peter Söderlund (MP)	45	x			
Lilian Nylinder (MP)	46	x			
Elisabeth Hedlund (V)	47		x	Gunilla Andersson (V)	Tuula Tillikainen (V)
Anders Erixon (V)	48	x			Gunilla Andersson (V)
Per Carlberg (SD)	49	x	x	Bengtsson (SD) fr.o.m. 20.00, § 87	Jörgen Bengtsson (SD)
Henrik Mellström (SD)	50	x			

Namn:	Närvarande:	Närvarotid:
Sonja Gustafson (M)	x	18.00-22.30
Peter Odelvall (M)	x	18.00-22.30
Johan Engström (M)	x	18.00-22.30
Doris Letendrine Larsson (M)		
Thomas Halvarsson (M)		
Rolf Lovén (M)		
Carl-Thure Lindell (M)		
Mikael Danielsson (M)		
Olle Chevalier (M)		
Julia Björk (M)		
Mikael Borgström (M)		
Eija Rätty (S)	x	18.00-22.30
Jerry Svensson (S)	x	18.00-22.30
Ann-Sandin-Lindgren (S)	x	18.00-22.30
Sarah Heidenborg (S)		
Carl-Johan Karlson (S)		
Markku Sandelin (S)		
Heléne Sundman (S)		
Leif Lanke (FP)	x	18.00-22.30
Christina Melzén (FP)	x	18.00-22.30
Margareta Ternstedt (FP)		
Mattias Eriksson (KD)		
Janis Salts (KD)		
Lars Lagerstedt (C)		
Håkan R Ericsson (C)		
Rickard Svensson (MP)		
Luis Arias-Vera (MP)	x	18.00-22.30
Tuula Tillikainen (V)		
Gunilla Andersson (V)	x	18.00-22.30
Jörgen Bengtsson (SD)	x	18.00-22.30
Närvarande tjänstemän:		
Bo Renman	x	
Dan Näsman	x	
Sigbrith Martinsson	x	
Rebecca Berlin	x	

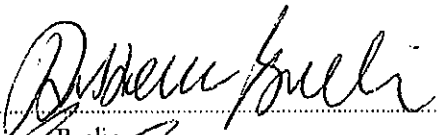
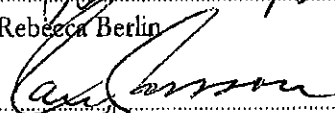

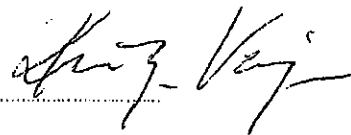
AS / h
CA

Plats och tid Hörsalen, C3L, Bollnora Gårdsväg
Torsdag 22 juni 2013, kl 18.00 – 20.20

Utses att justera Andreas Jonsson, Kristjan Vaigur

Justeringens plats och tid Kommunhuset plan 6, tisdag den 17 september 2013 kl. 13.00

Underskrifter

Sekreterare	 Rebecca Berlin	Paragrafer 96 – 108
Ordförande	 Jan Larsson	
Justerande	 Andreas Jonsson, Kristjan Vaigur	

ANSLAG/BEVIS

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag.

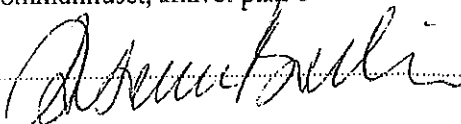
Organ Kommunfullmäktige

Sammanträdesdatum 2013-09-12

Datum för anslags uppsättande 2013-09-18 Datum för anslags nedlagande 2013-10-18

Förvaringsplats för protokollet Kommunhuset, arkivet plan 6

Underskrift

Ordinarie:	Nr	Närv	Förh.	Tjänstgörande ersättare:	Ersättare:
Fredrik Saweståhl (M)	1		x	Sonja Gustafson (M)	
Ann-Christin Svensson (M)	2	x			
Andreas Jonsson (M)	3	x			
Dick Bengtson (M)	4	x			
Matilda Lundh (M)	5		x	Johan Engström (M)	
Mikael Onegård (M)	6	x			Sonja Gustafson (M)
Ida Antonsson (M)	7	x			Peter Odelvall (M)
Mats Fält (M)	8	x			Johan Engström (M)
Christer Flodfält (M)	9	x			Doris Letendrine Larsson (M)
Erkki Vesa (M)	10	x			Thomas Halvarsson (M)
Marianne Kronberg (M)	11	x			Rolf Lovén (M)
Gerd Dufberg (M)	12	x			Carl-Thure Lindell (M)
Lotta Stjernfeldt (M)	13	x			Mikael Danielsson (M)
Lilian Edberg (M)	14	x			Olle Chevalier (M)
Lena Arvidsson (M)	15	x			Julia Björk (M)
Sven A Svenberg (M)	16	x			Mikael Borgström (M)
Jenny Jonsson (M)	17		x	Thomas Halvarsson (M)	
Martin Johem (M)	18		x	Ingen ersättare	
Gunilla Dahlberg (M)	19	x			
Susanne Sohlberg (M)	20	x			
Gunilla Helligren (M)	21	x			
Martin Nilsson (S)	22	x			
Susann Ronström (S)	23	x			
Mathias Tegnér (S)	24	x			
Marie Linder (S)	25	x			Eija Rätty (S)
Kristjan Vaigur (S)	26	x			Jerry Svensson (S)
José Blanco Garcia (S)	27	x			Ann Sandin-Lindgren (S)
Kjell Andersson (S)	28		x	Jerry Svensson (S)	Sarah Heidenborg (S)
Marita Bertilsson (S)	29	x			Carl-Johan Karlson (S)
Lennart Jönsson (S)	30		x	Heléne Sundman (S)	Markku Sandelin (S)
Karin Ljung (S)	31	x			Heléne Sundman (S)
Anders Linder (S)	32	x			
Alfonso Morales (S)	33	x			
Anita Mattsson (S)	34		x	Markku Sandelin (S)	
Thomas Henriksson (S)	35		x	Sarah Heidenborg (S)	
Anna Steele (FP)	36	x			Leif Lanke (FP)
Mats Larsson (FP)	37	x			Christina Melzén (FP)
Mats Lindblom (FP)	38		x	Christina Melzén (FP)	Margareta Ternstedt (FP)
Nomi Lind (FP)	39		x	Leif Lanke (FP)	
Jan Larsson (FP)	51	x			
Leif Kennerberg (KD)	40	x			Mattias Eriksson (KD)
Anna Lund (KD)	41	x			Janis Salts (KD)
Ulrica Riis Pedersen (C)	42		x	Lars Lagerstedt (C)	Lars Lagerstedt (C)
					Håkan R Ericsson (C)
Marie Åkesdotter (MP)	43		x	Rickard Svensson (MP)	Rickard Svensson (MP)
Peter Bylund (MP)	44		x	Luis Arias-Vera (MP)	Luis Arias-Vera (MP)
Peter Söderlund (MP)	45	x			
Lilian Nylinder (MP)	46	x			
Elisabeth Hedlund (V)	47	x			Tuula Tillikainen (V)
Anders Erixon (V)	48	x			Gunilla Andersson (V)
Per Carlberg (SD)	49	x			Jörgen Bengtsson (SD)
Henrik Mellström (SD)	50	x			

Namn:	Närvarande:	Närvarotid:
Sonja Gustafson (M)	x	18.00-20.20
Peter Odelvall (M)		
Johan Engström (M)	x	18.00-20.20
Doris Letendrine Larsson (M)		
Thomas Halvarsson (M)	x	18.00-20.20
Rolf Lovén (M)		
Carl-Thure Lindell (M)		
Mikael Danielsson (M)		
Olle Chevalier (M)		
Julia Björk (M)		
Mikael Borgström (M)		
Eija Rätty (S)		
Jerry Svensson (S)	x	18.00-20.20
Ann-Sandin-Lindgren (S)	x	18.00-20.20
Sarah Heidenborg (S)	x	18.00-20.20
Carl-Johan Karlson (S)		
Markku Sandelin (S)	x	18.00-20.20
Heléne Sundman (S)	x	18.00-20.20
Leif Lanke (FP)	x	18.00-20.20
Christina Melzén (FP)	x	18.00-20.20
Margareta Ternstedt (FP)		
Mattias Eriksson (KD)		
Janis Salts (KD)		
Lars Lagerstedt (C)	x	18.00-20.20
Håkan R Ericsson (C)		
Rickard Svensson (MP)	x	18.00-20.20
Luis Arias-Vera (MP)	x	18.00-20.20
Tuula Tillikainen (V)		
Gunilla Andersson (V)		
Jörgen Bengtsson (SD)		
Närvarande tjänstemän:		
Bo Renman, Kommundirektör		
Sigbrith Martinsson, Ekonomichef		
Robert Skölin, Politisk sekreterare M		
Rebecca Berlin, Sekreterare		

Datum 2014-01-28
 Tid 18:30–20:05
 Plats Sammanträdesrummet Bollmora, kommunhuset

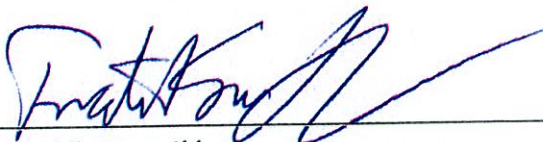
Beslutande Se närvarolista

Övriga deltagare Se närvarolista

Justeringens plats
 och tid 2014-02-03

Paragrafer 1 - 27

Sekreterare
 Hillevi Elvhage

Ordförande
 Fredrik Saweståhl

Justerande
 Anita Mattsson

ANSLAG / BEVIS

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag.

Organ Kommunstyrelsen
 Sammanträdesdatum 2014-01-28
 Datum då anslaget sätts upp 2014-02-04
 Datum då anslaget tas ned 2014-02-25
 Förvaringsplats för protokollet Kommunkansliets arkiv plan 6

Underskrift
 Hillevi Elvhage

Utdragsbestyrkande

Närvarolista

Beslutande

Fredrik Saweståhl (M)
 Mats Larsson (FP)
 Anita Mattsson (S)
 Anki Svensson (M)
 Andreas Jonsson (M)
 Dick Bengtson (M), §§ 1-12 och 14-27
 Mathilda Lundh (M)
 Mats Lindblom (FP)
 Leif Kennerberg (KD), §§ 1-12 och 14-27
 Marie Linder (S)
 Kristjan Vaigur (S)
 Jerry Svensson (S)
 Marie Åkesdotter (MP)

Ersättare

Lotta Stjernfeldt (M)
 Peter Odelvall (M)
 Margareta Ternstedt (FP)
 Christina Melzén (FP)
 Ulrica Riis-Pedersen (C)
 Anna Lund (KD)
 Lennart Jönsson (S)
 Karin Ljung (S), §§ 1-12 och 14-27
 Carl-Johan Karlson (S)
 Peter Bylund (MP)

Övriga

Bo Renman, Kommundirektör, kommunledningskontoret
 Sigbrith Martinsson, Ekonomichef, kommunledningskontoret
 Catarina Stavenberg, Kvalitetschef, kommunledningskontoret, till och med § 14
 Karin Hassler, Kommunikationschef, kommunledningskontoret
 Britt-Marie Lundberg-Björk, Förvaltningschef, utvecklingsförvaltningen, till och med § 14
 Åke Skoglund, Förvaltningschef, samhällsbyggnadsförvaltningen

Justerandes sign 			Utdragsbestyrkande
---	---	--	--------------------

Sara Kopparberg, Planchef, samhällsbyggnadsförvaltningen, §§14-16

Jenny Linné, samhällsbyggnadsförvaltningen, §§14-16

Maj Ingels Fagerlund, Säkerhetschef, kommunledningskontoret

Eva Nilsson, kommunjurist, kommunkansliet, till och med § 17

Mikael Onegård, Politisk sekreterare, M

Robert Skölin, Politisk sekreterare, M, från och med § 2

Marita Bertilsson, Politisk sekreterare, S

Hillevi Elvhage, kommunkansliet, kommunsekreterare, kommunkansliet

Catrin Ullbrand, Chef kvalitetsenheten, kommunledningskontoret

Eva Liliequist, HR-enheten, kommunledningskontoret

Frånvarande

Christer Flodfält (M)

Martin Johem (M)

Elisabet Hedlund (V)

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande
------------------	---	---	--------------------